પરાત્પરપરંધામં પરંજ્યોતિ: પરં પદં
પરમાત્મા પરંતત્વં નમસ્તે પર્મકારણં ॥૧॥
વિશ્વેશ્વરં વિશ્વરૂપં વિશ્વાત્મા વિશ્વતોમુખં
વિશ્વંભરં વિશ્વનાથં વિશ્વમૂર્તે નમોનમઃ॥૨॥

[રાગ ધન્યાશી]

પ્રથમિ પ્રણમૂ નીરંજન દેવજી,
મૂલ પ્રકૃત્ય કરિ જેહની સેવજી;
ત્યહાંથી ઉપનો પુરૂષ અહંમેવજી,
સરજિ સંવરિ તે અવશ્યમેવજી॥ ૩॥ ઢાલ॥

---

1. परात्पर —
परंधामं — પરંપરમંધામં व, પરંધામ अ
परंज्योतिः — પરંજ્યોતી फा, પરંજ્યોતિ द,
परमात्मा — પર્માત્મા फा,
परंतत्वं — પરત્વં व,
नमस्ते — નમઃ व,
पर्मकारणं — પરમકારણં व, द ~~परमक~~ પરમકાર્ણં फा, પર[illegible]કારણમ્ अ

2. फा માં બીજી કડી નોંધેલી નથી. विश्वरूपं— વિશ્વરુપં द, विश्वात्मा— વિશ્વાત્મ व, विश्वमूर्ते— વિશ્વમૂર્તિ व, વિશ્વમુર્ત द

3. राग धन्याशी — રાગ ધવલ ધન્યાસી व, દેશી ચાલની फा, द માં કંઈ નોંધેલું નથી.
प्रथमि— પ્રથમેં व, પ્રથમૈં फा, પ્રથમે द अ, प्रणमू — પ્રણમૂં व, પ્રણમું फा, પ્રણવુ द, नीरंजन — નિરંજન व,फा,द,अ, देवजी— દેવ फा

સરજિ પાલિ સંવરિ તેહનિ ક્ષણ ન લાગિ વાર
મૂલ પ્રગત્ય પરબ્રહ્મથી ઉપનો ત્રીગૂણ અહંકાર ॥૪॥

સત્વગૂણ તે વિષ્ણુ કહીયિ, રજોગૂણ બ્રહ્મારુપ
તમોગૂણ તે રુદ્ર કહીયિ, એ સગૂણ બ્રહ્મસ્વરુપ ॥૫॥

તમોગુણ થકી હવો સ્થૂલ સૂક્ષ્મ ભૂત વીસ્તાર
રજોગૂણથી ઉભય ઈંદ્રી ઉપનાં નીર્ધાર ॥૬॥
સત્વગૂણથી અંતઃકર્ણ મનબૂધ્ય ચીત્ત અહંકાર
એ તત્વ ચોવીશો કરી હવો સ્રષ્ટિનો વીસ્તાર ॥૭॥

सरजि — સર્જૈ फा સરજે द, अ; पालि — પાલે व,द,अ 'ને' ઉમેરે છે, પાલૈ फा; संवरि — સંવરે व संवरै फा સંચરે द સંહરે अ; तेहनि — તેહને व,अ, તેહનૈ फा, તેને द क्षण — ક્ષણું फा,अ ક્ષણૂ द लागि — લાગે व,द,अ, લાગૈ फा; मूल — મુલ द મૂળ अ; प्रगत्य — પ્રકૃતિ व,द,अ; परब्रम्हथी — પરબ્રહ્મથી द, પરબ્રંહ્મથી अ; उपनो — ઊપનો व, ઉપનુ द, ઉપન્યો अ; त्रीगूण — વિગૂણ व, ત્રિગુણ द, अ; कहीयि — કહિએ व, કહીયે फा,अ, કહિયે द; सत्वगूण — સત્વગુણ व,फा,द,अ; ब्रह्मारूप — બ્રહ્મારુપ फा, બ્રંહ્મારુપ अ; रजोगूण — રજોગુણ व,फा,द,अ; तमोगूण — તમોગુણ व,द,अ; रूद्र — રુદ્ર व,फा,द,अ; कहीयि — કહીઈ व, કહીયે फा,अ, કહિયે द; ए — अ માં નોંધાયેલ નથી. सगूण — સગુણ व,फा,द,अ; ब्रह्मस्वरूप — બ્રહ્મસ્વપ द, બ્રંહ્મસ્વરૂપ अ,

. थकी — સ્થકી फा, हवो — હુવો फा, હવુ द, હવું अ; स्थूल — સ્થુલ द, अ; सूक्ष्म — સુક્ષ્મ द वीस्तार — વિસ્તાર व,फा,द,अ; रजोगूणथी — રજોગુણથી व,द,अ; उभय — ઉભે व, ઉભૈ फा; ईंद्री — ઈંદ્રિય व,अ, ઈંદ્રી द; उपनां — ઊપનાં व, ઉપન્યા फा, ઉપના द, ઉપન્યાં अ; नीर्धार — નિરધાર व,अ, નિર્ધાર फा,द;

૭. सत्वगूणथी — સત્વગણથી व, સત્વગુણથી द, अ; अंतः कर्ण — અંતઃકરણ व, અંતઃકરણ अ; बूद्य — બુદ્ધિ व, બુદ્ય फा, બુદ્ધ द, બુદ્ધિ अ; चीत्त — ચિત્ત व, अ, ચિત फा, ચીત द, चोवीशे — ચોવીસે व, ચૌવીસૈ फा, ચોવિસ્યે द; हवो — હુવો फा, स्रष्टिनो — સૃષ્ટિનોં व, સ્રષ્ટનો फा, સૃષ્ટીનો द, अ; वीस्तार — વિસ્તાર व, फा, द, अ;

પરબ્રહ્મ જેહવો પ્રગત્ય તેહવી અનિ ઉપનો તદ્રૂપ
વસ્તૂ વીચારિ જોયતાં એ વીશ્વ તે ચીદ્રૂપ ॥૮॥
નીર્ગુણ બ્રહ્મથી એ સગૂણ ઉપજિ સગૂણ નિર્ગુણ એક
કાર્યકારણ પ્રથક નહીં, જન જોજ્યો કરી વીવેક ॥૯॥
સ્રષ્ટિકર્ત્તાનિ તાં કહ્યૂં પ્રાણ પુરખિં યેહ
તહ્મો અવર ભાવ તે પરહરો જન રુદિ રાષો તેહ ॥૧૦॥
આદ્ય હૂં અજ મધ્ય હૂં અજ અંતિ હૂં અજ એક
સદા નીરંતર હૂં અછૂં મુઝથો ન કો વીતીરેક ॥૧૧॥

---

૮. परब्रंम — પરબ્રંહ્મ द, जेहवो — જેહેવૂં व, જેહેવુ द, જેવો अ; प्रगत्य — પ્રકૃતિ व,अ, પ્રગટે द; तेहवी — તેહેવિ द, તેવી अ अनि — અનિં व,फा,માં નોંધેલું નથી અને द,अ; उपनो — ઊપનૂં व, ઉપનુ द, ઉપન્યુ अ; वस्तू — વસ્તુ व,अ; वीचारि — વિચારી व,द,अ, વિચારૈ फा; जोयतां — જોઅવંતાં व જોવંતી फा, જોતાં अ; चीद्रूप — ચિદ્રૂપ व,फा,द,अ;

૯. नीर्गुण — નિર્ગૂણાં व, નિર્ગૂણ फा, નિર્ગુણ द,अ; ब्रह्मथी — બ્રંહ્મથા द; अे — व,फा,द,अ કોઈમાં નોંધાયેલ નથી. सगूण — સગુણ व,द,अ, સર્ગૂણ फा उपजि — ઉપજે व,अ, ઉપજૈ फा,द માં નથી. सगूण — સેગુણ व સરગૂણ फा, સગુણ द,अ निर्गुण — નિર્ગૂણ फा; कार्यकारण — કાર્જકાર્ણ फा, કારજકારણ अ; प्रथक — પૃથક व,द; नहीं — નહી व,फा, નહિ द जोज्यो — જોયો व, જૂયો द, જોજે अ; वीवेक — વિવેક व,अ વિવેક फा;

૧૦. स्रष्टिकर्त्तानि — સૃષ્ટિકરતાનિં व, અષ્ટકરતાનૈ फा સૃષ્ટીકરતાને द સૃષ્ટીકર્તાને अ तां — व,फा,द,अ કોઈમાં નથી. कह्यूं — કહું फा કહ્યૂ द કહ્યું अ; प्राणपुरखिं — પુરણપુરખે व, પુરાણપુરખૈ फा, પુરાણપુરુષ द પુરાણપુરૂષે अ; येह — જેહ व,फा,द,अ तह्मो — તમો द તમે अ रुदि — હૃદય व,अ રુદૈ फा, હૃદે द; राषो — જ્યોરા व રાખો द,अ;

૧૧. आद्य — આદિ व,फा,अ हूं — હું फा,अ; अज — જ फा, अंति — અંત व,फा, અંત્ય द,अ; हूं — હું फा,अ अज — જ फा,द; नीरंतर — નિરંસર व નિરંતર फा,द,अ हूं — હું फा,अ, હૂ द अछूं — અછું व છું फा અછૂ द જછું अ मुझथो — મૂજથો व મઝથો फा, મૂજથી द, મુજથી अ न — अ માં નથી. वीतीरेक — વ્યતિરેક व વિતરેક फा, વતરેક द, વ્યતીરેક अ.

એ અનૂંભવ લહિ અનૂંભવી જેહનિ રુદિ બ્રહ્મજ્ઞાંન
તે સ્તુત્ય નિંદા પરહરિ કરિ સઘલિ દ્રષ્ટિ સમાન ॥૧૨॥

શ્રી જ્ઞાંનગીતા ગ્રંથનો એ આદિ મંગલાચર્ણ
ગુરુ બ્રહ્મ ચૈતન્ય પ્રસાદિં પામ્યો નીરંજન શર્ણ ॥ ૧૩ ॥

કહિ નરહરિ સહૂ સાંભલો એ યથાર્થ પ્રગટ કહ્યૂં
ગુરુભક્તિ કરતાં સંતસંગિ અનૂંભવીએ પદ લહ્યૂં ॥૧૪॥

---

૨. अनूंभव — અનુભવ व,फा,द,अ लहि — લહે व लहै फा, લેહે द लहे अ; अनूंभवी — અનુભવી व,फा,अ, અનુભવિ द; जेहनि — યેહનેં व, જેહનોં फा, જેહેને द, જેને अ; रुदि — હ્રદય व,अ રુદૈ फा, હ્રદે द; ब्रह्मज्ञांन — બ્રહ્મજ્ઞાન व,फा, આતમજ્ઞાન अ; स्तुत्य — સ્તુતિ व,फा,अ स्तूति द निंदा — નંદ્યા फा निंद्या द; परहरि — પરહરૈં फा, પરહરે द,अ; करि — કરૈં फा, કરે अ सघलि — સઘલૈં फा सघली द, સઘળે अ द्रष्टि — દૃષ્ટિ व द्रीष्ट फा, दृष्टी अ.

3. श्री — फा. માં નથી. ज्ञानगीता — જ્ઞાનગીતા व,फा,अ, ज्ञांनगिता द ग्रंथनो — ग्रंथनू व, ग्रंथनुं फा, ग्रंथनु द; आदि — આદ્ય फा; मंगलाचर्ण — મંગલાચરણ व, अ;
गुरु — गूर फा;
चैतन्य — ચૈતન્ય તણે व,द चैतन्यजैं फा } हरिगुरुसंत तणे अ;
प्रसादिं — प्रसादें व, प्रसादैं फा, प्रसादे द,अ; पाम्यो — પાંમ્યો व,द पाम्यु फा
नीरंजन — निरंजन व,फा,द,अ; शर्ण — શરણ व,अ सर्ण्य फा;

१४. कहि — કહે व,अ, કહૈં फा; सहू — સહુ फा,अ; सांभलो — સાંભળો अ; यथार्थ — યથાર્થ व, જથાર્થ फा, યથારથ द, જથારથ अ प्रगट — परगट फा अ 'કર' ઉમેરે છે. कह्यूं — કહું फा, કહૂં द કહ્યું अ; गुरुभक्ति — ગુરભક્ત्य फा, हरिगुरुसंतनी ભક્તિ अ; संतसंगि — સંતસંગૈં फा, अ માં નથી. अ 'વિરલે' ઉમેરે છે. अनूंभवीए — અનુભવીએ व અનુંભવીઈએ फा, અનુભવેઈ द, જોગીન્દ્રે अ; लह्यूं — લહ્યાંव, લહું फा, લહૂં द, લહ્યું अ.

॥કડવું॥૧॥ અથ ધ્રૂપદ ॥રાગ ધવલ ધન્યાશ્રી ॥

આદ્ય નીરંજન ધ્યાઈયિ જે પ્રગત્ય પુરુષનો ઈશજી
પુરુષોત્તમ પરબ્રહ્મ પરાત્પર પરમ જ્યોતિ જગદીશ ॥૧૫॥ આદિ॥
આદ્ય અંત મધ્ય તે પૂરણ વ્યાપક સઘલિ બ્રહ્મજી
ઠાંમ ન ઠાલો કોએ હરી વિના એ મહાજન જાંણિ મર્મજી॥૧૬॥આદિ॥
સ્તૂતિ નિંદા હૂં તૂં ત્યજીનિ કીજિ સઘલિ દ્રષ્ટિ સમાનજી
કહિ નરહરિ શ્રીમુખિ કહ્યૂં એ અજનિં આત્મજ્ઞાંનજી ॥૧૭॥
॥આદિ॥

---

१५. आद्य — આદિ व,फा,द,अ; नीरंजन — નિરંજન व,फा,द,अ ध्याईयि — ધ્યાઈએ व,द ધ્યાઈએ फा ધાઇએ अ; जे – થે व,द; प्रगत्य – પ્રકૃતિ व,द,अ; पुरुषनो — પૂરુષનો फा, પુરૂષનો अ; ईशजी – ઈસજી फा, ઈશ द, पुरुषोत्तम — પુરૂષોત્તમ अ; परात्पर — પરાતપર फा, પરાત્પરા द ज्योति — જ્યોતિ व, જ્યોત્ય फा; जगदीश — જગદીશજી व,फा,द,अ;

१६. आद्य – આદિ व,फा,द,अ; अंत – અંત્ય अ,द આ પ્રમાણે ક્રમ ફેરવી નાખે છે: મધ્ય તો અંત' पूरण – पूर्ण फा, सघलि — સઘલેં फा, સઘળે अ; ठांम — ઠામ अ; कोअे — કો व,अ, द માં નથી. हरी — હર व, फा,अ.
[फा આ પ્રમાણે ક્રમ ફેરવે છે: 'એ જાણૌં મહાજન મર્મજી';
द આ પ્રમાણે ક્રમ ફેરવે છે: 'એ જાંણિ મહાજન મર્મજી']
महाजन — મારાજન व; जांणि — જાંણે व, જાણૌં फा, જાણે अ;
मर्मजी — મમજી द

१७. स्तूति — સ્તુતિ व,अ, સ્તૂત્ય फा, એ સ્તુતિ द निंदा — નદા फा;
हूं – હૂ व, હું फा,अ; तूं – તું फा,अ, व માં નથી. त्यजीनि — તજી फा, ત્યજી द તજીને अ कीजि — કીજે व,अ, કીજેં કીજૈં फा; सघलि — સઘલિં व, સઘલૈં फा,अ માં નથી. द्रष्टि — દ્રષ્ટિ व,द, દીષ્ટ फा, દ્રષ્ટી अ; समानजी — સમાંનજી व,द; कहि — કહૈ फा, કરી द, કહે अ, नरहरि — નરહરી फा, નરહર अ; श्रीमुखि — શ્રીમુખિં व, શ્રીમુખૈં फा, શ્રીમુખિં द શ્રીમુખે अ; कह्यूं — કહું फा, કહ્યું अ, अजनिं — અજનેં व અજનૌં फा, હજનિ द, અજને अ; आत्मज्ञांनजी — આત્મજ્ઞાનજી व,फा,अ;

॥ શ્લોક ॥

શાંત દાંત સમઃ સત્ય નિરુપાધિ નિરામયં
વિવક્તં ધ્યાન મૌનં ચ દ્રઢાભ્યાસલયં મુને ॥૧૮॥

॥ દેશી ચાલતી ॥

અનુભવી કેરું તે અનુભવ જાણીઉંજી
શાસ્ત્ર પુરાણે જેહ વિખાંણીઉંજી
યોગીશ્વરે તે રહ્દમાંહે આંણીઉંજી
સકલ સીદ્ધાંતે યે પ્રમાંણીઉંજી ॥૧૯॥ ઢાલ ॥

---

૧૮. शांत – શાંત व, શાંતં अ, दांत – દાંતં वद अ, सम: – સમં वफाद अ; सत्य – સત્યં वफाद अ; निरुपाधि – નિરુપાધ્ય फा, विवक्तं – વિવિક્તં व, વિવક્ત फा, વિવિક્ત द अ; द्रढाभ्यासलयं – દ્રઢાભ્યાસલયં व, દ્રઢભ્યાસલયં फा, દેઢાભ્યાસાલય अ; मुने – મૂને फा, ૬નિમ् अ;

૧૯. अनूभवी – અનુભવી वफा, અનુભવ द, અનુભવ अ केरुं – કેરો व કેરો फा द, કેરૂં अ, ते – अ मां नथी. अनूभव – અનુભવ वफाद अ, जाणीउंजी – જાંણિઉં व, જાણીયો फा, જાણીઓ द, જાણ્યુંજ अ पुराणि – પુરાણે वद अ, પુરાણે फा, जेह – યહે व, યેહ द विखाणीउंजी – વખાંણિઉ व વખાણીયો फा, વખાણીઓ द, ગાયુંજ अ; योगीश्वरे – યોગીશ્વરે व, જયોગેશ્વરે फा, યોગેશ્વરે द, જોગેશ્વરે अ; ते – તેં द; रहृदमांहे – રહ્દે व, રહદે फा, હ્રદયમાંહિ द હ્રદયમાં अ आंणीउंजी – આણિઉં व, આણીયો फा, આંણીઓ द, આણ્યુંજ अ; सकल – સંકલ व; सीद्धांते – સિધાંતે व, શીધાંતે फा, સિધ્ધાંતે द अ, ये – યહ व ટેહ फा अ, द मां नथी.
प्रमाणीउंजी – પરમાંણિઉં व, પરમાણિયો फा, પરમાણીઓ द, વખાણ્યુંજ अ.

પ્રમાણીઉં વેદાંતગીતા ઉપનીષદ તે ઈમ કહે
એ મંન મરતાં કાજ શીઝિ તત્વ તે ત્યાંહાંરિ લહિ ॥૨૦॥
અજર યાહારિ અમર મારિ અબંધ બંધિ જેહ
અસ્થિરનિ જે સ્થિર કરિ ભાઈ સીદ્ધ યોગી તેહ ॥૨૧॥
વીખિ છંડિ ઈંદ્રી દંડી ઉપાધિ ન મંડિ જેહ
ચીત્ત રોધિ બૂદ્ધિ બોધિ સીદ્ધ યોગી તેહ ॥૨૨॥
વાસના બાલિ આપ ગાલિ અનિ હૂંતૂં ટાલિ જેહ
અદ્રષ્ટિ માહિ દ્રષ્ટિ રાખિ સીદ્ધ યોગી તેહ ॥૨૩॥

---

૨૦. प्रमांणीઉં — પરમાંણિઉં वं પરમાણીયોં फा, પરમાણીઉ द, વખાણીયું अ; ઉપનીષદ — ઉપનિષદ व फा द, ઉપનિષત્ अ; ઈમ - એમ अ; कहे - કરિ व द, કહૈ फा; मंन — મન व अ, મન્નં द; मरतां — રમતાં व; काज — કાર્યજ व; शीझि — શીજે व, શીઝૈ फा, શાન્તિ द, સીજે अ; त्यांहांरि — ત્યાહારે व ત્યારે फा ત્યારિ द, ત્યારે अ लहि — લહૈ फा, લહે अ.

૨૧. अजर याहारि — અજરજારિં व અજરાજરૈ फा અજરજારિ द અજરજારે अ अमर मारि — અમરામરૈ फा અમરમારે अ अबंधबंधि— અબંધબંધૈ फा, અબંધબાંધિ द અબધ બંધે अ जेह— જહે व યેહ द अस्थिरनि— અસ્થિરનેં व અસ્થીરનૈ फा અસ્થિરને द अ जे– યે व द स्थिर– થીર फा करि — કરૈ फा કરે अ सीद्ध — સિદ્ધ व द अ શીદ્ધ फा योगी — જ્યોગી फा જોગી अ

૨૨. वीखि — વિષય व अ વિષે फा વિષઇ द छंडि — છંડૈ फा છંડે अ इंद्री — ઇંદ્રિય व अ ચંદ્રી फा ઇંદ્રી द उपाधि — ઉપાધિય व ઉપાધ્ય फा दंडि — દંડિ व દંડૈ फा द માં નથી- એને સ્થાને 'જગ' ઉમેરે છે. દંડે अ मंडि — મંડૈ फा માંડે अ जेह-યેહ व द; चीत्त — ચિત્ત व द अ ચિત फा रोधि — રોધૈ फा રૂધે द રોધે अ बूद्धि — બુદ્ધિ व द अ બુધ્ય फा बोधि — બોધે व द अ બોધૈ फा सीद्ध — સિદ્ધ व द अ શીદ્ધ फा योगी — જ્યોગી फा જોગી अ

૨૩. बालि— બલે व બાલૈ फा બલિ द બાળે अ गालि — ગાલૈ फा ગાળે अ अनि व फा માં નથી. द अ માં પણ નથી. हूंतूं — હું તું फा अ टालि— ટાલે व ટાલૈ फा ટાળે अ जेह — જહ व યેહ द अद्रष्टिमाहि — અદષ્ટિમાંહિ व द અદીષ્ટમાંહૈ फा અદષ્ટમાંહિ अ; द्रष्टि — દ્રષ્ટિ व अ દ્રષ્ટ फा राखि — રાખે व રાખૈ फा રાખે अ सीद्ध — સિદ્ધ व द अ શીદ્ધ फा योगी — જ્યોગી फा જોગી अ

એકાંત રહિ કર્મ દહિ મૌન ગ્રહિ જેહ
ત્રિગુણ ત્યજિ તત્વ ભજિ સીધ્ય યોગી તેહ ॥૨૪॥
દ્રઢ ભાવ રાખિ પ્રપંચ નાંખિ અને સત્ય ભાખિ જેહ
લય લીન હોયિ દ્વૈત ખોહિ સીધ્ય યોગી તેહ ॥૨૫॥
કહિ નરહરિ સહૂ સાંભલો એ યોગગત્ય સૂક્ષ્મ જ કહી
ગુરુભક્તિ કરતાં સંતસંગિં વીરલિ યોગીંદ્રિ લહી ॥૨૬॥

---

૨૪. रहि — રહે' व રહૌ फा રહે अ આ પછી अ 'ને' ઉમેરે છે. दहि — દહૌ फा દહે अ मौन — મૌન્ય फा,द ग्रहि — ગ્રહે व ગ્રહૌ फा ગ્રહિ द રાખે अ जेह — યેહ व फा માં બાકીનો અંશ નથી. त्यजि — તજે अ तत्व — દેહ भजि — ભજે अ सीध्य — સિદ્ય योगी — જોગી तेह — તેહહ
व આ કડીનું આ સ્વરૂપે પુનરાવર્તન કરે છે.
એકંત્ય રહિને કર્મ દહિ મૌન ગ્રહે યેહ
ત્રિગુણ તજિ તત્વે ભજિ સિદ્ય યોગી તેતેહ

૨૫. द्रढ — દ્રઢ व द,अ,फा માં અહેલી પંક્તિ નથી. राखि — રાખેં व રાખે नांखि — નાખેંव નાંખો अ अने — અનિં व,द अ માં નથી. भाखि — ભાખેં व ભાખે अ जेह — યેહ व द होयि — હોએ व હોય फा,द માં નથી, થયે अ द्वैत — દ્વૈન द खोहि — ખોહેંव ખોયે फा अ सीध्य — સિધ व શીદ્ય फा સિદ્ધિ द સિધ્ધ अ योगी — જોગી अ

૨૬. कहि — કહૈ फा કહે अ नरहरि — નરહર व सहू — સહુ फा अ सांभलो — સાંભલો द સાંભળો अ योगगत्य — યોગયુગત્યિ व જ્યોગગત્ય फा યોગતિ द જોગગતિ अ सूक्ष्म — સૂખમ व સુક્ષમ फा સુક્ષ્મ अ ज व फा,द,अ માં નથી. गुरुभक्ति — ગુરભક્ત फा હરિગુરૂસંતની ભક્તિ अ करतां — રતાં फा संतसंगि — સંતસંગિ व સંત સંગૌ फा સંતસંગે द अ માં નથી. वीरलि — વિરલે व द अ વર્લે फा योगींद्रि — યોગીંઈ व જ્યોગ્યેંદ્રી फा યોગીંદ્ઈ द જોગીન્દ્રે अ

૬૬વાં ॥ ૨॥ અથ દૂપદ ॥ રાગ ધન્યાશરી ॥

એ અનૂભવ અનૂભવી તણો જન રુદયા રાખો સોયજિ
દ્વૈત ટલિ કાર્ય સર્વ શીઝિ આત્મદરશંન હોયજી ॥૨૭॥
ત્યારિં અજરજરિ અમર તે મરિ અબંધેં બંધાયજી
અસ્થિર તે ત્યહારિં સ્થીર હોયી યાહારિં વસ્તુશું લય લાયજિ॥ ॥૨૮॥
તે સદ્ગુરુ તે પંડિત ગ્નાની તે વૈષ્ણવ તે સંતજી
તે યોગી મહાંત સંન્યાસી જે નીહાલિ સઘલિ ભગવંતજી ॥૨૯॥

---

१. अनूभव — અનુભવ व फा द अ तणो — તણે ब जांणि द તણું अ
रुदया — હૃદયો व રુદિયા द હૃદય अ राखो — રાખો व टलि — ટલેવ ટલૈં फा
ટાળ્યે अ कार्य — કારય व કાર્જ્ય फा કારજ ३ न सर्व — द માં નથી.
शीझि — શીધ્ધિ व શીઝેં फा શાન્તિ द સીજે ३ आत्मदरशंन — આત્મદર્શન व फा द
આતમદર્શન अ
२८. त्यारिं — ત્યારિ व, फा द માં નથી, ત્યારે अ अजरजरि — અજરજરૈં फा અજરજારે अ
अ માં 'તે' નથી. मरि — મરૈં फा મારે अ अबंधें — અબંધ व फा द अ 'ધન' ઉમેરે છે.
अ 'એમ' ઉમેરે છે. बंधायजी — બંધાયેજી બંધાઈજી अस्थिर — અસ્થીર
त्यहारिं — ત્યરે व જ્યારૈં फा તારિ द ત્યારે अ स्थीर — સ્થિર व द अ થીર फा
होयी — હોએ व હોયે फा હોય द अ याहारिं — જારિં व જ્યારૈં फा યારિ द જ્યારે अ
वस्तुशुं — વસ્તુશૂ व વસ્તુશું फा વસ્તુશું द लायजि — લાયજી व फा द अ.

२९. सदगुरु — સદ્ગુરુ व द સદગૂર फा સદ્ગુર अ पंडित — પંડીત फा ग्नानी — ગ્નાની व द अ
ગ્નાની फा ते — જે फा योगी — જયોગી फा જોગી अ महांत — મહાંત व अ મહંત फा.
संन्यासी — સંન્યાશી फा સન્યાસી द સન્યાશી अ जे — એ व द नीहालि — निरालि व द
ન્યાહલૈં फा નિરાળે अ सघलि — સઘલૈં फा સઘળે अ.

સકલ સીધ્ધાંત તણૂં સીધ્ધાંત જે એહ નીગમ કહિ નીર્ધારજી ૬૯—
કહિ નરહરિ એ રસ તે ચાખેં જેહનિ ક્રીપા કરિ મોરારયજી ॥૩૦॥
॥એ॥

૧૬ ॥ શ્લોક ॥

એકં અદ્વીતીયં બ્રહ્મ મનોવાચામગોચરં
નિરાલંબં પરં જ્યોતિઃ સર્વવ્યાપી નિરંજનં ॥૩૧॥

દેશી ચાલતી ॥

વલી કહૂં એક અનોપમ વાંણીજી
મહાપુરૂષે યે હ્રદિ માહા આંણીજી
તે અનૂભવતાં છૂટી ભવપ્રાંણીજી
તૂરીઆતીત વસ્તૂ તે જાંણીજી ॥૩૨॥ઢાલ॥

---

30. सकल — સકળ अ सीध्धांत — સિધ્ધાંત वद्अ શ્રાધાંત फा तणूं — તણ व તણું उ सीध्धांत — સિધ્ધાંત वद्अ શ્રાધાંત फा जे वफावअ માં નથી. एह — એ वफावय नीगम — નિગમ वद्अ कहि — કહે फा કહે अ नीर्धारजी — નિરધારિજી व નિરધારજી फा अ નિધ્ધરિજી व कहि — કહે फा કહે अ ते वमां નથી. चाखें — ચાખે वफाचाખि व ચાખે अ जेहनि — યેહનિં वद् જેહનીં फा જેને अ क्रीपा — કૃપાવદ્અ ક્રિયા फा करि — કર फा કરે अ मोरारयजी — મુરારિ व મુરારજી फा મુરારિજી व મોરારજી अ.

31. एकं — એકમ્ वद्अ अद्वीतीयं — અદ્વિતીયં वद्अ निरालंबं — નિરાલંબ फा परं — પરમ व ज्योतिः — જ્યોતી फा જ્યોતિ व सर्वव्यापी — સર્વવ્યાપિ व
અ ઉમેરે છેઃ નિર્મલં નિશ્ચલં શાન્તં નિર્વિકારં મનોમયમ્
બહિરન્તશ્ચ ભૂતાનાં તત્પદં પશ્યંતો વિદુઃ ॥૨॥

32. वली — વળી अ कहूं — કહું फा अ કહું व अनोपम — અનુપમ अ वांणीजी — વાણી फा વાંણી व વાણીજી अ महापुरूषे — મહાપુરુષે व મહાપૂરુષેં फा મહાપુરુષિ व મહાપુરુષે अ ये — જે फा,व માં નથી. નેહ अ ह्रदिमाहा — હૃદયમાંહિ व હ્રદેમાંહિ फा હૃદયમાંહિ व હૃદયમાં अ आंणीजी — આણી फा આંણી व આણીજી अ ते फा,व માં નથી. अनूभवतां — અનુભવતાં वफाव्अ छूटि — છુટે फा છૂટે अ प्रांणीजी — પ્રાણીજી वअ, પ્રાણી फा व तूरीआतीत — તુરીયાતીત वद् તૂરીયાતીત फा અગમઅગોચર अ वस्तू — વસ્તુ वद्अ ते — તિ व ને अ जांणीजी — જાણી फा જાંણી व જાણીજી अ

વસ્તૂ જાંણી વીસ્વાસ આંણી નીર્વાહ વાંણી એ સહી
જે નિત્ય નિત્ય કરતા રહિ તે વસ્તૂ અનોપમ એ લહી ॥33॥

જેહનિ રૂપ નહી જેહનિ રંગ નહી
જેહનિ વર્ણ નહી આકાર
છાયા નહી માયા નહી
હરી નીરંજન નીરાકાર ॥ ૩૪॥

તે સ્થૂલ નહીં સૂક્ષ્મ નહી લઘૂ દીર્ઘ નવ્ય હોય
સ્થાનમાંન રહીત સમૂદ્રા સચ્ચીદાનંદ સોય ॥ ૩૫॥

---

33. वस्तू – વસ્તુ વ फा द अ जांणी – જાંણીજ વ જાણી फा अ वीस्वास – વિશ્વાસ व फा द अ आंणी – આણી व फा अ नीर्वाह – નિર્વાહ व अ નિર્વાહ્ય फा નિરવાંણ द, वांणी – ણી व વાણી फा अ सही – કરી द જેર व માં નથી જે फा अ ये द नित्य नित्य – નેતિનેતિ व द अ નેતનેત फा करतां – કરતાં व अ કર્તા फा કરવા द, 'વંચે' ઉમેરે છે. रहि – રહૈ फा રહે अ वस्तू – વસ્તુ व फा द अ अनोपम – અનુપમ फा द अ અનોપંમ फा ए व द अ માં નથી. लही – લહિ व

3४. जेहनि – યેહને व જેહનૈ फा યેહનો द रूप – રુપ द नही – નહીં द जेहनि – યેહનિ व જૈહનૈ फा द માં નથી. द માં 'વર્ણ નથી' નથ. आकार – કાર द नही – नहीं द अ नही – नहीं अ हरी – હરિ व फा द अ नीरंजन – નિરંજન व फा द अ नीराकार – નિરાકાર व फा द अ
अ માં પહેલું ચરણ આ મુજબ છે:
'જેને રંગનો રૂપ નહીં, નહીં વર્ણનો આકાર'

3५. ते – યે व, फा માં નથ, द માં નથી. જે अ स्थूल – સ્થુલ फा अ नहीं – नही व फा नही – नहीं अ लघू – લઘુ व फा अ दीर्घ – દીરઘ व नव्य – નવિ व न फा द हि अ स्थान – સ્થાંન फा मांन – માન व द अ रहीत – રહિત व द अ समूद्रा – મુદ્રા व अ મૂદ્રા फा મુજ द सच्चीदानंद – સચ્ચિદાનંદ व फा अ શચ્ચાદાંન द दे सोय. व 'હરી' ઉમેરે છે. फा, 'હરિ' ઉમેરે છે.

તે પ્રથવી નહીં પાંણી નહીં નહી તેજ વાયૂ આકાશ
ઈંદ્રી અંતઃકર્ણ ત્રીગુણવર્જિત સ્વયંજ્યોતિ પ્રકાશ ॥૩૬॥

તે બાલ યૌવન વૃધ્ધ નહી અનિ નહી નેડ્ય નિ દૂરય
દેવદાનવ રહીત માનવ નીરાલંબ ભરપૂરિ ॥૩૭॥

તે બંધમુક્ત ન ઉષ્ણ શીતલ નહી સંધ્યા દીવસ નહી રાત્ય
પ્રગાત્ય પુરુષ નહી નપૂંસક સર્વમયિ સાક્ષાત ॥૩૮॥

---

૬. ते – त व प्रथवी – पृथिवी व द् पृथ्वी अ नहीं – नहि व अ नही फा द् पाँणी – पाणी फा पाणी द् पाणि अ नहीं – नही व फा नहि अ नही – नहि व अ नहीं द्
वायू – वायु व अ वायुं फा वायु द् आकाश – आकास फा इंद्री – इंद्रिय व इंद्री फा इन्द्रिय अ अंतःकर्ण – अंतःकरण व द् अंतःकरण फा त्रीगुणवर्जित – त्रिगुणवर्जित व अ त्रीगुणवर्जित फा त्रिगुण द्

३७. यौवन – जोबन फा वृध्ध – वृध फा वध्ध द् नही – नहीं द् नहि अ अनि व फा द् अ मां नथी. नही – नहीं द् नहि अ नेड्य – नेरे अ नि – नर व नहीं फा द् मां नथी. नहि अ दूरय – दूरि व दुरी फा दूर द् अ रहीत – रहित व अ रहि द्
नीरालंब – निरालंब फा द् अ भरपूरि – भरपूर व भरपूर फा द् अ

३८. बंध – बंध द् बध्य अ मुक्त – मूकत फा मुक्ति द् तव मां नथी. न फा द् नहीं अ उष्ण – उष्ण द्, अ मां नथी. शीतल – शीत व फा द् मां नथी. नही फा मां नथी. न द् नहीं अ संध्या – संधा व सिध्य द् संधि अ दीवस – दिवस व फा द् अ नही – नहि व न फा नें द् ने अ रात्य – राति व द्, रात अ प्रगात्य – प्रकृति व द् अ पुरुष – पुरष फा पूरुष द् पुरुष अ नहीं – नहीं व फा द् अ 'नहीं' छोडेલ છે. नपूंसक – नपूसक व नपुंसक फा नपुंसक अ सर्वमयि – सर्वमय व फा द् अ साक्षात – साक्यात फा साक्षात द्.

[?]ે રક્ત નહી પીત નહી નહી નીલ શૂભ્ર શાંમ

[જા]તિ વર્ણાશ્રમ નહી સકલ આપક રામ ॥૩૯॥

કહે નરહરિ સહૂ સાંભલો નીર્વાણ વાંણી એ કહી

ગુરુભક્તિ કરતાં સંત સંગિં વીરલિ યોગેંદ્રિ લહી ॥૪૦॥

કડવાં ॥ ૨ ॥ અથ દ્રૂપદ ॥ રાગ ધવલ ધન્યાશ્રી ॥

વસ્તૂ વીચાર કરો રે પંડિત વાદ વિવાદ હૂં તૂં ટાલોજી

નિરાકાર નિર્લેપ નીરંજન પૂરણ બ્રહ્મ તે નીહાલોજી ॥૪૧॥

---

૩૯. नही — નહી° द अ, द 'અનિ°' ઉમેરેછે. पीत — પાવ द नही — નહી° द अ नहीनील — નલનહી व નિલનહી फा નીલનહી° द નહીનીલ अ शूभ्र — શભ્ર व શુભ્ર द अ, अने ઉમેરેછે. शांम — શ્યાંમ फा द શ્યામ अ जाति — જાત્ય फा જ્યોતિ द वर्णाश्रम — વર્ણઆશ્રમ द अ [વર્ણાશ્રમ व] नही — નહી° द अ व 'તે' ઉમેરે છે.
राम — રાંમ. फा द

૪૦. कहे — કહિ व द सहू — સહું फा सहु अ सांभलो — સાંભળો अ नीर्वाण — નિર્વાણ व अ નિર્વાંણ्य फा નિરવાંણિ द कही — સહી अ वांणी — વાણી व फा अ गुरुभक्ति — ગુરુભક્ત્ય फा હરિગુરુસંતની ભક્તિ अ करतां — કર્તા° फा संतसंगि — સંતસંગ" फा સંતસંગિ द अ માં નથી. वीरलि — વિરલે व अ વિરલે" फा વિરલિ द योगेंद्रि — યોગીંદ્રિ व જ્યોગ્યંદ્ર" फा યોગીંદ્ર द જોગીન્દ્રે अ [लही] — લહી° अ

૪૧. वस्तूविचार — વસ્તુવિચાર द अ વસ્તૂવિચાર व पंडित — પંડીતો फा પંડિતો अ हूं तूं — व માં નથી. હુંતું फा, હું द હુંતું अ टालोजी — ટાંલોજ व ટાલેજ द ટાળોજ अ निर्लेप — નિલેપિ द नीरंजन — નિરંજન अ पूरण — પૂર્ણ फा પુરણ अ ते — ત फा, द માં નથી.
नीहालोजी — નિહાલોજ व द ન્યાહાલોજ फा નીહાળોજ अ

ૂરીઆતીત નીરાલંબ નીશ્ચલ અકલ કલ્યો નવ્ય જાયજી
શ ષટ અષ્ટ એકથી અલગો જેહને વેદ ઉપનીષદ ગાયજી ॥૪૨॥
॥વસ્તુની॥

તે પરમ પુરુષ હરી અંતરયામી હરી રહ્યો સકલ ભરપૂરજી
કહે નરહરિ તે વિશ્વ પ્રકાસિક ચૈતન્ય બ્રહ્મ નહી દૂરયજી ॥૪૩॥
॥વસ્તુ॥

પદ ॥ શ્લોક ॥

નીર્મલં નીશ્ચલં શાંતં નિર્વિકારં મનોવ્યયં
બહીરંતશ્ચ ભૂતાનાં તત્પદં પશ્યતો વિદુઃ ॥૪૪॥

---

२. तूरीआतीत — तुरीयातीत व फा तुरीआतीत द तूर्यातीत अ
नीरालंब — निरालंब व फा द अ नीश्चल — निश्च व निश्चल फा द अ
अकल — अकळ अ कल्यो — कल्यौं व कळ्यो अ नव्य — नाव व नद नव अ
द शषटअष्ट — दृष्टअदृष्ट द एकथी — थक व जेहने — अमां नथी
उपनिषद् — उपनिषद व फा उपनिषत् अ गायजी — गायोजी द.

४३. ते — फा द मां नथी. पुरुष — पूरुष फा पुरुष अ हरी — हरि व फा द अ अंतरयामी
अंतरज्यामी फा अंतर्जामी अ हरी व फा द अ मां नथी. रह्यो — रह्यौं व रहो फा
द मां 'सकल रह्यो' अवो क्रम छे. भरपूरजी — भरपूर्ण फा सरपूरजी द
कहे — कहि व कहै फा नहि द नरहरि — नरहिरि व प्रकासिक — प्रकासी व
प्रकासै फा प्रकासि द व्यापक अ चैतन्य — चैतन फा ब्रह्म — ब्रंह्म फा
नहीदूरयजी — नहि दूरजी व अ रजुरजी फा एजुरजी द

४४. नीर्मलं — निर्मलं व द अ निरमलं फा नीश्चलं — निश्चलं व फा द अ
शांतं — शांतां द निर्विकारं — निवीकारं फा निर्विकार द मनोव्ययं
तेजोमयं व मनोव्ययं फा मनोमयम् अ बहीरंतश्च — बहिरंतश्च व फा अ
बहिरंतर द भूतानां — भूतानां फा पश्यतो — पश्यतो द विदुः — विदु फा
विदू: द

શી ચાલતી ॥

જન તહ્યો જાંણો સઘલિ બ્રહ્મજી શેવો નીરંતર એક નૈઃક્રમજી

મનથી ટાલો હૂં તૂં ભર્મજી સમઝો સમઝો એ મૂલગો મર્મજી॥૪૫॥

ઢાલ ॥

મરમ સમઝો મૂલગો ભાઈ એ બૂદ્ય રાખો ધરી

બાહ્ય આભ્યંતર સર્વ નીરંતર પ્રગટ પૂરણ શ્રીહરી॥૪૬॥

નીર્મલ નીશ્ચલ કલાવર્જીત અકલ કલ્યો ન જાય

માહા યોગી તત્વદર્શી રહ્યા ત્યહાં લય લાય ॥૪૭॥

. जाँणो — જાણો द अ सघलि — સઘે व સઘલે फा સઘલો द્ સઘળે अ ब्रह्मजी — બ્રહ્મ फा व
शेवो — સવો व સેવો द्अ नीरंतर — निरंतर वफाद्अ नैः क्रमजी — નૈઃકર્મજી व
निरक्रम फा નિઈક્રમ द्‌ નિઃકર્મજી अ मनथी — મન્યથી फा મનથી द्फ 'એ' ઉમેરે છે.
टालो — ટાળો अ हूंतूं — હુંતું फा अ હૂં નૂં द भर्मजी — ભ્રમજી व ભર્મ फा ભ્રમ द्
समझो समझो — સમઝૂં સમઝું व સમઝો સમઝૂ फा સમઝો સમઝૂં द् સમજો સમજો अ
ए — ઓ द्,अ માં નથી. मूलगो — મૂળગો अ मर्मजी — મર્મ फा द.

४६. मरम — મર્મ वफाद्अ समझो — સમઝો व સમજો अ मूलगो — મૂલગુ व ए — એ वफा द्अ, बूद्य — બુધ્ધિ वद्अ બુદ્ય फा राखो — રાખા व बाह्य आभ्यंतर — બાહ્યઅભ્યંતર फा બાહ્યાભ્યંતર द्अ सर्व — સર્વ द् नीरंतर — निरंतर वफाद्अ पूरण — પૂર્ણ फाअ
श्रीहरी — શ્રીહરિ अ

४७. नीर्मल — निर्मल वफाअ नीश्चल — નિશ્ચલ व फाअ कलावर्जित — સકારત્મ વર્જીત फा
સદાસદોદિત द् કલાવર્જીત अ कल्यो — ક્લ્યો व કળ્યું अ न — નથી द् નથી अ
तत्वदर्शी — તત્વદરશી वफा रहा — રહ્ય फा त्यहाँ — ત્યહાં फा ते अ
द् આ અને આના પછીના પંક્તિને આમ બોલવી દે છે:
નિરમલ નિશ્ચલ સદા સદોદિત અકલ કલ્યો નવિ જાય
મન વાંણી ઈંદ્રીય અગોચર ક્ષરઅક્ષર ને કરિવાય.

શૂધ્ધ બૂધ્ધ સદા સદોદિત નવિ આવે નવિ જાય
ન વાંણી ઈંદ્રી અગોચર ક્ષર ક્ષર ન કહિવાય ॥૪૮॥

અજર અમર અછેદ અવીત અનીર્વચની જેહ
નીત્ય વ્યાપક હૂં તું વર્જિત અનાદિ ઈશ્વર તેહ ॥૪૯॥

તે વીશ્વકર્તા વીશ્વધરતા વીશ્વહરતા જેહ
વીશ્વ પિહિલો વીશ્વસાક્ષી વીશ્વાંભરતા તેહ ॥૫૦॥

: तो– फा માં નથી. द માં પહેલી પંક્તિ નથી. शूध्ध – શુધ્ધ શૂધ્ય
बूध्ध – બુધ્ધ વ अ બુધ્ય फा. सदोदित – સદોદીત फा. नवि – ન વ फा नव अ
आवे – આવ વ આવી फा नवि – ન फा નવ अ वांणी – વાણી फा अ
इंद्री – ઈંદ્રિય વ अ ઈંદ્રીય द क्षरक्षर – ક્ષર અક્ષર વ फा अ क्षरअक्षरं द न – નવ્યવ
कहिवाय – કહેવાય વ अ કહવાય फा.

४९. अजरअमर – વ માં નથી. અમરઅજર द अ अछेद – અછેદ્ય द
अवीत – અવિગત વ द अ અવીગત फा उ अनीर्वचनी – અનિર્વચની ય વ अ અનિર્વચની फा
व जेह – ચેહ द नीत्य – नित्य व फा द अ हूंतुं – રહુ વ હેતું फा હેત द હેતુ अ
वर्जित – વર્જત फा अ ભીજત द अनादि – અંનાદિ વ અનાદ્ય फा

५०. वीश्वकर्ता – વિશ્વકર્તા વ द अ वीश्वधरता – વ માં નથી. વિશ્વધાતા द
विश्वधर्ता अ वीश्वहरता – વિશ્વહર્તા વ द વિશ્વભર્તા अ जेह – ચેહ વ द
वीश्व – વિશ્વ વ अ તો વિશ્વ द पिहिलो – પહેલો વ પહિલો द પહેલું अ
वीश्वसाक्षी – વિશ્વસાક્ષી વ द વિશ્વસાક્ષિ अ वीश्वांभर्ता – વિશ્વભર્તા વ द
વિશ્વહર્તા अ.

फा માં આખી કડી જ નથી.

ે પરમાત્મા હરી પરમ કારણ તે સ્વયં જ્યોતિ પ્રકાશ
ૂધ્ધ ચૈતન સર્વ વ્યાપક અખંડિત અવીનાશ ॥૫૧॥
પરાતપર પરબ્રહ્મ કૈવલ્ય સત્ય મૂક્ત અપાર
સનાતન નીર્લેપ નિર્ગુણ નીરંજન નીરાકાર ॥૫૨॥
ંહિ નરહરિ સહૂ સાંભલો એ પરમ તત્વ પ્રગટ કહ્યૂં
ુરુભક્તિ કરતાં સંતસંગિં વીરલિ યોગેંદ્રિ લહ્યૂં ॥૫૩॥

---

૫૧. ते — फा व मां नथी. हरी — हरि व द अ परम — पर्म फा ते — व फा द अ मां नथी.
प्रकाश — प्रकाश — પ્રકાસ फा शूध्ध — શુધ્ધ व अ શૂધ फा શુધ્ધે व चैतन — ચૈતન્ય व अ ચેતન व अखंडित — અખંડિત व અખંડીત फा अवीनाश —
અવિનાસ व અવિનાસ फा અવિનાશ व अ
૫૨. परातपर — પરાત્પર व अ परब्रह्म — બ્રહ્મ व कैवल्य — કેવલ व कारण अ
मूक्त — મુગત व મુક્ત व મુક્તિ अ नीर्लेप — નિર્લેપ फा अ નિર્લેપ व अ
'હરિ' ઉમેરે છે. निर्गुण — નીરગુણ व નિર્ગુણ फा नीरंजन — નિરંજન व फा व अ
नीराकार — નિરાકાર. व फा व अ
૫૩. कहि — કહે फा કહે अ सहू — સહું फा સહૂં व સહુ अ सांभलो — સાંભળો अ
परम — પર્મ फा, व 'પ્રગટ' પહેલાં 'તે' ઉમેરે છે. कह्यूं — કહ્યું व अ કહ્યું फा
गुरुभक्ति — ગુર્ભક્ત્ય फा હરિગુરુસંતની ભક્તિ अ संतसंगि — સંતસંગીં व
સંતસંગીં फा, अ मां नथी. वीरलि — વિરલેં व વિરલે फा વિરલે अ
योगेंद्रि — યોગીંદ્રે व જ્યોગીંદ્રે फा જોગીન્દ્રે अ लह्यूं — લહ્યું व अ લહ્યું फा
व मां आखी पंक्ति नथी.
૫૪. ब्रह्म — બ્રહ્મ द जांणो — જાણો फा अ ब्रह्म — બ્રહ્મ द जांणो — જાણો फा अ
वीष्णूं — વિષ્ણુ व अ વ્યષ્ણુ फा બ્રહ્મ द रुहिमांहि — રુદેંયમાંહિ व
રુદૈમાંહી फा હૃદયમાંહિ द હૃદયમાંહી अ आंणो — આણો. व फा द अ.

કડવાં ॥૪॥ અથ ,દ્રૂપદ ॥રાગ રામશ્રી ॥

આ તે બ્રહ્મ જાંણો આ તે બ્રહ્મ જાંણો
આપક વીષ્ણૂં રુદિમાંહિ આંણો ॥૫૪॥ આ તે બ્રહ્મ ॥
એહ અનુભવ કરો દ્વૈતબુધ્ય પરહરો
અદ્વૈતભાવ રુદિમાંહિ રાખો
બાહ્ય આભ્યંતર બ્રહ્મ નિરંતર
એ સત્ય સત્ય વેદવાંણી દાખો ॥૫૫॥ આ તે૦ ॥

---

૫૪. ब्रह्म — બ્રંહ્મા द जाँणो — જાણો फाअ ब्रह्म — બ્રંહ્મ द जाँणो — જાણો फाअ वीष्णूँ — વિષ્ણુ वअ વ્યષ્ણુ फा બ્રહ્મ द रुदिमाँहि — રુદૈંયમાંહિ व રુદૈંમાહીफा हृદયમાંહિ द હૃદયમાંહી अ आँणो — આણો. वफादअ.

૫૫. एह — એ वफाअ આ એ द करो — કરોં व ધરો फादअ बूध्य — બુધ્ધિ वઅબુધ્યफा परहरो — પરહરોં व रुदिमाँहि — હૃદયમાહિ व રુદૈંમાહિफा હૃદયમાંહિ द હૃદયમાંહીअ बाह्यआभ्यंतर — બાહ્યઅભ્યંતરफा બાહ્યાભ્યંતર द अ ब्रह्म — સર્વ फाद निरंतर — નિરંતર वफाअ, द માં નથી. ए फादમાં નથી. वेदवाणी- वैदवाणी फादअ दाखो — દાખોં व.

શુદ્ધ બૂદ્ધ મુક્ત અકલ અવીનાશી
પરાતપર પરબ્રહ્મ કહિયિ
મન વાંણી ઇંદ્રી ગુણ વર્જીત
સચ્ચીદાનંદ નિ શાર્ણ રહીયિ ॥ ૫૬ ॥ આ તે. ॥
વીલંબ ન કીજીયિ બ્રહ્મરસ પીજીયિ
લીજીયિ લાહો સતસંગ કરી
હૂં તૂં ટાલિયી વસ્તૂ તે ન્યાહાલીયિ
કહિ દાસ નરહરિ એ બૂદ્ધ ધરી ॥૫૭॥ આ તે. ॥

---

૫૬. शूद्ध — શુદ્ધ फा। बूद्ध — બુદ્ધ व तृ अ બુદ્ધ फा अवीनाशी — અવિનાશી व फा तृ अ
परातपर — પરાત્પર व तृ अ कहियि — કહિએ व કહીયે फा क કહીઈ तृ वांणी —
વાણી व फा अ इंद्री — ઇંદ્રિય व अ गुण — ગુણ फा वर्जित — વર્જિત व अ वर्जित तृ
सच्चीदानंद नि — સચ્ચિદાનંદનિ व સચ્ચિદાનંદનો फा સચ્ચિદાનંદનિં तृ
સચ્ચિદાનંદની अ शार्ण — શર્ણ व फा तृ શરણ अ रहीयि — રહિએ व રહીયે फा अ રહીએ तृ.

૫૭. वीलंब — વિલંબ व अ અવલંબ तृ कीजीयि — કીજીએ व अ કીજીયે फा કીજિઈ तृ
ब्रह्मरस — બ્રહ્મરસ फा तृ पीजीयि — પીજિ व પીજીયે फा પીજિઈ तृ પીજીએ अ
लीजीयि — લીજીએ व લીજીયે फा લીજીએ तृ अ सतसंग — સંતસંગ व
સંતસંગે फा સત્યસંગ तृ हूंतूं — હું તું फा तृ टालियी — ટાંલો व ટાલીયે फा ટાલીઈ तृ
ટાળીએ अ वस्तू — એ વસ્તુ व વસ્ત फा વસ્તુ तृ अ ते - व तृ માં નથી.
न्याहालीयि — નિહાળો व ન્યહાલયે फा નિહાળીએ तृ નિહાળીએ अ
कहि — કહે फा કહે अ नरहरि — નરહરિ व ए — એહ फा बूद्ध — બુદ્ધ व तृ
બુદ્ધ फा બુદ્ધ अ धरी — ખરી व ધરી फा.

૪ ॥ પદ ॥ ૪ ॥ શ્લોક ॥

અધ: ઉર્દ્વં ચ મધ્યં ચ દ્રીપદાદિ ચરાચરં
સાકારં વા નિરાકારં પૂર્ણ બ્રહ્મ સનાતનં ॥ ૫૮ ॥

દેશી ચાલતી ॥

વલી કહૂં કેવલ આત્મજ્ઞાંનજી
તે સૂણંતો ગલેં દેહ અભીમાંનજી
સઘલિ હોયિ દ્રષ્ટિ સમાંનજી
જનમ મરણ ટલિ અજ્ઞાનજી ॥ ૫૯ ॥

॥ ઢાલ ॥

અજ્ઞાન ટલિ અંત: કરણ ગલિ વાસના જાયે વલી
વસ્તૂ વીચારિં વીગત્ય ભાજિ ચીત્ત ચીદાનંદ માહિ ભ્યલિ ॥ ૬૦ ॥

---

૮. अध: અધ વ द्अ અર્ધ फा। ऊर्द्वं — ઊર્ધ્વ વ ઉર્ધ फा। ઊર્ધ્વં द् अ
द्रीपदादि — દ્વિપદાં વ દ્વીપાદાદી फा। દ્વિપદાદિ द् अ चराचरं — સચરાચરં વ
ચરાચરં द् वा - च વ पूर्ण - પૂર્ણ વ द् ब्रह्म — બ્રહ્મ द्.

૯. वली — વળી अ कहूं - કહું फा अ आत्म ज्ञांनजी — આત્મજ્ઞાનજી વઅઆતમજ્ઞાન फा।
આત્મજ્ઞાન द् ते — વ માં નથી. सूणंतां — સુણતાં વ સુણતાં फा। સુણતાં द् શુણતાંઅ
गलें — ગલે વ ગલૈં फा। ગલિ द् ટળે अ देहा अभीमांनजी — દેહઅભિમાંનજી વ
દેહ અભિમાન फा। દેહઅભિમાંન द् દેહાભિમાનજી अ सघलि — સઘલૈં फा સઘળે अ
होयि — હોએ વ હોયેफा अ હોઈ द् द्रष्टि — દ્રષ્ટિ વ अ દ્રીષ્ટ फा.
समांनजी — સમાન फा। સમાંન द् સમાનજી अ जनम — જન્મ अ मरण — મર્ણનો फा
મરણનું अ टलि — ટલે વ ટલૈં फा। ટળે अ अज्ञानजी — અજ્ઞાન फा અજ્ઞાંન द्
અભિમાનજી अ

૬૦. अज्ञान - અંજ્ઞાન વ અજ્ઞાંન द् टलि — ટલૈં फा ટલિં द् ટળે अ
अंत: करण — અંતઃકરણ फा। અંત: કર્ણ अ गलि — ગલૈ फा। ગળે अ जाये — જાઈ વ
જાંએ द् જાય अ वली — વિલૈં फा। વિલિય द् વિલે अ वस्तू — વસ્તુ વ फा द् अ
वीचारिं — વિચરિ વ વિચારૈં फा। વિચારી द् વિચારે अ वीगत्य — વિગતિ વ अ
વિગત્ય फा। વિગત द् भाजि — ભાજૈ फा। ભાજે अ चीत्त — ચિત્ત વ अ ચિત फा।
चीदानंद — ચિદાનંદ વ ચિદાનંદ फा द् अ माहि — માં વ માહૈં फा। માંહિ द् માંહે अ
भ्यलि — ભલેં વ ભલૈં फा। ભલિ द् ભળે अ

સ્તુથી એ વીશ્વ ઉપજિ વીશ્વ વસ્તુ પ્રથક નહી
ર્યકીરણ દ્રષ્ટાંત જોતાં કાર્યકારણ ઇમ સહી ॥૬૧॥

નક કુંડલ ભૂમિ ભાંડજ ઉદક લહેરી યંમ
એણેં દ્રષ્ટાંતિં જાણ્યો ભાઇ જીવ બ્રહ્મ છિ ત્યંમ ॥૬૨॥

બ્રહ્મથી બ્રહ્માંડ ઉપજિં બ્રહ્માંડમાહિ બ્રંહ્મ
તંતુ પટ વીચાર જોતાં ભાજે સઘલો ભર્મ ॥૬૩॥

વહ્નીથી યમ દીપ પ્રગટિ દીપમાંહિ યમ વહ્ની
નીર્ગુણ સગુણ તે ઇમ જોતાં ભાસિ કો નહી અંન્ય ॥૬૪॥

. वस्तूथी — વસ્તુથી द अ वीश्व — વિશ્વ वदृक अ उपजि — ઉપજેં फा ઉપજિ द ઉપજે अ.
वीश्व वस्तू — વિશ્વવસ્તુ व फा अ વસ્તુવિશ્વ व प्रथक — પૃથક વ પ્રથગ દ નહી — નહં દ
નહીં अ सूर्य — સૂર્જ फा સૂરજ अ कीरण — કિરણ व કિર્ણ फा दृष्टांत — દ્રષ્ટાંત व अ
कार्य कारण — કાર્જકાર્ણ फा કારજ કારણ अ इम — એમ. अ.
६२. भूमि — ભોમ્ય फा ભૂમિ अ लहेरी — લહરી व फा द अ यंम — યમ व द જ્યંમ फा જેમ अ
एणें — એણે व अ એણેં फा એણિ द दृष्टांतिं — દ્રષ્ટાંતે व अ દ્રીષ્ટાંતેં फा દ્રષ્ટાંતે द
जांणयो — જાંણજો व જાણજ્યો फा જાણજો अ छि — છે व अ છેં फा त्यंम — ત્યમ व फा આતમા द
तेम तैम अ.
६३. ब्रह्मांड — બ્રંહ્માંડ द उपजिं — ઉપજે व ઉપજેં फा ઉપજિ द ઉપજે अ.
ब्रह्मांड — બ્રંહ્માંડ द माहि — માંહે व માહેં फा માંહિ द માહે अ ब्रंह्म — બ્રહ્મ व फा अ.
तंतुपट — ત્વંતુપટ फा તંતુપટુ द वीचार — વિચાર व फा द अ जोतां — કરતાં व फा द अ.
भाजे — ભાજેં व ભાજેં फा ભાજિ द सघलो — શઘળો अ.
६४. वह्नीथी — વહ્નિથી व વહ્ંન્યથી फा વન્હિથી द અગ્નિથી अ यम — જ્યમ फा જેમ अ
प्रगटि — પ્રગટે व પ્રગટેં फा પ્રગટે अ माहि — માહેં फा માંહે अ यम — જ્યમ फा
अ मां नथी. वह्नी — વહ્નિ व વહ્ંન્ય फा વન્હિં द અગ્ન अ नीर्गुण — નિર્ગુણ व द अ
निर्गुण फा सगुण — સગુણ फा इम — એમ द अ भासि — ભાસે व अ ભાસેં फा
को नही — નહિ કો व નહી કો फा નહીં કો द अ अंन्य — અન્ય व द ભિન્ન अ.

યમ ભૂતમાહિ માહાભૂત વ્યાપક ઇમ વ્યાપક રામ
એ સ્વયં બ્રહ્મ પ્રકાશ સઘલિ ઠાલો નહી કો ઠાંમ ॥૬૫॥
ઉદક માહા યમ રસ વ્યાપક પ્રથવી માહા યમ ગંધ
ઇમ વીશ્વ વ્યાપક આત્મા હરી બાહ્ય મધ્ય મુકુંદ ॥૬૬॥
વાયુ મહાં યમ સ્પર્શ વ્યાપક તેજ માહા યમ રૂપ
આકાશમાંહાં યમ શબ્દ વ્યાપક ઇમ બ્રહ્મ સ્વરૂપ ॥૬૭॥
કહિ નરહરિ સહૂ સાંભલો એ આત્મજ્ઞાંન કેવલ કહ્યૂં
ગુરુભક્તિ કરતાં સંત સંગિ વીરલિ યોગેંદ્રિ કહ્યૂં ॥૬૮॥

---

૬૫. यम — જ્યમ फा जेम अ माहि — व માં નથી. માહેં फा मांहि द मां अ
माहाभूत — મહાભૂત फा द अ इम — એમ अ राम — રાંમ द ब्रह्म — બ્રંહ્મ द, अ માં નથી.
प्रकाश — પ્રકાસ फा सघलि — સઘલેં फा સઘળે अ नही — નહીં अ ठांम — ઠામ
फा अ.

૬૬. माहा — માંહિ व માહેં फा માંહાં द यम — જ્યમ फा प्रथवी — પૃથિવી व द
माहा — માંહિ व માહેં फा માંહાં द यम — જ્યમ फा वीश्व — વિશ્વ व फा अ
आत्मा — આતમા व द हरी — હરિ व फा द बाह्य — બ્રાહ્મણ व બ્રાહ્ય द मुकुंद — મૂકંદ फा

अ માં આ કડી નથી.

૬૭. वायुमहा — વાયુંમાંહિ व વાયુમાહેં फा વાયમાં द વાયુમાં अ यम — જ્યમ फा જેમ अ
माहा — માંહિ व માહેં फा मां द अ यम — જ્યમ फा જેમ अ माहां — માંહ व
માહેં फा मां द अ यम — જ્યમ फा જેમ अ इम — એમ द अ

૬૮. कहि — કહીં फा કહે द अ सहू — સહૂં व સહુ फा अ सांभलो — સાંભળો अ
आत्मज्ञांन — આતમજ્ઞાન व આત્મજ્ઞાન फा द अ गुरुभक्ति — ગૂર્ભક્ત્ય फा
હરિગુરસંતના ભક્તિ अ करतां — કર્તા फा संतसंगि — સંતસંગેં फा अ માં નથી.
वीरलि — વિરલેં व વિલેં फा વિરલિ द વિરલે अ योगेंद्रि — યોગેંદ્રિ व
જ્યોગેંદ્રેં फा યોગેંદ્રે द જોગીન્દ્રે अ कह्यूं — લહ્યુ व अ લહું फा લહ્યૂં द

કડવાં ॥૫॥ અથ ધ્રૂપદ ॥રાગ કેદારુ॥

ગુરિં જ્ઞાન કહ્યૂં રે ગુરિં જ્ઞાન કહ્યું
એણિ અનૂભવિ પદ નીર્વાણ લહ્યું ॥૬૯॥ ગુરુ॥

એક અદ્વૈત પરબ્રંહ્મ સનાતન હરી વિના ઠાલો કોય ન ઠાંમ
ઝમ કંચન ઘાટનાંના વિધિ દીસિ ઇંમ અંતરયામી રમતો રે રામ ॥૭૦॥
હર્ષ નિ શોક સુખ દુઃખ તે પરહરો ઉંચ ને નીચ રખે રે જાંણો
વાદવીવાદ નિંદાસ્તુતિ છાંડો કેવલ વસ્તુ સઘલિ પ્રમાંણો ॥૭૧॥
હરી માહા વિશ્વમાહે હરી યમ ભૂતમાહે મહાભૂત ભાસિ
બાહ્ય આભ્યંતર સર્વ નીરંતર કેવલ કૃષ્ણ તે સ્વયં પ્રકાસિ ॥૭૨॥

---

૬૯. गुरिं — ગૂરેં फा ગુરિ द ગુરૂએ अ ज्ञाँन — જ્ઞાન वफाद अ कह्यूं — કહ્યું व अ कहूं फा रे फा व अ માં નથી. गुरिं — ગૂર फा ગુરિ द ગુરૂએ अ कह्यूं — કહ્યું व अ કહેં फा एणि — એણે व अ એણેં फा એણેં द अनूभवि — અનુભવેં व અનુભવેં फा અનુભવિ द અનુભવે अ नीर्वाण — નિર્વાણ व फा अ निर्वा द लह्यूं — લહ્યું व अ लहुं फा કહ્યું द.

૭૦. एक — એકે फा अद्वैत — અદ્વૈતં फा परब्रंह्म — પરબ્રહ્મ व फा द हरी — હરિ व फा अ 'ન હરી', 'વિના' પછી ઉમેરે છે. द 'તે' ઉમેરે છે. अ 'મેં' ઉમેરે છે.
ठालो कोय — કોય ઠાલો व फा को ठालो द न — નો फा द अ માં નથી. नाँना विधि — નાનાવિધ व अ નાનાવ્યાધિ फा નાનાવિધ द दीसि — દીસે व अ दीशें फा दीसि द इंम — ઇમ व फा એ द એમ अ अंतरयामी — અંતરજામી फा अंत्रयाँमी द અંતર્જામી अ रमतो रे राम — રમતારામ व રમતા રે રામ फा अ रमतो रे रांम द

૭૧. हर्ष — હરખ व फा હરખ अ नि व फा द अ માં નથી. सुख — સૂખ फा સુખ द दुःख — દુખ फा દુઃખ द ते — तेः द परहरो — પરહરે फा उंच ने नीच — ઉંચનીચ व द ઉંચનીચ फा ઉંચનીચ अ रखे — રખેં व रे व માં નથી. जांणो — જાણે व अ नथी, स्तुत्य फा वादवीवाद — વાદવિવાદ व फा द अ निंदा — નંદા फा स्तुति — व માં નથી, स्तुत्य फा अनीत्यतो द छांडो — ટાલ व छांडे फा छंडि द परहरो अ केवल — केल व वस्तु — સ્તુ व वस्तू फा सघलि — સઘલે व સઘલેં फा સઘળે अ प्रमांणो — પ્રમાણે फा प्रमाणो द अ

૭૨. हरीमाहा — હરિમહાં વિશ્વ व હરિમાહેં નો વિશ્વ फा હરીમાંહે નિં વિશ્વ द હરિમાં अ माहे — માંહે व माहें फा मांहि द मां अ हरी — હરિ व फा अ यम — જ્યમ फा यंम द જેમ अ भूतमाहे — ભૂતમહાં व ભૂતમાહેં फा ભૂતમાં द अ महाभूत — ભૂત अ भासि — ભાસેં फा ભાસે अ बाह्य — બાહ્ય द आभ्यंत — આભ્યંતર व नीरंतर — નિરંતર द कृष्ण — કૃષ્ણ व द अ प्रकासि — પ્રકાશિ व પ્રકાસેં फा પ્રકાશ द પ્રકાશે अ

દગુરવાણી સત્ય તે જાંણી માહાજંન તે હ્રદિમાંહિ આણિ
સ નરહરિ કહે સકલ નારાયણ હરીજંન હોયિ તે હરી જાંણિ ॥૭૩॥
દ ॥ શ્લોક ॥
પુષ્પે ગંધં તિલે તૈલં કાષ્ટે વહ્ની પયે ઘૃતં
ઇક્ષૂ ગુડ તથા દેહે પશ્યમાત્મા વીવેકત: ॥૭૪॥
દેશી ચાલતી ॥
જન હ્રદિ રાખો આત્મ વિવેકજી
વસ્તુ વીચારી હોયિ મન એકજી
નવ્ય ભૂલી જે આ જોઈ અનેકજી
અંતરયામી સઘલે એકજી ॥૭૫॥

---

3. फा सદ્ગુરવાણી' પહેલાં 'એ' ઉમેરે છે. सद्‌गुरवाणी – સદ્‌ગુરૂવાણી व સદ્‌ગૂરવાણી फा સદ્‌ગુરૂવાણી अ सत्य – સંત્યૌ फा जांणी – જાણી फा अ माहाजंन – માહાજન व મહાજન फा अ तो अ માં નથી. હ્રદિમાંહિ – હૃદયમાંહિ व अ હ્રદૈમાંહી फा आणि – આંણે व આણૌ फा આણો अ कहे – કહે व કહૈ फा हरीजंन – હરિજનव फा अ होयि – હોએ व હોયफा अ हरी – હરિ अ जांणि – જાંણે व જાણૈ फा જાણો अ द માં આખી કડી નથી.

७४. काष्ट – કાષ્ટ द કાષ્ઠે अ वह्नी – વહિન व વહ્નિ फा अ वन्हिं द पये – પએ फा घृतं – ઘ્રતં फा इक्षू – ઇક્ષૌ व द अ ઇક્ષુ फा गुड – ગૂડ फा ગુડં द अ तथा – સ્તથા व देहे – દેહ व पश्यमात्मा – પશ્યાત્માનં व अ वीवैकत : विवेकत: व द अ, विवेकत फा.

७५. हृदि – હૃદે व રદૈ फा હૃદય अ आत्मा विवेकजी – આત્મ વિવેકજી व अ आत्मविवेक फा द वस्तु – વસ્તૂ फा वीचारि – વિચારી व વિચારૈ फा विचारि द विचारे अ होयि – હોયે व હોય फा होई द હું अ मन – अ માં નથી. एकजी – એક फा द नव्य – નવિ व નવ अ भूलीजे – ભૂલિજિ व द भूलीजै फा ભૂલો अ आ – अ માં નથી. अनेकजी – અનેક फा द अंतरयामी – અંતરજ્યામી फा, फा द 'અંતરયામી' પછી 'તે' ઉમેરે છે. एकजी – એક फा द अ માં છેલ્લી પંક્તિ આ મુજબ છે: અનેક તો એક અંતર્જામીજી

લ॥

અંતરયામી એક સઘલે તે કહૂં દ્રષ્ટાંતિં કરી
એણે અનૂભવિ દ્વૈત ટલિ પ્રગટ મ્યલિ શ્રીહરિ ॥૭૬॥

તીલમાહા યમ તૈલ છિ પુષ્પ માહા યમ વાસ
કાષ્ટમાહા યમ અગ્નિ પ્રગટ ઇમ બ્રહ્મ પ્રકાશ ॥૭૭॥

ઇક્ષુમાહા યમ શર્કરા અનિ દૂધમાહા યમ આજ્ય
દ્રિષદમાહા યમ લોહ છિ ઇમ વિષ્ણુ મધ્ય નિ બાહ્ય ॥૭૮॥

अंतरयामी — અંતરજામી फा अंतर्जामी अ सघले — સઘલેં फा સઘલિ व સઘળે अ कहूं — કહૂ व કરુ फा કરું अ दृष्टांतिं — ષ્ટાંતેં व દ્રીષ્ટાંતેં फा દ્રષ્ટાંતિં व દ્રષ્ટાન્તે अ एणे — એણેં व એણેં फा अनूभवि — અનુભવેં व અનુભવેં फा અનુભવિ व અનુભવે अ द्वैत — વૈંત व टलि — ટલેં व ટલેં फा ટળે अ म्यलि — મલેં फा મલિ व મળે अ श्रीहरि — શ્રીહરી व फाव.

७. तील — तिलवदअ त्यल फा माल — માંહિવદમાહેં फा માંહે अ यम — જ્યમ फा જેમ अ तैल — તેલ अ छि — પ્રકટિ व પરગટે फा प्रगटे वअ पुष्प — પુષ્પ फा माहा — માંહાં व માહેં फा માંહિ व માં अ यम — જ્યમ फा જેમ अ, 'વેકારડ' પરોતાં 'યમ' ઊમેરેલ છે. माहा — માંહિવ માહેં फा માંહિ व માં अ यम वमां नथी. જ્યમ फा अ જેમ व अग्नि — અગન फा प्रगट — પરગટ व प्रगटे फा अ प्रगटि व इम — એમ व अ प्रकाश — પ્રકાશ फा.

७८. इक्षु — ઇક્ષૂ फा माहा — મહા व માહેં फा માહિ व માં अ यम — જ્યમ फा જેમ अ शर्करा — શર્કરા व अनि — અને व અનેં फा અનો अ दूध — દુગ્ધ व દૂગ્ધ फा माहा — માંહિ व माहेँ फा માં अ यम — જ્યમ फा જેમ अ आज्य — આજ્ય व फा अ द्रिषद — દ્રષદ व व द्रषद फा દ્રષદ अ माहा — માંહિવ व માહ फा માં अ यम — જ્યમ फा જેમ अ लोह — લોહ व छि — છે व अ छें फा नि — નેં फा न अ बाह्य — બાંહ્ય व બ્રહ્મ व

યમ ધેનુ નાના વર્ણ દીસિ અનિ દુગ્ધ વર્ણ તે એક
યમ રૂપ નાના એક આત્મા જોયો કરી વિવેક ॥૭૯॥
યમ અર્ક એક નિ નેત્ર નાંના તે કરે સમગ્ર પ્રકાશ
યમ દેહ નાંના એક દેહી બ્રહ્માંડ કોટી નીવાસ ॥૮૦॥
યમ કાષ્ટ કેરી પૂતલી તે નચાવે સૂત્રધાર
ત્યમ આત્મા પ્રવર્તક દેહનો જન જાંણયો નિર્ધાર॥૮૧॥
યમ બહૂ પેરિં વીસ્તર્યો ભાઈ વટબીજ તાં એક
ઈમ અખંડિત પરમાત્મા ભરમિ તે ભાસેં અનેક ॥૮૨॥

---

૭૯. यम – જ્યમ फा જેમ अ धेनु – ધેનૂ फा। नानावर्ण – નાના વર્ણ व दीसि – દીસે व अ દીશૈ फा। अनि – અનં व फा व માં નથી. અને अ दुग्ध – દૂધ द अ वर्ण ते एक – જોતાં એક अ त्यम – તેમ अ रूप – રૂપ द आत्मा – આત્મા व फा આત્માં પછી 'જન' ઉમેરે છે. जोयो – જોયો फा જોજો अ करी – કરીને द विवेक – વીવેક फा
૮૦. यम – જ્યમ फा જેમ अ अर्क – અર્ક द नि – નિં व નોં फा ને अ नाँना – નાના व નાના फा द अ करे – કરિ व કહે फा સંકરી द समग्र – સમગ્રં द प्रकाश – પ્રકાસ फा त्यम व માં નથી. તેમ अ, अ માં 'એક દેહી એક નાના' છે. कोटी – કોટિ व द कोटय – फा नीवास – નિવાસ व फा द अ.
૮૧. यम – જ્યમ फा જેમ अ पूतली – પૂતલી व नचावे – નચાવિ व द નચાવેં फा त्यम – ઈમ व फा क तेम अ प्रवर्तक – પરકત द प्र वर्तक अ जाणयो – જાંણજો व જાણજ્યો फा જાણે द જાણજો अ निर्धार – નિરધાર व फा अ નીરધાર द
૮૨. यम – જ્યમ फा જેમ अ बहु – બહુ फा अ पेरिं – પેરેં व પેરૈં फा परि द पेरे अ वीस्तर्यो – વિસ્તર્યું व વિસ્તરું फा વિસ્તર द વિસ્તાર્યું अ वटबीज – વટકબિજ फा तांँ – त्यांँ अ ईम – ઈમ व फा यम द એમ अ अखंडित – અખંડીત फा અખંડિત द અખંડિત अ परमात्मा – પર્માત્મા फा भरमि – ભરમે व अ ભમૈ फा ભ્રમિ द ते – તેં व भासें – ભાસિ व द ભાસૈ फा ભાસે अ

ભૂષણ ભાસેં અતિ ઘણાં સૂવર્ણ એક તે જાંણ્ય
ઇંમ પ્રપંચ પ્રૌઢ ભાસિ ઘણું પરબ્રહ્મ એક નીર્વાંણ્ય ॥૮૩॥
યમ ભાંડ નાંના પેખીયિ પણ મૃત્યકા છિ એક
ઇમ અદ્વૈત બ્રહ્મ તે દ્વૈત ભાસિ જોયો કરી વીવેક ॥૮૪॥
કહિ નરહરિ સહૂ સાંભલો એ આત્મવિવેક પ્રગટ કહ્યું
ગુરુભક્તિ કરતાં સંતસંગિ વીરલિ યોગેંદ્રિ લહ્યું ॥૮૫॥
કડવાં ॥૬॥ અથ દ્રૂપદ ॥ રાગ ટોડી ॥
મે વીવેક સાચો એ વીવેક સાચો આત્મા સત્ય નેં પિંડ કાચો ॥૮૬॥

. વ ઢ 'ભૂષણ' પહેલાં 'યમ' ઉમેરે છે. फ। 'જ્યમ' ઉમેરે છે. अ 'જેમ' ઉમેરે છે.
ભાસેં – ભાસે व अ ભાસૌં फ। ભાસિ ढि अति घणाँ – અત્યઘણા फ। અતિઘણા द
અતીઘણાં अ सूवर्ण – સુવર્ણ व अ સોવર્ણ का સૌવર્ણ द जाँण्य – જાંણિ व द જાણ્ય फ। જાણ अ इँम – ઇમ व फ। द એમ अ प्रपंच – પરપંચ फ। भासि – ભાસે व अ ભાસૌં फ। घणुं – ઘણૂં व ઘણા फ। ઘણો द नीर्वाँण्य – નિર્વાણ व अ નિર્વાણ્ય फ। નિર્વાણિ द
૮૪. यम – જ્યમ फ। જેમ अ नाँना – નાના व फ। द अ पेखीयि – પેખિએ व પેખીયે फ। પેખીઈ द પેખીએ अ मृत्यका – મૃત્તિકા व મૃતકા फ। મૃતિકા अ छि – છે व છૌ फ।
इम – એમ व अ યમ द ते व માં નથી. भासि – ભાસે व अ ભાસૌં फ।
जोयो – જોય્યો फ। द જોજો अ वीवेक – વિવેક व फ। द अ.
૮૫. कहि – કહૈ फ। કહે अ सहू – સહું फ। સહુ अ साँभलो – સાંભળો अ
आत्मविवेक – આત્માવિવેક व कह्युं – કહ્યોં व કહો फ। કહ્યો द
गुरुभकित – ગુરભક્ત્ય फ। सँगि – સંગે व સંગૈં फ। वीरलि – વિરલે व अ
વિર્લૌ फ। વિરલિ द योगेंद्रि – યોગીંદ્રે व अ જ્યોગેંદ્રૈ फ। યોગેંદ્રે द
लह्युं – લહ્યોં व લહ્યો फ। द
अ માં છેલ્લી પંક્તિ આ મુજબ છે: હરિગુરુસંતની ભક્તિ કરતાં

૮૬. मे – એય व वीवेक – વિવેક व फ। द अ वीवेक – વિવેક व फ। द अ साचो – સચો द.
नें – એ व फ। द ને अ.

પુરુષ તે પરખીયિ હૈઅડલિ હરખીયિ
નૈયણાડે નીરખીયિ રામરાયિ ॥ એ વીવેક
હું તું ટાલિયે વસ્ત નિહાલિયે
તન મન અતિ શીતલ થાયે ॥૮૭॥
લ થકો સર્વ સંગ તે છાંડીએ એણી પેરિ નીઃસંગ થૈયે
સ્તુ વીચારિ વીગત્ય તે ભાજે કૃષ્ણ કહીને વલી કૃષ્ણ કહીએ॥
॥૮૮॥
મ કાષ્ટ નાંના વીધા એક તે પાવક ધેનૂં નાના વર્ણ દુગ્ધ એક
યમ દેહ દેહ પ્રત્યિં દેહી પ્રકાશક કહિ દાસ નરહરિ એ ઉત્તમ
વીવેક ॥૮૯॥

---

૭. पुरुष — પૂર્ષ फा પુરૂષ अ परखीयि — પરખીએ व द પર્ખીએ फा પરખીએ उ अ
हैअडलि — હઇડલિ व હીડલૈં फा હઇઅડલિ द હઈયેલઈ अ हरखीयि — હરખીએ व
हर्खीये फा હરખીઈ द હરખીએ उ अ नैयणडे — નયણડે व નયણડેં फा નઇણડે द
નયણે अ नीरखीयि — નિરખિએ व નિર્ખયે फा નિરખીઈ द નીરખીએ उ अ
रामरायि — રામરાજ્ય રામરાય व फा द રામરાયે अ
ત્રીજી પંક્તિ व માં આ મુજબ છે: ત્રય તાપ વાંમએ સકલ સુખ પાંમિએ
,, फ માં ,, : ત્રય તાપ વામયે સકલ સૂખ પામયે
,, द માં ,, : ત્રણ્ય તાપ વામએ સકલ સુખ પામએ
,, अ માં ,, : તાપ ત્રય વામએ સકલ સુખ પામએ.
तनमन — તન નમ व अति — અત્ય फा અતી अ थाये — થાઈ व થાય द.
૮૮. थको — થકોં फा થકી द अ संग — अ માં નથી. ते — त फा, अ માં નથી.
छांडीइ — છાંડિએ व છાડીયે फा, अ 'ખીતડી માંડીએ' ઉમેરે છે.
एणीपेरि — એણી પેરિં व એણીપેં फा એણીપરિ द એણીપેરે अ
नीसंग — નિઃસંગ व अ નિશંગ फा નિસંગ द थैये — થઈએ व अ થઈયે फा થઈએ द
वस्तु — વસ્તૂ फा वीचारि — વિચારિં व વિચારૈં फा વિચારિ द વિચારીએ उ अ
वीगत्य — વિગતિ व अ વિગત્ય फा વક્તાર द भाजे — ભાજિ व ભાજૈં फा ભાજીએ अ.
कृष्ण — કીષ્ણ फा कहीइ — કહિએ व કહીયે फा
૮૯. यम — જ્યમ फा જેમ अ नांनावीधा — નાના વિધ व નાનાવિધ્ય फा નાનાવિધિ द अ
एक — એક द धेनूं — ધેનુ व द अ ધેનૂ फा नानावर्ण — નાના વિધ अ
दुग्ध — દૂધ द अ त्यम — તેમ द अ देहदेह — દેહ अ प्रत्यिं — પ્રતિં व પ્રતિ फा द
नानाविधि अ प्रकाशक — પ્રકાસક फा कहि — કહૈં फा કહે अ
नरहरि — નરહર अ उत्तम — આતમ अ वीवेक — વિવેક व फा द अ.

॥ ૫૬ ॥ ૬ ॥ શ્લોક ॥

દ્રશ્યં વા યદિ વા દ્રશ્યં સૂક્ષ્મં વા યદિ વા મહત્
આત્મૈવ કેવલં સર્વં સર્વ સિદ્ધાંત સંગ્રહઃ ॥૯૦॥

॥ દેશી ચાલતી ॥

વલી સીધ્ધાંત કહૂં નિરધારજી ઉપનીષદનું જે છિ સારજી
તે અનૂભવતાં હોયિ ભવપારજી વીશ્વ તે ભાસિ બ્રહ્માકારજી॥ ॥૯૧॥

॥ ઢાલ ॥

વીશ્વ તે બ્રંહ્માકાર ભાસિ આનંદ હોયિ અતી ઘણો
જેને આવર્ણનો વીક્ષેપ નોહિ તે પ્રકાર કહૂં સુણો ॥૯૨॥

---

૦. यदि— જદિ फा दृश्यं— દૃશ્ય फा यदि — જદિ फा सर्व— સર્વ फा
सिध्धान्ते — શીધાંત फा संग्रहः— સંગ્રહં व સંગ્રહ फा.

૧. वली— વળી अ सीधांत — સિધ્ધાન व શીધાંત फा सिध्धांत दअ कहूं— કહૂ व કહુંफाअ निरधारजी — નિર્ધાર फा નિરધાર द उपनीषदनुं— ઉપનિષદનૂ व ઉપનિષદનું फा ઉપનિષદનૂ द ઉપનિષણનું अ जे— ચેવદ જે फा छि— છે वकछे फा सारजी— સારफाद अनूभवतां— અનુભવતાં वफादअ होयि — હોઈ व હોય फा હોએ द હોયે अ भवपारजी — ભવપારफाद वीश्व— વિશ્વ वफादअ भासि— ભાસે वअ ભાસે फा ब्रह्माकारजी — બ્રહ્માકાર फा
द માં બીજી પંક્તિનો ઉત્તરાર્ધ નથી. अ બીજી પંક્તિનો શબ્દક્રમ ફેરવ્યો છે.

૯૨. वीश्व— વિશ્વ वफादअ ते अ માં નથી. ब्रंह्माकार— બ્રહ્માકાર वफादअ भासि — ભાસે वअ ભાસે फा आनंद — આનંદ व होयि — હોએ वद હોય फा હોયે अ अतीघणो — અતિઘણો व द અત્ય ઘણો फा जेने— જેણે व જે फा. येणिं द आवर्णनो — આવરણનો व આવર્ણનો फा આવરણનિ द આવરણ अ वीक्षेप— વિક્ષેપ वफाअ वीषेप द नोहि— નોહ व न होय फाअ ते— એ अ प्रकार — પ્રકર व कहूं— કહું फाअ, अ નો ઉમેર્યો છે. सुणो— સૂણો फा શુણો. अ.

ક પૂરણ આત્મા ભાઈ અવશ્ય બીજો નહી કોય
રાકાર સાકાર શ્રીહરી સકલ વ્યાપક સોય ॥૯૩॥
મ મણીમાંહાં સૂત્ર નિ સૂત્રમાંહાં મણી અનુતપ્રુત તે જાંણ્ય
મ હરીમાંહાં વીશ્વ નિ વીશ્વમાંહાં હરી અનૂભવ એહવો આંણ્ય॥૯૪॥
તપત્ય સ્થીત્ય લય બ્રહ્મમાંહાં આ બ્રંહ્મ પૂર્ણ પ્રકાશ
ળ્ય શંકા જન્મ મરની એ આત્મા અવીનાશ ॥૯૫॥

---

૯૩. पूरण — પૂર્ણ का आत्मा — આતમા द्, अवश्य — અવશ્ય વ અવશ્યકા આવ દ્
बीजो — બિજો का બીજો द्, नही — નવકા દ્ર, દ્ર 'ન બીજો' ક્યોક્રમ છે.
कोय — કોઈ વ श्रीहरी — શ્રીહરિ વ.
૯૪. यम — જ્યમ का જેમ अ मणीमांहां — મણિમહાં વ મણ્યમહા का મણિમાહા દ્ મણિમાં अ नि — નિં વ નૌ का ને द् मांहां — માં વ अ માહે का માહા द्
मणी — મણિ वद् મણ્ય का अनुतप्रुत — ઓતપ્રોત વ अ અનોતપ્રોત का ઓતપ્રોત द्
ते — તે વ ઈમ का એમ द् जांण्य — જાણિ વ જાણ્ય का જાંણિ द् જાણ अ र्हम-ईम
વકા દ્ર, એમ अ हरी — હરિ વકા अ माहां — માં વદ્ર માહે का वीश्व — વિશ્વ वका द्र नि — વનાંન થ. ને का अ निं द् वीश्व — વિશ્વ वका દ્ર માંહાં — માં વ अ માહે का માહા द्
हरी — હરિ વ अ अनूभव — અનુભવ વકા દ્ર એહવો — એવો વ એવો अ
आंण्य — આંણિ द् આણ્ય का આણ अ.
૯૫. उतपत्य — ઉતપતિ વ ઉત્પત્તિ દ્ર अ स्थीत्य — સ્થિતિ વ દ્ર अ બ્રહ્મ — બ્રહ્મ વ
मांहां — માં વ માહે का માહા द् માંહે अ ब्रंह्म — બ્રહ્મ વકા દ્ર पूर्ण — પૂરણ વ દ્
टाळ्य — ટાળિ વ દ્ ટાળ अ शंका — સંકા का जन्मरनी — જન્મ મરણની વ દ્ર अ
જન્મમરણની का ए — ફાર્મ માં નથ. आत्मा — આતમા વ अवीनाश — અવિનાશ વકા દ્ર.

ાંના બૂદ્ય અજ્ઞાંનીનિ જ્ઞાંનીને એક જ રૂપ
ુદ્દ ચૈતન આત્મા સઘલિ તે સત્ય સ્વરૂપ ||૯૬||

ઘ ઉર્દ્વ નિ મધ્ય વ્યાપક એક આત્મારામ
ંધ મોક્ષ તે કલ્પના હરી વિના ઠાલો ન માંમ ||૯૭||

સ્થાવર જંગમ રૂપ હરીનાં તે અનંત મૂરત્ય અપાર
ત્યાંહાં ભિંન ભાવ ન આંણીએ નીરાકાર તે સાકાર ||૯૮||

. जाँना — જાનાવ का द अ बूध्य — બુદ્ધિ व अ બુદ્ય का બુદ્ધિ' द अज्ञांनी - અજ્ઞાનવ का
द, नि - नँ का निं द ने अ ज्ञांनीने — મા° નથી. જ્ઞાનનૈ का જ્ઞાનનિ द જ્ઞાનીને अ
रूप — રૂપ द शुद्ध — એ શુદ્ય का એ શુદ્ધ द चैतन — ચૈતન્ય व आत्मा —
આતમા व सघलि — સઘલે व સઘલૈં का સઘળે अ ते — व મા° નથી. स्वरूप - સ્વરૂપ का

.७. अध — અર્ધ का અધ: अ उर्द्व — ઊરધ્ર્વ व ઉર્ધ્વ का ઊર્ધ્વ द नि — निं का द માંનથી.
ने अ आत्माराम — આતમારામ व बंध — બધ व कल्पना — કલપના का हरी - હરિ
अमाँम — ઠાંમ व द ઠામ. का अ.

तो — એ व अ, का द મા° નથી.
९८. हरीनां — હરિનાં व अ હરીનું का હરિનું द मूर्ति अ त्याँहाँ — ત્યહાં व अ ત્યહા का
मूरत्य — મૂર્તિ व મૂર્તી का મુર્ત द आँणीए — આંણિએ व આણિયે का
भिंन — ભિન્ન व द अ ભિન્ન का न — ના व
આણીએ द अ नीराकार — નિરાકાર व का व अ.

પૂરણ બ્રંહ્મ પૂરી રહ્યો ઠાલો નહિ અણું ઠાંમ
એ યાંહાં જેહવો ત્યાંહાં તેહવો સકલ વ્યાપક રામ ||૯૯||
સ્વભાવ સઘલા હરી તણાં સર્વ રુપ હરીનાં જાંણ્ય
ગુણ કર્મ નાંમ તે હરિ તણાં એક હરી રુદિમાંહાં આંણિ ||૧૦૦||
ઇંમ જોતાં ટલિ આવર્ણ વીક્ષેપ નોહિ લગાર
આનંદ અંગિ ઉપજિ મન હોયિ બ્રહ્માકાર ||૧૦૧||

पूरण — પૂર્ણफाअ ब्रंह्म — બ્રહ્મ वफादअ रह्यो — રહ્યો व રહે फ नोहि — નહીं वफा નહીં दअ अणुं — અણુ वफाअ ठांम — ઠામ अ यांहां — યહાં व જ્યહાં फा,द મી નથી. જ્યહાં अ जेहवो — યેહવો व જેહવો फा એહવો द જેવો अ त्यांहां — ત્યહાં व ત્યહાં फा त्यां अ तेहवो — તેવો अ राम — રાંમ व

0. सघला — સઘળા अ हरी — હરિ फा द अ तणां — તણાं वफा अ તાણા द रुप — રુપ वफा द अ हरीनां — હરિનાં व હરિના फा હરિનું अ जांण्य — જાંણિ व જાણ્ય फा જાંણ द जाण अ गुण — ગૂણ फा नांम — નામ वफाद अ हरि — હરી द तणां — તણા फा द हरी — હરિ व फा रुदि — હૃદય व રુદૈ फा હદિ द मांहां — મા व માહિ फा मांहि व द आणि — આણિ व આણ્ય फा
अ मां त्रीजी पंक्तिनो ઉત્તરાર્ધ આ મુજબ છે: 'એક હૃદય હરિનો આણ.'

01. ईंम — ઇમ व फा એમ द म टलि — ટલે व ટલૈ फा ટળે अ आवर्ण — આવરણ व द अ वीक्षेप — વિક્ષેપ वफाद नोहि — ન હોય फा अ अंगि — અંગે व अंगै फा અંગે द अ उपजि — ઊપજે व ઉપજૈ फा ઊપજિ द ઉપજે अ मन — મનિ द होयि — હોએ व હોય फा હોઈ द હોયે अ.

કહે નરહરિ સહુ સાંભલો સીધ્ધાંત પણ એહ જ કહ્યો

ગુરુભક્તિ કરતાં સંત સંગિ વીરલિ યોગેંદ્રિ લહ્યો ॥૧૦૨॥

॥ કડવાં ॥૭॥ અથ ધ્રૂપદ ॥ રાગ ટોડી ॥

સિધ્ધાંત એહ સિધ્ધાંત એહ ચૈતન્ય બ્રહ્મ આપક યેહ ॥૧૦૩॥

॥ સીધાંત ॥

યે બોલિં તે બીજો નહિ ભાઈ જાંણનહાર જગદીશ જાણો

હું તૂં પરહરો હરી હરી ઉચરો એક નીશો હ્રદિમાહિ આંણો ॥૧૦૪॥

---

૦૨. कहे — કરિ अ द કરૈ फा सहु — સહૂ व द સાંભળો — સાંભળો अ
રસીધ્ધાંત — સિધ્ધાત व શીધાંત फा સિધ્ધાંત द अ एह — જ-એ फा જ એહ द
જએ अ कह्यो — કહ્યોં व કહો फा કહ્યુ अ ગુરુભક્તિ — ગુર્લ્કત્ય फा
ગુરુભગકિત द करतां — કર્તાં फा સંત — સત फा द માં નથી સંગિ — સંગી फा સંગિ द
वीरलि — વિરલે व अ વિર્લૈ फा વિરલે द યોગેંદ્રિ — યોગીંદ્રે व જ્યોગેંદ્રે फा
યોગેંદ द જોગીંદ્રે अ लह्यो — લહ્યોં व લહો फा લહ્યું अ
अ માં બીજી પંક્તિનો પૂર્વાર્ધ આ મુજબ છે : હરિ ગુરુ સંતની ભક્તિ કરતાં

૧૦૩. सिध्धांत — સિધાંત व શીધાંત फा સિધ્ધાન્તનું अ एह — એ द
सिध्धांत — શીધાંત फा एह — યેહ फा એહ જ अ येह — જેહ व फा તેહ द
अ 'અણે' ઉમેરે છે.

૧૦૪. ये — જે फा अ बोलिं — બોલે व બોલૈ फा બોલે द अ बीजो — બિજો फा
नहि — નહી फा द નહીં अ जाणनहार — જાંણનાહર व જાણનહાર फा
જાંણનહીર द જાણ ન હારો अ जगदीश — જગદીસ द તેહ अ
जाणो — જાંણો व જાણે फा द हुंतूं — હૂં તું व द હું તું फा अ परहरो — પહરો व
હરહરો अ हरीहरी — હરિ व હરિહરિ फा अ હરીહરી द उच्चरो — ઉચ્ચરો व द
આચરો अ नीशो — નિશ્ચય व अ નિશ્ચૈ फा નિસિ द ह्रदिमाहि — હ્રદયમાંહિ व
હ્રદૈમાહિ फा હ્રદિમાંહિ द હ્રદયમાંહે अ आणो — આણો व फा अ આણે द॥

જેહનિ આધારે આ જગત સઘલૂં રહ્યું પુરુષ પુરાતન તેહ કહીએ
હલણચલણ સર્વ હોયિ તે જે વડે તે અનૂંભવતાં તેહ થૈયિ ॥
॥ ૧૦૫॥
એકથી અનેક અનેક મ્યલી એક એક અનેક પ્રથક નહી
ઈમ ઉદક લેહેરી ભૂમ્ય ભાંડજ નાનાવિધિ કહિ દાસ નરહરિ
વીશ્વ ઈમ સહી ॥૧૦૬॥
॥પદ॥૭॥શ્લોક॥
નિર્ગુણં ચ નીરાકારં શુધ્ધ ચૈતન્ય વ્યાપકં
અતી સૂક્ષ્મં પરં બ્રહ્મ બોધાત્મા જ્યોતિમવ્યયં ॥૧૦૭॥

---

1. जेहनि – જેહનિં व જેહનૈં फा યેહનિ द જેનો अ आधारे – આધાર व આધારૈં फा આધારિ द आ – આ द सघलूं – સઘલું फा સઘલુ द સઘલ્યુ अ સઘળું अ रह्यूं – રહ્યુ व રહું फा રહ્યૂ द રહ્યું अ पुरुष – પૂર્ષ फा પુરૂષ अ पुरातन – પૂરાતન फा પૂરોતન द तेह – તહે द कहीए – કહિએ व કહીયે फा अ કહીયિ द हलणचलण – હલનચલન द, अ 'सर्व' ઉમેરે છે. होयि – હોએ व द હોય फा अ जे – व માં નથી. ये द वडे – વડિ व द वडैं फा ते – તેહ व अनूंभवतां – અનુભવતાં व अ અનુભવતી फा द थैयि – થાએ व द अ થૈયે फा.

१०६ अनेक – અને व म्यली – મિલિ व, फा માં 'અનેક મ્યલી એક એક' નથી. મળી अ एक – એક જ व द अ प्रथक – પૃથક व द यम – જ્યમ फा व लहेरी – લહરી व फा द भूम्य – ભૂમિ व ભોમ્ય फा ભૌમ द भांडज – ભાંડ व फा ભાંડ द नानाविधि – નાનાવિધ્ય फा નાનાવિધિ द कहि – કહૈં फा वीश्व – વિશ્વ व फा द ईम – ઇમ व फा व
अ માં બીજી પંક્તિ આ મુજબ છે:
ભૂમિ એક જ ભાંડ નાનાવિધિ, કહે દાસ નરહરિ એ વિશ્વ એમ સહી

१०७. निर्गुणं – નિર્ગુણં फा नीराकारं – નિરાકારં व फा द शुध्ध – શુધ્ય फा चैतन्य – ચૈતન્ય व व्यापकं – વ્યાપક द अती – અતિ व फा द अ सूक्ष्मं – સૂક્ષ્મ फा बोधात्मा – બોધત્મ व ज्योतिव्ययं – જ્યોતિરવ્યયં व अ જ્યોત્યમવ્યયં फा.

॥ દેશી ચાલતી ॥

વલી તત્વ કહૂં તે રુદિમાં રાષોજી
અવરિ ઉપાધ્ય તે સઘલી નાંષોજી
બ્રહ્મરસ રસને આ નીરંતર ચાષોજી
અહ નીશિ સત્ય શબ્દ તે ભાષોજી ॥૧૦૮॥

॥ઢાલ॥

સત્ય ભાષો પ્રપંચ નાંષો તત્વ ચાષો રુદિ ધરી
દ્વૈત ટાલો અદ્વૈત ન્યાહાલો એક દ્રષ્ટિ રાષો ષરી ॥૧૦૯॥

---

०८ वली– વલિ द વળી अ कहूं– કહુ का કહૂ द કહું अ रुदिमां– હૃદય व अ રુદૈં का હૃદ द राषोजी – રાખો का द अवरि– અવર व द अ અવશ્ય का
उपाध्य – ઉપાધિ व द अ सघली – સઘલી व સઘલિ द સઘળી अ नांषोजी– નાખોજી व
નાષો का નાંખો द નોખોજી अ ब्रह्मरस – બ્રહ્મ द रसने – રસનીં का, अ ને નથી.
आ व का द માં નથી. नीरंतर— નિરંતર व द निरंतय का चाषोजी – ચાખો का द
अहनी शि – અહર્નિશ व અહનીશિ का અહિર્નિશ द અહરનિશ अ भाषोजी-ભાખો
का द, ભાખોજી अ

१०९. नांषो –નાંખુ व નાષો का चाषो – ચાખો व का द अ रुदि – હૃદય व अ રુદૈં का हृदि द
टालो – ટાલો व ટાળો अ न्याहालो – નિહાલો व ન્યહાલો का નિહાળો अ
दृष्टि – દૃષ્ટિ व द દ્રીષ્ટ का દૃષ્ટી अ.

અંતરયામી આત્મા સર્વત્ર વ્યાપક સોય
હરી દાતા હરી ભોગતા અવરિ બીજો ન કોય ॥૧૧૦॥

પ્રગટ પેખો પિંડમાંહાં પરમાત્મા પરબ્રંહ્મ
એ અકલ મૂરત્ય ઓલખો ભાજે તે સઘલો ભર્મ ॥૧૧૧॥

સૂક્ષ્મમાહા હરી અતિ સૂક્ષ્મ રહ્યો સકલ ભરપૂર
તે શ્રીગુરુ દ્રષ્ટિં ન્યાહાલીએ પરમાત્મા નહી દૂરય ॥૧૧૨॥

. अंतरयामी — અંતરજ્યામી फा અંતરજ્યાંમી द અંતરજામી अ
आत्मा — આતમા व. સોય — શોય फा हरी — हरि वफा द भोगता — ભોક્તા वफा द क
अवरि — અવરવદ अ અવરય फा न — नहीं द अ.

११. प्रगट — પ્રકટ व પર્ગટ फा पेखो — પેખુ व पिंडमांहां — पंडमाहें फा पिंडमां व अ
परब्रंहम — પરબ્રહ્મ वफा द ए द मां नथी. मूरत्य — મૂરતિ व द मूर्त्य फा अ
मूरत अ ओलखो — ઓલખોં व ઓલખેં फा ઓલખિ द ઓળખો अ
भाजे — ભાજેં फा सघलो — સઘળો अ.

१२. सूक्ष्म माहा — શોક્ષ્મ મહેં फा સૂક્ષ્મમાંહે व સૂક્ષ્મમાહ द સૂક્ષ્મમાં अ
हरी — हरि अ अति — અતી अ सूक्ष्म — સોક્ષ્મ फा रह्यो — રહ્યો फा ते = वमां नथी.
गुरु — गूर फा गुरु अ दृष्टिं — દ્રષ્ટિ वद દ્રીષ્ટ फा દ્રષ્ટે अ न्याहालीए —
નિહાલિઓ व ન્યહાલીયે फा ન્યાહાલીઈ द નિહાળીયે अ नहि — नहि वफाव मां नथी.
दूरय — दूरि व हजुर फा हजूर द दूर अ.

બોલે ચાલિ સાંભલિ અનિ રુપ નીહાલી યેહ
ઇંદ્ર ગ્રહિ રસ ભોગવિ પરમાત્મા હરિ તેહ ॥૧૧૩॥
લીલાઇ ઘડિ ભાજિ રચિત રચના યેહ
જેહની ગત્ય કો પ્રીછિ નહી સમરથ સ્વામી તેહ ॥૧૧૪॥
જડ અજડ યેહમાંહાં રહિ અનિ જડ અજડમાંહા જેહ
જડ અજડનો યે પ્રકાસિક બ્રહ્મ કૈવલ્ય તેહ ॥૧૧૫॥

---

3. જે–યે વ, द માં નથી. બોલે – બોલૈં फा બોલિ द चालि – ચાલે व अ ચાલૈં फा। सांभलि – સાંભલે व સાંભલૈં फा સાંભળે अ अनि – અને' व અનૈં फा। અને अ रुप – રુપ व फा अ રુંપ द नीहालि – નિહાલિ व નેહાલૈં फा નિહાલે द નિહાળે अ येह – એ व જેહ फा अ ग्रहि – ગ્રહે व द ગ્રહૈં फा ગ્રહે अ भोगवि – ભોગવે व अ ભોગવૈં फा हरि – હરી द तेह – જેહ फा.

૪. लीलाइं – લીલાંયે व लीલાયંજે फा। લીલાએયે द લીલાએ अ, अંજે' ભમરેછે. घडि – ઘડૈં फा ઘડે अ भाजि – ભાજે व द ભાજૈં फा ભાંજે अ रचित – રચેવ રચૈં फा। રચિ द येह – જેહ फा अ जेहनी – યેહની व द જેની अ गत्य – ગતિ व द अ प्रीछि – પ્રીછે व अ પ્રીછૈં फा समरथ – સમર્થ फा अ

૧૧૫. येह – જે फा। યે द मांहां – માહૈં फा માંહિ द માં अ જેહ – યેહ द યે – જેવ रहि – રહૈં फा રહે द अ अनि – અનૈં फा અનિં द અને अ प्रकासिक – પ્રકાસક फा। પ્રકાશક द अ ब्रह्म – બ્રહ્મ द मांहां – માહૈં फा માં अ
व માં આખી કડી નથી.

દ ઈંદ્રી પાણ મનનુ સદા સાક્ષી જેહ
ર્વમાહિં નેં વેગલો પ્રાંણ પુરુષ તાં તેહ ॥૧૧૬॥
ગ્રત સ્વપ્ન સૂષૂપ્ત તુરીઆ એહનો જે ઈશ
દાસદોદિત ઝલહલિ આ પરમ જ્યોતિ જગદીશ ॥૧૧૭॥
પજિ નવ્ય વીણસિ આવે ન જાય સ્થિર પૂરણ અવીનાશ
ન્યમાહા સોહાંમણો તેજ:પુંજ બ્રહ્મ પ્રકાશ ॥૧૧૮॥
કેહેવો કહિવાય નહી જેહનિ નીત્ય નીત્ય કહિ વેદ
ગુરુ ક્રીપાઈં જાંણીએ ત્યાહારિ ટલિ ભરમ સર્વ ભેદ ॥૧૧૯॥

. इंद्री — यंद्री फा ઈન્દ્રિય अ प्राणमननु — પ્રાણમનનો वफाद મનપ્રાણનો अ
सदा — व માં નથ. साक्षी — સક્ષી व जेह — યેહ वद माहि — મહિ व द
माहें फा માંહે अ नें — निव, फाद માં નથ. ને अ प्रांण — પુરાંણ व પૂરણ फा पुराणद
पूर्ण अ पुरुष — पूरुष फा पुरुष अ तां — त्यां अ.

૧૭. द માં પહેલી પંક્તિનો પૂર્વાર્ધ આ મુજબ છે: જાગ્રત સુષુપ્તે સ્વપ્ન તુરીયા
जाग्रत — જાગ્રત अ सूषूप्त — સુષુપ્તિ वअ शुषोप्ती फा સુષુપ્તે द
तुरीआ — તુરિયા वअ સ્તુરીયા फा તુરીયા द एहनो — એનો अ जे — યે वद
अ 'આ' ઉમેરે છે. सदोदित — સદોદીત फा झलहलि — ઝગલહિલિ व
ઝલહલૈં फा જહલિ द જલહલે अ आ — અ, वफाअ માં નથ. परम — પર્મ व फा
ज्योति — જ્યોત્ય फा जगदीश — યુગદીશ द.

૧૧૮. उपजि — ओ व ते ઉપજૈં फा તે ન ઉપજિ द ઉપજે अ नव्य — न वफाद अ
वीणसि — વિણસે व વ્યણસૈં फा વ્યણસિ द વણશે अ आवे — આવિ व
આવૈં फा ન આવ द न — નિ व जाय — જાએ द स्थिर — સ્થીર फा
अवीनाश — અવિનાશ वद अ અવીનાસ फा शून्य माहा — શૂંન્યમાહિ फा શૂન્યમાંહે व
શૂન્યમહા द શૂન્યમાં अ सोहांमणो — સોહિવણો फा સોહામણો द अ.
अ 'તે' ઉમેરે છે. तेज:पुंज — તેજ व તેજપુંજ फा द अ.

૧૧૯. केहेवो — કહેવો व फा ક્યો अ, अ 'એ' ઉમેરે છે. कहिवाय — કહિવાઈ व
કહવાય फा કહિવાએ द કહેવાય अ नही — નહીં द अ जेहनि — યેહિન व
જેહનૈં फा યેહનિ द જેને अ नीत्य नीत्य — નેતિ નેતિ वद अ નેતનેત फा कहि — કહૈ फा
કહે अ 'તે' ઉમેરે છે. गुरु — ગુર फा ગુરૂ अ क्रीपाइं — કૃપાંઈ व
ક્રીપાઈ फा કૃપાએ द अ जांणीए — જાંણિએ व ન્યરાલીયં फा નિરાલાઈ द જાણીએ अ
त्याहारि — ત્યારિં व ત્યારૈં फा ત્યારિ द ત્યારે अ टलि — ટલૈ फा ટળે अ
भरम — ભર્મ फाद માં નથ. सर्व — સરવે अ.

કહે નરહરિ સહૂ સાંભલો એ તત્વ દ્રષ્ટા પ્રગટ કહી
ગુરુભક્તિ કરતાં સંત સંગિ વીરલિ યોગેંદ્રિ લહી ॥૧૨૦॥

કડવાં ૯ ॥ અથ દ્રૂપદ ॥ રાગ આસાઉરી ॥

તત્વ તેહ જાંણો રે તત્વ તેહ જાંણો
યેણિ પદિ હંસ સોહં સમાંણો ॥ તત્વ તેહ ॥ ૧૨૧॥

રૂપ રંગ નાંમ વર્ણ ગુણ વર્જિત સ્થૂલ સૂક્ષ્મ આકાર નહી
સર્વ જાતાં જે અવશેષ ઊગરિ પરમતત્વ તાં તેહ સહી ॥૧૨૨॥

---

२० कहे — કહિ व द કહૈ का। नरहरि — નર્હરિ का। सहू — સહું का। સહુ अ
साँभलो — સાંભળો अ द्रष्टा — દ્રષ્ટિ व દ્રીષ્ટ का। દ્રષ્ટા द દ્રષ્ટી अ
प्रगट — પ્રકટ व गुरुभक्ति — ગુરૂભક્તિ व ગુર્ભક્ત્ય का करतां — કર્તાં का
संगि — સંગે व द સંગૈ का। वीरलि — વિરલો व द વિલૈ का योगेंद्रि — યોગેંદ્રેव
જ્યોગેંદ્રૈ का। યોગેંદ્રે द.
अ માં આખી પંક્તિ આ મુજબ છે:
હરિગુરસંત તણે પ્રસાદે, વિરલો જોગીન્દ્રે લહી.
તેહ — ते का। अ रे व का द માં નથી.

१२१. तेहू — ते का अ जांणो — જાંણો व જાણો का अ रे व का द માં નથી. येणि — યેણે व જેણે का येणिं द એણે अ
जांणो — જાણો व જાણો का अ येणि — યેણે व જેણે का યેણિં द એણે अ
पदि — પદે व પદ્ય का પદ્યં द પદ अ, द 'પદ' પછી 'તે' ઉમેરેલ છે.
हंस — પદે द માં નથી. समांणो — સમાણો व સમાણો का व द अ.

१२२. नांम — નામ का व द अ वर्ण — વરણ द गुण — ગુણ का સગુણ द
वर्जित — વિર્જિત व વર્જત का अ વિજિત द.

१२३. सूक्ष्म — સુક્ષ્મ

૧ બૂધ્ય ચીત્ત નિ યાંહાં ગમ્ય નહી વાંહીઈ વક્તતવ્ય નવ્ય થાય
દગુરુની સમશ્યા ભાઈ પ્રીછતાં જ્યોતિ માહાજ્યોતિ સહેયિ સમાયજી ॥૧૨૩॥

કલ કો નવિ કલિ શૂન્યમાહા ઝલહલિ
ગટ મ્યલિ પરબ્રહ્મ ત્યારિં કહિ નરહરી
રુ દ્રષ્ટિ અવીલોકતાં ઉનમની ઈંમ મંન રહિ રે યાહારેં ॥૧૨૪॥

૫૬ ॥૮॥ શ્લોક ॥
આત્મારામો હિ સંતુષ્ટો નિદ્વંદો શીતલાશય
નિર્મલો નિરહંકારો પ્રબુધ્ધો સમદ્રીગ્મુનિ ॥૧૨૫॥

3. बूध्य – બુદ્ધિ व द्‌ अ બુધ્ય फा चीत – ચિત્ત व दृ क્ર અંત फा नि – નિં व નોંफा, वृ માંનથ.
ની अ यांहां – જ્યાં व જ્યહાં फा યહાં द જ્યાં उत गम्य – ગમ द उ वाणीइ – वांणीएं व
વાણીયં फा વાંણીય द વાણિ अ वक्ततव्य – વક્તવ્ય व વિગત फा વ્યગતિય द
વક્તવ્યે अ नव्य – નવ फा નવ अ थाय – થાઈ व થાયં फा થાઇ द सद्‌गुरुनी –
સદ્‌ગુરુની व સદ્‌ગૂરની फा સદ્‌ગુરૂની अ समश्या – સમસ્યા व સમસા द શામશ્યા अ
प्रीछतां – પ્રીછતા फा द ज्योति – જ્યોત્ય फा माहा व માં નથી. માહેં फा
મહા द માં अ ज्योति व માં નથી. જ્યોત્ય फा सहेयि – સહજે व સહજેં फा
સહિજિ द, अ માં નથી. समायजी – સમાઈ व द સમાય फा શામાય. अ

१२४. नवि – નવ્ય फा द નવ अ कलि – કલેં फा કલે अ शून्य – શુન્ય फा
माहा – માંહાં व માહેં फा મહા द માં अ झलहलि – ઝલહલેં फा જલહલિ द
જલહલે अ प्रगट – પ્રકટ व म्यलि – મ્યલે व મલેં फा મલે अ
परब्रम – બ્રહ્મ द त्यारि – ત્યાંહાર व ત્યારેં फा ત્યારિ द ત્યારે अ
कहि – કહેં फा કહે अ नरहरि – નરહર व अ गुरुद्रष्टि – ગુરુદ્રષ્ટિ व द
ગૂરદ્રીષ્ટેં फा ગુરૂદ્રષ્ટે अ अवीलोकतां – અવલોકતાં व द અવલોકતાં फा अ
ईम – ય फा એમ द ये अ मंन – મન अ.

१२५. आत्मारामो – આત્મારામા फा संतुष्टो – સંતૂષ્ટો फा निद्वंदो – નિર્દ્વંદ્ઃ व
निद्वंदो द निद्वंद्वो अ निर्ममो – નિમમોં द निरहंकारो – નિરહંકાર व दृ अ
નિર્હંકારો फा प्रबुध्धो – પ્રબૂધો फा પ્રબુધ્ધઃ अ समद्रीग्मुनि – સર્વદૃક્‌મુનિઃ व
સમદ્રીગુનેં फा સમરગ્મનઃ द સમરગ્ન अ.

દ્વીપાદં ચતુ: પાદં અપાદં બહુ પાદયો
સર્વત્ર સર્વદા સર્વં ચિદ્રૂપં પશ્યતો મુનિ ॥૧૨૬॥
॥ દેશી ચાલતી ॥
વલી કહૂં કેવલ નૈક્રમ્મ યોગજી સદ્ય સમૂલો ટલિ ભવરોગજી
સત્ય સ્વરૂપશૂં હોયિ સંયોગજી ॥૧૨૭॥
॥ઢાલ॥
સંયોગ હોયિ રે સ્વરૂપ શું ઉપાધિનુ આવર્ણ ટલિ
લક્ષણ ગ્રહિતાં સંતનાં એ જીવ બ્રહ્મમાહા ભ્યલિ ॥૧૨૮॥

---

૧૨૬. द्वीपादं — દ્વિપાદં વ અ દ્વિપદં द, વ ફા ટ્રક્ટ્ દ્વીપાદં ૧૫ ણ 'ચ' ઉમેરે છે.
चतु:पादं — ચતુ:પાદં फा चतुष्पादं अ बहु — બહુ फा पादयो — પાદકં व अ
सर्वत्र — व માં નથી. सर्वं — નિત્યં व સર્વ द पश्यतो — પશ્યતે व
मुनि — મુનિ: व द મુનો फा મુનો : अ.

૧૨૭. कहूं — કરુ व કરું फा अ केवल — કૈવલ્ય व अ नैक्रम्म - નૈ: કર્મ व नैक्रम फा
નિ: કર્મ द अ योगजी — જ્યોગ फा યોગ द
व ત્રીજી પંક્તિ આમ ઉમેરે છે: યેણે કરિ હોયે તત્વનો ભોગજી
फा ,, : જેણૈ કરી હોય તત્વનો ભોગ
द ,, : યેણિ કરી હોઈ તત્વનો ભોગ
अ ,, : જેણે કરી હોયે તત્વનો ભોગજી
सद्य — સિદ્ધ द टलि — ટલે व ટલૈ फा ટળે अ भवरोगजी — ભવરોગ फा द
शूं - શું फा अ શૂ द होयि — હોયે व હોયે फा अ હોઈ द संयोगजी — સંજ્યોગ फा
સંયોગ द

૧૨૮. संयोग — સંયોગે व સંજ્યોગ फा સજોગ अ होयि — હોય व फा द अ शुं — શૂં व
उपाधिनु — ઉપાધિનૂં व द ઉપાદ્યનું फा ઉપાધિનું अ आवर्ण — આવરણ व अ
टलि — ટલે व ટલૈ फा ટળે अ ग्रहितां — ગ્રહેતાં व ગ્રહતાં फा ગ્રહેતાં अ
संतनां — સંતના द माहा — માહે व માહૈ फा મહાં द માંહે अ
भ्यलि — ભલે व ભલૈ फा ભલિ द ભળે. अ.

સાધ પૂરુષ તે જાણ્યો જેહનિ હોયિ લક્ષણ ત્રીસ
શ્રી ક્રષ્ણિ ઉધ્ધવ નિ કહ્યૂં તે પાંમિ પદ જગદીશ ॥૧૨૯॥
લક્ષણ કહૂં હવિ સંતનાં જન સાંભલો એક ચિંત્ય
આવાગમન સંશય ટલેં મલેં આદિ પુરુષ અનંત ॥૧૩૦॥
ક્રીપા કરે સર્વ ભૂતનેં અનિ દ્રોહ ન કરે લગાર
ક્ષમા ધરિ મનનિ વીષેં તે ઉચ્ચરેં સત્ય સાર ॥૧૩૧॥

---

૧૨૯. साध — સાધુ वद् अ સાધૂ का पूरुष — પુરુષ वद् પૂરષ का પુરૂષ अ
जांज्यो — જાણજો का अ जेहनि — યેહને व જેહનેં का येहनि द જેને अ
होयि — હોઇ वद् હોય का अ त्रीस — ત્રીશ द अ श्रीक्रष्णि — શ્રીકૃષ્ણેં व
શ્રીક્રષ્ણેં का श्रीकृष्णि द શ્રીકૃષ્ણજીએ अ उध्धवनि — ઉધ્ધવનેં व ઉધવનેં का
ઉધ્ધવનિં द ઉધ્ધવને अ कह्यूं — કહ્યું व अ કરો का
पांमिपद — પાંમેપદ व પદપામેં का પામિપદ द પદપામે अ.
जगदीश — જગદીસ व યુગદીશ का જુગદીશ. अ.

१३०. कहूं — કહું का अ हवि — હવેં का હવે अ संतनां — સંતના का सांभलो — સાંભળજ્યોદ
સાંભળો अ एक — એકે व चिंत्य — ચિંત व સંત का चिता द आवागमन —
આવાગમન का संशय — સંસેં का શંશિ द टलें — ટલ व ટલેં का टलि द
ટળે अ मलें — મલ वद् મલેં का મળે अ पुरुष — પૂરષ का પુરૂષ अ

१३१. क्रीपा — કૃપા वद् अ ક્રપા का करे — કરે व કરેં का करि द भूतनें — ભૂતનેં का
ભૂતનિ द ભૂતને अ अनि — અને व અનેં का અનિં द करे — કરે व કરેં का
કરિ द धरि — ધરે व अ ધરેં का मननि — મનને व अ મનનેં का वीषें — વિષે व
વ્યષેં का विषि द विशे अ उच्चरें — ઉચરેં का ઉચ્ચરિદ આચરે अ.

આત્મભાવ રુદિ ધરિ સમાંન દ્રષ્ટિ જોય
ઉપકાર કરિ સર્વ ભૂતનિ તેહનેં પ્રીય અપ્રીય ન કોય ॥૧૩૨॥
તેહનિ કાંમ ક્રોધ ન પરભવિ ભાઈ જેહના ચીત્ત ધીર
તે સ્ત્રી સૂવર્ણિં નવ્ય મોહિ જે રહીત લિંગ શરીર ॥૧૩૩॥
એકાદશ ઈંદ્રી દમિ રુદિ ધરિ કોમલ ભાવ
સદા શુચિ બાહ્ય આભ્યંતર તે દુસ્તર તારક નાવ ॥૧૩૪॥

---

૨. रुदि— હ્રદયેં व રુદૈં फा હ્રદિ द હ્રદય अ धरि — ધરેवअ ધરૈંफा
समांन — સંમાંનિ व સામાન્ય फा સમાન दअ द्रष्टिं — દ્રષ્ટિં व द्रीष्टिफा
दृष्टे अ जोय — જોઈ व उपकार — ઉપકાર व करि — કરે ં व કરૈં फा
करे अ भूतनि — ભૂતનેં व ભૂતનૈં फा ભૂતને अ तेहनें — તેરનૈં फा તેહનીद
તેને अ प्रीय अप्रीय — પ્રિયઅપ્રિય व પ્રીયઅપ્રિય फा પ્રાયાપ્રીય द
अ માં ચોથી પંક્તિ આ મુજબ છે: તેને કામક્રોધ નવ હોય
न — નહિ व कोय — કોઈ वव.

१३३. तेहनि — તેહને व તેહનૈં फा તેહનિં द તેનો अ कांम — કામ वफाद अ
परभावि — પરભવે व प्रभवें फा प्रभावि द માં પહેલી પંક્તિ આમ છે:
"ઉર્મિઓ લોપાય નહિ," जेहना — ચેહેનાં व ચેહનાં द જેહનાં अ
"ચીત્ત" પછી 'છે' ઉમેરે છે. स्त्री — અસ્ત્રી व
चीत्त — ચિત્તववअ ચીત फा, कोचीत्त'
सूवर्णि — સુવેર્ણ वअ સોવર્ણ फा સુવર્ણે द नव्य — ન वफाव अ मोहि —
મોહે व મોહીયે फा મોહીઈ द મોહિયો अ जे — ચેवद रहीत — રહિત वअ
लिंग — લંગ फा शरीर — સરીર फाव.

१३४. इंद्री — ઈન્દ્રિય व ઈંદ્રી फा ઇન્દ્રિય अ दमि — દમેં व દમૈં फा દમે अ
रुदि — હ્રદયवअ રુદૈં फा હ્રદિ द धरि — ધરે ં व ધરૈં फा ધરે अ
शुचि — શુચી फा अ ते — फाद માં નથી. आभ्यंतर — અભિતરય फा
અભ્યંતરે द ते — द માં નથી. दूस्तर — દુસ્તર वफाद अ तारक — क व

किंचन ते जाँणयो ये रहीत सकल वीकार
च्छा न करि मूक्तिनी ते सेवे हरीपदसार॥१३५॥

अल्प आहारी नें ब्रह्मचारी वीषिरसनु त्याग
ांत स्वभाव संतोष लय लीन देह उपरि वैराग॥१३६॥

स्थर भाव आँणि तत्व जाँणि सदा रहित मम शर्र्ण
न शील मुनि ताँ ते सही येहनाँ शुद्ध अंत:कर्ण॥१३७॥

- जाँणयो — जाँणयो व जाणज्यो का जाणजे अ ये — जे का अ रहीत — रहित व अ रही द वीकार — विकार व का द अ इच्छा — इच्छा व इछया का इच्छा द करि — करे व अ करी का मुक्तिनी — मुक्तिनी व द मोक्षनी का तै काव्यमां नथी. सेवे — शेवै का सवे द हरी — हरि व का द अ.

६- अलप — अलप व आहारी — अहारी का नें — व का द मां नथी. वीषिरसनु — विषयरसनो व द अ व्यर्थैरसनो का शाँत — ते व उपरि — उपर व अ उरै का ऊपरि द वैराग — वैराग्य व का द.

३७- स्थिर — स्थीर का आँणि — आणे व आणें का आणि द आणे अ तत्व — तत्व व तत्त्व अ जाँणि — जाँणे व जाणें का जाणे अ रहित — रहित व रहै का रहे अ शर्र्ण — शरण व सर्ण का शर्ण द अ मनशील — मुनशील का मननिश्चल द मननशील अ मुनि — मुनी का अ ताँ का द मां नथी त्यां अ सही — सहि व येहनाँ — जेहना का जेनां अ शुद्ध — शुध का अंत:कर्ण — अंत:करण व अंतकर्ण का.

નરહરિ સહૂ સાંભલો એ સંતનાં લક્ષણ કહ્યાં
ભક્તિ કરતાં સંત સંગિ વીરલિ યોગેંદ્રિ લહ્યાં ॥૧૩૮॥
કવાં ॥૯॥ દેશી માલતી ॥
ી કહૂ લક્ષણ સંતનાં જેહજી જન તેહ્મો હ્રદય રાખો તેહજી
જિ ભરમ ટલિ સંદેહ હરીશું હોયિ અતી સનેહજી ॥૧૩૯॥
લ ॥
રી શૂં સનેહ હોયિ અતિ ઘણો ભાઈ લક્ષણ ગ્રહિ તાં સંતનાં
ય તાપ ટલિ અઘ ઓઘ બલિ કાજ શીઝિ યંતુનાં ॥૧૪૦॥

कहि - કહેં का કહે अ सहू - સહુ का अ,द માં નથી. संतनां - સંતના कादृ कह्यां - કહ્યા का गुरुभक्ति - ગુર્ભક્ત્ય का करतां - કર્તા का संगि - સંગે व संगें का वीरलि - विरले वदअ विलें का योगेंद्रि - યોગીંદે व ज्योगेंद्र का योगेंद्र द ओगीन्द्रे अ लह्यां - લહ્યા का
अ માં ત્રીજી પંક્તિ આ મુજબ છે: હરિ ગુરુ સંત તણો પ્રસાદે

૯. कहू. કહૂં वद કહું काअ संतनां - સંતના का संत दअ जेहजी - જેહજી व જેહ का जेह द व માં પહેલી પંક્તિનો પૂર્વાર્ધ નથી. तेह्मो - તમો द तम्हो अ ह्रदय - હ્રદયા का हृदिया द हृदय अ तेहजी - તેહ कादृ भाजि - ભાજે व भाजे का भाजे अ भरम - ભ્રર્મ व भ्रम कादअ टलि - ટલે व टलें का टले अ संदेहजी - સંદેહ कादृ हरीशुं - હરીશૂ व हरीसु द हरिशूं का हरिशुं अ होयि - હોઈ व होय कादअ अती - अति व अत्य का सनेहजी - शनेहज व स्नेह का सनेह द स्नेहज अ

हरीशूं - હરિશૂં वद हरिशू का हरिशु अ सनेह - नेह वकादृ स्नेह अ होयि - હોઈ व होय काअ अतिघणो - અત્યઘણો का अतीघणो अ भाई - कादृ માં નથી. ग्रहितां - ગ્રહેતાં व ग्रहतां का ग्रहे द ग्रहेतां अ संतनां - સંતાનાં व संतना का संतनं द टलि - ટલેં का टले अ बलि - બલેં का बले द भाले अ काज - કાર્જ वका કારજ अ शीझि - शीझ व सीझें का शीजि द सीजे अ यंतुनां - जंतनां वकाअ संतनां द

પ્રમત્ત નહી અતિ દીનતા અનિ સમુદ્રવત ગંભીર
સ બુધ્ય તે ધરિ હરીજંન ક્ષીર ગ્રાહિ ત્યજેં નીર ॥૧૭૧॥
ંત જીતિ ષટ ઉરમી અનિ મંન્ય ન ધરિ અભિમાન
ાન હિ સર્વ ભૂતનિ પેખિ સઘલે ભગવાન ॥૧૭૨॥
તે કલ્પદ્રુમ તણી પેરિં ટાલિ તે જંતુનાં દુઃખ
ાાન ભંડાર મુક્તા કરિ સંત આપિ આત્મસૂખ ॥૧૭૩॥

अप्रमत्त - અપ્રમત્ત का અમત્ત द પ્રમાદ अ નહી - काद માં નથી.
अति - સત્ય का અતી अ दीनता - દીનતાં द अनि - અનિં वाद અનેં का
समुद्रवत - સમૂદ્રવત का हंसबुध्य - હંસબુદ્ધિ वअ હંસબુધ્ધ का હંસબુધી द
धरि - ધરેં का ધરે अ हरीजंन - હરિજન वाकादअ ग्राहि - ગ્રહી वद ગ્રહે का
ग्रहे अ त्यजें - ત્યજિ व ત્યજી का તજિ द તજે अ

२. जीति - જીતેં का ત્યજિ द જીતે अ षट - ષડ का उरमी - ઉરમી व
ઉર્મી काअ अनि - અનેં का અનિં द અને अ मंन्य - મન वाकाअ મનિ द
धरि - ધરેં व ધરેં का ધરે अ अभिमान - અભિમાંન व मांन - માન वअ તમાન
का તમાંન द हि - હે वाकाअ भूतनि - ભૂતનેં व ભૂતવેં का ભૂતનિં द ભૂતને अ.
पेखि - પેખેં का પેખે अ सघलें - સઘલેં का સઘલિ द સઘળે अ भगवान -
ભગવાંન वाकाद

३. कल्पद्रुम - કલપદ્રુમ व કલ્પદ્રુમ का કલ્પદ્રૂમ द तणी - નિ द पेरिं - પેરેં व
પેરેં का પિરિ द પેરે अ टालि - ટાલેં का ટાળે अ ते - का માં નથી.
जंतुनां - જંતુનાં वदअ જંતના का दुःष - દુ:ખ का દુ:ખ वअ ज्ञांन - જ્ઞાન वादअ
भंडार - ભંડાર व मुक्ता - મુક્તા व મુક્તા का करि - કરેં व કરેં का કરે अ
आपि - આપેં का આપે अ आत्मसूष - આત્મસુખ व આત્મસુખ का
આત્મસુખ द આત્મસુખ अ

[illegible]નિ મીત્રભાવ ચરાચર વીષિ કરુણા કરિ અપાર
[illegible] બ્રહ્મ કરીનિ લેષવિ કવીવર તે નીરધાર ॥૧૭૪॥
[illegible] કહ્યાં ભાઈ સંતનાં એ રુદિ રાખિં જેહ
[illegible]કૃષ્ણેં ઉધવનિ કહ્યૂં પરબ્રંહ્મ પાંમિ તેહ ॥૧૭૫॥
[illegible] અનંન્ય ભાવિ હરી ભજિ ફલ બુધ્યનો કરિ ત્યાગ
[illegible]મદર્શી તે સંતજન જેહનિં નહીં દ્વેષ નેં રાગ ॥૧૭૬॥

-. તેહનિ - તેહનેં का तेहनिं द तेनें अ मीत्रभाव - मित्रभावे व मिंत्रभाव का मित्रभाव दअ चराचर वीषि - चराचर विषे व चराचरविषें का चराचर विशे अ चराचर विषि द करुणा - करुणी व करुणा का करुणाअ करि - करैं का करे अ करीनि - करीवकादअ लेषवि - लेषवे व लेषवें का लेषवे द लेखवे अ कवीवर - कविवर वअ कविचर द नीरधार - रधार व निर्धार काद निरधार अ

૧. कह्यां - कहा का भाइ - ० का ये द संतनां - संतना काद रुदि - रुदय वअ रुदें का रुदि द राखिं - राखें व राखें का राखे द जेह - येह वद श्रीकृष्णें - श्री क्रीष्णें का श्री कृष्णें द श्री कृष्णजीए अ उधवनि - उधवनिं वद उधवनें का उद्धवने अ कह्यूं - कह्यू व कह्युं का कह्युं अ परब्रंह्म - परब्रह्म वकादअ पांमि - पांमे व पांमें का पामी द पामे अ.

૬. जे - ये वद अनंन्य - अनन्य वअ नन्य का अन्यो अन्य द भावि - भावें व भावें का भावी द भावे अ हरी - हरि वदअ भजि - भजे वअ भजें का फलबुध्यनो - फल बुधि वद फलबुध्य का फलबुधिनो अ करि - करै का करे अ त्याग - त्यागः द समदर्शी - समदरशी का समदर्शी द जेहनिं - येहनिं व जेहनें का येहनि द जेने अ नहीं - नही वका, द मां नथी. नें - नें का नेंही द ने अ राग - लाग

ઇમાં રહે નવ્ય અનિ વંન્ય નવ્ય જાયે ધરિ નીશ્ચલ ધ્યાંન
સઘલિ સમો સમાંન બુધ્ય નીજ ભક્તિ એ વીજ્ઞાન ॥૨૪૭॥
હે નરહરિ સહૂ સાંભલો એ સંતનાં લક્ષણ કહ્યાં
ગુરુભક્તિ કરતાં સંત સંગિં વીરલિ યોગેંદ્રિ લહ્યાં ॥૨૪૮॥
॥ કડવાં ॥૧૦॥ રાગ શોક ॥
સંત તે તહ્મો જાંણયો યેહે રહીત અભીમાંન
હર્ષ શોક ન સંભવિ દ્રષ્ટિ સઘલિ સમાંન ॥સંત॥૨૪૯॥

ગૃહમાં - ગ્રહમાં વ ગ્રહમાં" का ગ્રહમાંહાં द રહેનવ્ય - न રહિ वद नरहुँ" का न रहु अ अनि - अनिं व अनं" का वंन्य - वन्य व वन वअ नव्य - न वकादअ जाये - जाय व जाय काअ जाई द धरि - धरे" का धरे अ नीश्चल - निश्चल कादअ ध्यांन - ध्यान काअ ध्यान द सघलि - सघलिं व सघलें का सघळे अ समो - समों व समुं का समूह द समांन - समान वअ समान्य का बुध्य - बुद्धिं व बुद्धि द बुध्धे अ नीज - निज वकादअ भक्ति - भक्त व भक्तये का बुद्धि द भक्तिओ अ वीज्ञान - विज्ञान

कहे - कहि वद कहे" का सहू - सहु काअ सांभलो - सांभलों व सांभळो अ संतनां - संतना काद संतनां अ कहयां - कह्या का गुरुभक्ति - गुरुभक्ति व गुरुभक्त का करतां - करतें का संगिं - संगे व संगें का संगि द वीरलि - विरले वअ विरलें का विरलि द योगेंद्रि - योगींद्रे व योगेंद्रि का योगींद्रे द योगीन्द्रे अ लह्यां - लहुं का

अ मां आज पंक्ति आ मुजब छे. हरिगुरुसंतनी भक्ति करतां.

तह्मो - तहमो वक तमे अ जांणयो - जांणजो व जाणज्यो का जाणजो अ
येहे - ये वद जे काअ रहीत - रहित वकअ अभीमांन - अभिमांन वका अभिमान दअ
हर्ष - हरख व संभवि - संभवे व संभवें का शंभवि द - संभवे अ
द्रष्टि - द्रष्टि वद द्रीष्ट का द्रष्टी अ सघलि - सघले व सघलें का
सघळे अ समांन - समान वाकाअ

કીપા કરિ સર્વ ભૂતને દ્રોહ ન કરે લગાર
ક્ષમા ધરિ મનનિ વીષિ ઊંચરિ સત્ય સાર ॥ સંત॥ ૧૫૦॥
કામ ક્રોધ ન પરભવિ ત્રીષ્ણા મદ ને ત્યાગ
ગ્નાન વીગ્નાંન રુદિ ધરિ ભક્તિ યોગ ને વૈરાગ્ય ॥૧૫૧॥
બ્રહ્મ સુધારસ અનુભવિ ત્યજિ વાદવીવાદ
સહજ શૂન્ય માહે રહિ સુણિ શબ્દ અનાદ્ય ॥સંત॥૧૫૨॥

---

૧૫૦. क्रीपा- કૃપા वहअ करि- કરે वअ કરૈં का કરિ ह भूतने- ભૂતનોં व ભૂતનૈં का ભૂતનિં ह करे- કરેં व કરૈ का કરિ ह, का 'કરે' પછી 'રે' ઉમેરેછે. धरि- ધરૈં का ધરિ ह ધરે अ मननि- મનનેં व મનને वअ મનનિં ह वीषि- વિચે व વચૈં का વિચિ ह વિશે अ ऊँचरि- ઉચ્ચરેં व ઉચરૈં का અનિ ઉચરિ ह ઓચરે अ

૧૫૧. काम- કામ वाह परभवि- પરમભવે व પ્રભવૈં का પરભવે अ त्रीष्णा- કરિ તૃષ્ણા व તૃષ્ણા हअ मद- व मां नथी. ने- वकाह मां नथी. નો अ त्याग- ત્યાગ ह वीज्ञांन- વિજ્ઞાન वहअ વ્યજ્ઞાન का रुदि- રુદે व રુદૈં का રુદિ ह હૃદય अ धरि- ધરૈં व ધરૈં का ધરે अ भक्ति- ભક્ત્યા का योग- યોગ્ય व જ્યોગ का ने- वकाह मां नथी. वैराग्य- વૈરાગ हअ

૧૫૨. सुधारस- સુધારસ का अनुभवि- અનુભવૈં व અનુભવૈં का અનુભવિ ह અનુભવે अ त्यजि- તજ व તજૈં का તજિ ह તજે अ वादविवाद- વાદવિવાદ वकाहअ माहे- માંહિં व માંહૈં का માંહિ ह માં अ रहि- રહે वअ રમે का सुणि- સુણો व શૂણૈં का સુણિ ह શુણો अ अनाद्य- અનાહદ व અનહદ નાદ का અહુનાદ ह અનહદ अ

જ્યોતિ પર ચિ રમે અહનીશી લયલીન
ાનંદ પ્રગટ સદા ભાવ ન ઉપજે ભિંન ॥૧૫૩॥
.ષિ નીરંતર આત્મા પ્રીય અપ્રીય ન કોય
ર ઉપકાર તે સર્વનિ યાંહાં ત્યાંહાં હરી જોય ॥૧૫૪॥
ુત્ય નિંદા હૂં તૂં ત્યજિ સુખ દુ:ખ તો સમાંન્ય
ત્રૂમીત્ર તૂલ્ય લેખવિ ભજે એક ભગવાંન ॥૧૫૫॥

---

૩. परमज्योति - પરમજ્યોતિ व પરમજ્યોત्य का परचिरमे - પરચેં રમેં का પરચિ રમિ द પરચો રમે अ अहनीशी - અહનિશિ व અહનિશ્ય का અહનિશિ द लयलीन - લયલિન द प्रगट - પરગટ व भाव - ભાવા का ुपजे - ઉપજેં व ઉપજૌં का ઉપજિ द भिंन - ભિન્ન वद ભિંન્ન का

૧૪. नीरखि - નિરખેં व निर्खें का નિરખિ द नीरंतर - નિરંતર व નિરંતરય का નિંરંતર द आत्मा - આતમા का प्रीयअप्रीय - પ્રિયઅપ્રિય व પ્રીયા અપ્રિયા का પ્રીઆમીય द करि - કરેં का ुपकार - ઉપગાર द तो - ત . મા નથી.
सर्वनि - સર્વનૌં का સર્વનિ द यांहां त्यांहां - જહાં તહાં व જયહાત્યહા का જ્યાંહાં ત્યાંહાં द हरी - હરિ व का

આ આખી કડી अ માં નથી

૧૫. स्तुत्य - સ્તુતિ वदअ સ્તુત का निंदा - નિંદા का हूंतूं - હૂંતુ वद હુંતુ काअ त्यजि - ત્યજિ व ત્યજે काअ सुखदुःख - સુખદુખ का સુખદુખ द तो - તે ય, काद માં નથી. समांन्य - સમાંને व સમાન कावअ शत्रूमीत्र - શત્રુમિત્ર वअ સત્રુમિત્ર का શત્રુમીત્ર द तूल्य - તુલ્ય वकावअ लेखवि - લેખવે व લેખવૌં का લેખવે दअ भजे - ભજૌં का ભજિ द भगवांन - ભગવાન काअ ભગવાનં द

સંશયં ગ્રંથિ કર્માણિ દ્વૈતં ચ વાસનામહત્
મેતત્સર્વં ક્ષયં યાતિ સત્સંગેન ક્ષણેમપિ ॥૧૫૬॥
સત્સંગેન પરં પ્રાપ્ય દૂસ્તરં તરતે ચિરાત્
તસ્માત્ મન: પ્રયત્નેન સત્સંગં સતતં કુરુ ॥૧૫૭॥
૧૩॥ દેશી ચાલતી ॥
વલી વલી કીજિ સંતનો સંગજી પરબ્રહ્મ સાથિં તે લાગિ રંગજી
દેહ બુધ્ય કેરો હોયિ ભંગજી થાયિ શીતલ સઘલાં અંગજી ॥૧૫૮॥

---

૬. સંશયંગ્રંથિ- સંશયગ્રંથિ वदअ સંશયંગ્રં થી का कर्माणि- કર્માણિ का
द्वैतं- દ્વૈત का च का માં નથી. वैअ मेतत्सर्वं- એતસ્યર્વં व
એતત્સર્વ का એતત્સર્વં दअ याति- યાતિ का सत्संगेन- સત્સંગેન ब
સત્સંગિનં ब क्षणेमपि- ક્ષણેમપિ का ક્ષણેમપિ द ક્ષણાદપિ अ

૭. सत्संगेन- સંસ્યગેન व સત્સંગે का तत्संगेन द तरते चिरात्-
તરતેઽચિરાત્ द तस्मात्- તસ્માત્ वद मन: प्रयत्नेन- મન પ્રયત્નેન का
મનુ પ્રયતનં द सत्संगं- સત્સંગ व સતસંગ का તત્સંગં व सततं-
સતતં व कुरु- કુરુ का

૧૮. कीजि- કીજેवअ કીજે" का કીજિ द संगजी- સંગ कादपरब्रह्म- પરબ્રહ્મ व
प्रब्रह्म का साथिं- સાથેं" का સાથિ द સાથે अ तेे- व માં નથી. तो का
तो द लागि- લાગે" का લાગેदअ रंगजी- રંગ काद देहबुध्य केरो- દેહબુધ્યકેરોवअ
દેહબુદ્ધકેરો द होयि- હોય व હોવે" का હોય दअ भंगजी- ભંગ काद
थायि- થાએ व થાય का થાઈ द થાશે अ सघलां- સઘલા द સઘળાંअ
अंगजी- અંગજ व અંગ काद.

|લ||

અંગ સઘલાં થાય શીતલ નીજ બોધ રુદિ ઉપજિ
તે અવીદ્યાનિ ઇમ છંડિ યમ ભોયંગ કંચુકી ત્યજિ ||૧૫૯||
યમ શર્દકાલિ નીરનીર્મલ આકાશ શોભિ અતિઘણૂં
યમ ભવદુઃખ વાંમિ માહા સૂખ પાંમિ એહ ફલ સંત સંગત્ય
તણું ||૧૬૦||
પરપંચ નિં પિખે નહી વસ્તુ શું રાખિ ચ્યંત
તેહને હર્ષશોક ન સંભવિ જેહનિ મલ્યા સદ્‌ગુર સંત||૧૬૧||

सघलाँ - સઘલા का સઘળાં अ થાય - થાએ व થાઈ द नीजबोध - નેજબોધ वकाद रुदि - હૃદયં वअ રુદૈ का હૃદિ द ઉપજિ - ઉપજે व ઉપજૈ का ઊપજિ द ઉપજે अ तै - તિ द अवीद्यानि - અવિદ્યાનિં व અવીદ્યાનૈ का અવિદ્યાનિં द અવિદ્યાને अ इम - ઈમ द એમ अ. छंडि - છાંડિ व છોડે का છાંડી द છોડે अ यम - જ્યાંમ का યેમ द જેમ अ भोयंग - ભુજંગ वकाअ ભુજગ द त्यजि - ત્યજે व ત્યજૈ का તજે अ

१. यम - જ્યામ का જેમ अ शर्द - શારદ वदअ સરદ कालि - કાલે व કાલૈ का કાલે अ नीर्मल - નિર્મલ वदअ નિરમલ का शोभि - શોભે वकाअ अतिघणू - અતિઘણૂં व અત્યઘણું का અતીઘણું अ यम - ત્યમ वकाद તેમ अ भवदुःख - ભવદુખ का वांमि - વામૈં का વામિ द વામે अ माहा - મહા वकादअ सूख - સુખ वअ સુખ का સુંખ द पांमि - પામિ वद પામૈં का પામે अ एह - એ काअ फल - ફલં व संत - સત वअ संगत्य - સંગ व સંગત द સંગતિ अ तणूं - તણું काअ

१. परपंचनि - પરપંચને व પરપંચનૈ का પ્રપંચનિં द પ્રપંચને अ पिखे - પેખિ व પેખૈ का પેખિ द પેખે अ नही - નહી द नहीं अ वस्तुशुं - વસ્તુશૂં व વસ્તુશુ काअ राखि - રાખે व રાખૈ का રાખે अ च्यंत - ચિત્તઃ व ચિંતા द,अ માં નથી. तेहने - તેહનિં वद તેહનૈ का તેને अ हर्ष - હરખ व હર્ષ अ संभवि - સંભવે वकाअ जेहनि - જેહને व જેહનૈ का જેહનિં द જેને अ मल्या - મલ્યા वद મલ્યા का મલ્યા अ सद्‌गुर - સદ્‌ગુરુ व સદ્‌ગુરુ का સદ્‌ગુરુ दअ.

ભાઈ લક્ષણ એહવું રાખીયિ જમ કીટ ભમરી ધ્યાન
ઈમ સંગત્ય કરતાં સંતની પ્રગટિ બ્રહ્મજ્ઞાંન ॥૨૬૨॥
તહ્મ્યો સર્વ કર્તાનું સહજ જૂઓ જેણિ રાખ્યુ સમરસધ્યાંન
ઈમ ગુરુવચન સાંભલતાં પ્રગટિ બ્રહ્મજ્ઞાંન ॥૨૬૩॥
બ્રહ્મજ્ઞાંનિ મુક્તિ હોયિ સંશિ ન કરવો લગાર
ત્યારિં પરમ પદ તે પામીયિ એ વેદ વચન નીર્ધાર ॥૨૬૪॥

. एहवूं- એહવૂ व એવડું काद એવો अ राखीयि- રાખિએ व રાખીયે का રાખીઈ द રાખીએ अ जम- જયમ व જ્યમ का જેમ अ ध्यान- ધ્યાન वाकाद्अ इम- એમ द, अ આં નથી. संगत्य- સંગતિ वद સંગત अ संतनी- સંતનીव प्रगटि- પરગટિ व પ્રગટૈ का પ્રગટે अ ब्रह्मज्ञांन- બ્રહ્મજ્ઞાન वाकाद्अ

. तह्म्यो- તહ્યો वाका તમ્હો अ. सर्व- સર્વે व સરકાદ कर्त्तानुं- કર્તાનૂં वद કર્તાનું का કર્તાનું अ जूओ- જોયૂં व જુયો का જોઈ अ जेणि- જેણે व જેણેં का જેણિ द, अ આં નથી. राख्यु- રાખ્યૂ व રાખ્યો का રાખ્યૂં द ખ્યો अ समरस- સરશૂ व શરશું का શરશૂં द સુરશું अ ध्यांन- ધ્યાન काद्अ इम- ઈમ द એમ अ गुरुवचन- ગુરવચન का संभालतां- સાંભલતાંद સાંભળતાં अ प्रगटि- પરગટે व પ્રગટૈ का પ્રગટે अ ब्रह्मज्ञांन- બ્રહ્મજ્ઞાન नकादअ.

. ब्रह्मज्ञांनि- બ્રહ્મજ્ઞાનેં व બ્રહ્મજ્ઞાનં का બ્રહ્મજ્ઞાનિ द બ્રહ્મજ્ઞાને अ मुक्ति- મુક્તિ व મુક્ત का होयि- હોએ व હોય काद હોઈ द संशि- સંશય वद्अ સંં का त्यारिं- ત્યારેં व ત્યારૈ काત્યારિ द,अ આં નથી. परमपद तो- પરમપદનો का पामीयि- પાંમિએ व પામીયે का પમાઈ द પામીએ अ नीर्धार- નિરધાર वाकाद्अ.

વેદ દેખાડિ કરિં ફરી ભાઈ તેહતાં પરબ્રંહ્મ
અજ્ઞાંની નવ્ય ઓલખિ જ્ઞાંની તે જાંણિ મર્મ ॥૧૬૫॥
સાંન સમઝો સંતની ભાઈ સમઝવૂં છિ એહ
સમીશ્યા જેહિં લહી તે જીવનમુક્ત વીદેહ ॥૧૬૬॥
ાંનીનેં અતી ઢૂંકડૂં અનિ મૂર્ખનિ અતી દૂર
મા પ્રગટ હરી પરમાત્મા રહ્યો આ સકલ ભરપૂર ॥૧૬૭॥

वे - जे काअ देखाडि - દેખાડે व દેખાડું का દેખાડે अ करि - કરિ वद કરું का કરે अ तेहतां - તેવાએ व ત્યહાં अ परब्रंह्म - પરબ્રહ્મ वकादअ अज्ञांनी - અજ્ઞાની वकादअ नव्य - નવિ वद નવ अ ओलखि - ઓળખે व ઓળખું का ઓળખે अ ज्ञांनी - જ્ઞાની वकादअ जांणि - જાણે व જાણું का જાણે अ

सांन - જ્ઞાન द સાન अ संतनी - સંતના द भाइ - માં નથી. समझवूं - સમજવૂ व સમઝવું का સમજ્યુ द સમજવું अ छि - છે का છે अ समीश्या - સમસ્યા वका સમિશ્યા द સમશ્યા अ जेहिं - જેણે वअ જેણે का જેણિં द वीदेह - વિદેહ वकादअ

ज्ञांनीनें - જ્ઞાનિનિ व જ્ઞાનીને का જ્ઞાનિનિં द જ્ઞાનીને अ अती - અતિ वद અત્ય का ढूंकडूं - ઢૂંકડુ व ઢૂકડો का ઢૂકડો द ઢૂંકડું अ अनि - वकादअ માં નથી. मूर्खनि - મૂરખનિં व મૂર્ખને का મૂરખનિ द મૂર્ખને अ अती - અતિ व અત્ય का दूर - દૂર व દૂરિ का प्रगट - પરગટ वद हरी - હરિ वकाअ परमात्मा - પરમાતમા व પ્રમાતમા का रहयो - રહ્યુ व आ - वकादअ માં નથી.

વસ્તબુદ્ધ જેહનિ સદા ભાઈ બ્રહ્મવેત્તા તેહ
અવસ્તબુદ્ધ યેહનિ રુદિ મૂર્ખલક્ષણ એહ ॥૧૬૮॥
ગુરભાગ યારિં ગુર કહિ ત્યારિં ઉઘડિ દીવ્ય દ્રષ્ટિ
તે પ્રગટ દેખિં દિશોદીશિ અંમૃત કેરી વૃષ્ટિ ॥૧૬૯॥
ત્યારિ મગ્ન હોયિ યમ બ્રહ્મમાંહાં વાસના ભાજે સર્વ
તે સમદર્શી શીતલ સદા ઉપજિ નહી ક્યશો ગર્વ ॥૧૭૦॥

---

૬૮. वस्तबुद्ध- વસ્તુબુદ્ધિ वद વસ્તુબુદ્ધ का जेहनि- જેહને व જેહનેં का યેહની° द अवस्तबुद्ध- અવસ્તુબુદ્ધિ वद અવસ્તુબુદ્ધ का येहनि- જેહનેં का યેહનિ° द रुदि- રદે व રુદેં का હદિ द मूर्खलक्षण- મૂરખલક્ષણ वद મુર્ખલક્ષણ का

अ માં આ કડી નથી.

૬૯. गुरभाग- ગુરુભાગ वदअ यारिं- જ્યારે व જ્યારે का જ્યારિ द જ્યારેં अ गुरकहि- ગુરુ કહિ वद ગુરૂકહે का ગુરૂકહે अ त्यारिं- ત્યારેં व ત્યારેં का ત્યારિ द ત્યારે अ उघडि- ઉઘડે का ઊવંદિ द ઉઘડે अ दीव्य- દિવ્ય वाकाद द्रष्टि- દૃષ્ટિ वद દ્રીષ્ટ का દ્રષ્ટ अ ते- कावमां નથી. प्रगट- પ્રકટ व પ્રગટ का देखिं- પેખ વં પેખેં का પેખિ द પેખ્યં अ दिशोदीशि- દશદિશોં व દેશોદિસા का દસદિશિ द દશોદીશા अ अंमृत- અમૃત वदअ અમ્રીત का केरी- કરી द वृष्टि- વ્રષ્ટ का વૃષ્ટ अ

૭૦. त्यारि- ત્યારારેં व ત્યારેં का ત્યારે अ होयि- હોએ वद હોય काअ यम- મન वकादअ ब्रह्ममांहां- બ્રહ્મમાંહી का બ્રહ્મમાહુ द બ્રહ્મમાં अ वासना- વાસના का भाजे- ભાજિ वद ભાજે काअ માં નથી. सर्व- સર્વ द માં બીજી પંક્તિ નથી. समदर्शी- સદીશી व उपजि- ઉપજે वअ તેનેં° ઉપજેં का પજિ द नही- નહીં° दअ क्यशो- કશો का કસો द, अ માં નથી.

ર્વત્ર પેખિ આત્મા ભ્યંનભાવ નોહિ લગાર
સ્તુતિ નિંદાનિ પરહરિ જેહનિ રુદિ વસ્તુ વીચાર ||૧૭૧||
સ્તુવીચારિં વસ્તુ થયીએ સંસારનો સંભવ ટલિ
વ બ્રહ્મ તે એક્ય હોયિ યમ સિંધવ સિંધૂમાંહા ભ્યલિ ||૧૭૨||
હિ નરહરિ સહૂ સાંભલો એ સંતસં નૂં ફલ કહ્યું
ુરુભક્તિ કરતાં સંતસંગિં વીરલિ યોગેંદ્રિ લહ્યું ||૧૭૩||

सर्वत्र — ते सર્વત્રका द પેખિ — પેખેં का પેખે अ आत्मा — આતમા व अ ભ્યંન — ભિન્ન व द ભિંન का नोहि — ન હોએ व ન હોય का अ નોહિ द स्तुतिनिंदानि — સ્તુતિનંદા का
तुति — નિંદા अ परहरि — પરહરૈ का પરહરે अ जेहनि — येहनिं व જેહનૌં का
ेहनि द જેહને अ रुदि — રુદય व રુદૈં का હ્રદ द હ્રદય अ
स्तुविचार — વસ્તુવિચાર वकार.

वस्तुवीचारिं — વસ્તુવિચારેં व વસ્તુવ્યચારૈં का વસ્તુ વિચારિ द
વસ્તુવિચારે अ थयीअे — થઇએ व का द अ टलि — ટલૈં का ટલે द ટળે अ
एकय — એક व का अ એક્ય द होयि — હોય व का હોઇ द यम — મ व
जयम का જેમ अ सिंधव — સૈંધવ व મૈંધવ द सिंधूमांहां —
સિંધુમાંહીં व સંધુમાહી का સિંધુમાંહિં द સિંધુમાં अ ભ્યલિ — ભલિ व द ભલૈં का
ભળે अ.

3. करि — કરૈં का કરે अ सहू — સહુ का अ સહું द संतसंनू — સંતસંગનૂં व
સંતસંગનો का સંતસંગનૂં द સત્સંગનું अ कह्युं — કહ્યું का કહ્યું द
गुरुभक्ति — ગુરુભક્ય का संतसंगि — સંતસંગે व સંતસંગૈં का સંતસંગિ द
वीरलि — વિરલે व अ વીલૌં का વિરલિ द योगेंद्रि — યોગીન્દ્રે व
જ્યોગેંદ્રૈં का યોગેંદ્રે द જોગીન્દ્રે अ लह्युं — કહ્યું व લહ્યું का લહ્યું द
अ માં ભરસ પંક્તિનો પૂર્વાર્ધ આ મુજબ છે : હરિગુરુસંતના ભક્તિ કરતાં

-ડવાં ॥ ૧૧ ॥ અથ ,દૂપદ ॥ રાગ શોક રામગ્રી ॥
તસમાગમ કીજીયિ લીજીયિ લાહો એહ
લંબ ન કીજે ભજનનો ક્ષણભંગુર એ દેહ ॥ ૧૭૪ ॥
ાતા આલિ ન ખોઈયિ ઉત્તમ એહ નંગ
દ નીર્વાણ તે પાંમવા કીજે સંતનો સંગ ॥ ૧૭૫ ॥
ંત સંગિ હરી સધ મ્યલિ બીજો છે રે વીચાર
ંત સમીપથી મેલવિ જીવન જગદાધાર ॥ ૧૭૬ ॥

कीजीयि — કીજીએ વ अ કીજિયે फा કાજિઈ द कीजीयि — લીજિએ व
लीजिये — फा લીજીએ फ द, अ માં નથી. છુટ — એ વ वीलंब — વિલંબ व फा द अ
कीजे — કીજૈ फा કીજિ द કીજીએ अ भजननो — ભજનનુ વ ભજનનૌ फा
ભજનનિ द छ — છૌ फा, द अ માં નથી.

आता — આ વન फा अ आलि — આલૌ फा એળે अ खोईयि — ખોઈએ व
खोईयेफा द उत्तम — એ ઉત્તમ द छुट — એ व फा द अ માં નથી.
नंग — અનંગ द અંગ अ नीर्वाण — નિરવાંણ व निर्वाण फा द अ
पांमवा — પામવા फा अ कीजे — કીજૈ फा કીજિ. द.

संतसंगि — સતસંગે વ સંતસંગૌ फा સતસંગે अ हरी — હરિ व फा अ
म्यलि — મલૈ फा મળે अ बीजो — બીજૌ फा બીજિ द छे रे — સનરરિ व
छैं रे फा છિરે द वीचार — વિચારએ व વચાર फा વિચાર द अ
समीपथी — સમિપથી फा સમિપિથી, द, अ માં નથી. मेलवि — મેલવૈં व
મેલવૈ फा મેળવે अ जीवन — જીવમં व જિવન फा जगदाधार —
જુગઆધાર व યુગદાધાર द જુગદાધાર. अ

ન આપિ સંત આપણી બલનૂં નથી કામ
ઉ સદા છે હૂં નથી ચૈતન એ રામ ॥૧૭૭॥
રમ પુરુષ પરમાત્મા રમિ રમિ સંતશું હે જ
દા સમાયો સંત ઘટિ સર્વ વ્યાપક તે જ ॥૧૭૮॥
ે પાંમ્યા યે પાંમશિ પાંમિછિ સંતસંગ્ય
હિ નરહરિ સંતસંગ વિના ન મ્યલિ તે શ્રીરંગ ॥૧૭૯॥

आपि — આપેં फा આપે अ बलनूं — બલનું व બલનુ फा બળતું अ
नथी — તેથી व काम — કાંમ व फा द लूंह — તુંफा अ लूं द छे — છેં व છેં फा छि द
हूं — व માં નથી. हुं फा हुं अ चैतन — ચૈતન્ય फा अ चेतन द
व માં બાલ ચરણનો પાઠ ભ્રષ્ટ છે.

. परम — પર્મ फा पुरुष — પુર્ષ फा पुरुष अ परमात्मा — પર્માત્મા फा
પરમાત્મા द रमिरमि — રમે व द अ રમૈ फा संतशुं — સંતરુનેં व સંતસુ फा संतशूद
हेज — હેર व હેર अ समायो — સમૂહ્યુ व સમુલો फा સમુલો द સમૂળો अ
संतघटि — સંતઘટા फा સંઘટ अ तेज — તેહેજ व તેહ अ

૯. जे—ये व द पांम्यो — પામ્યા फा द अ यो — જે व फा अ પાંમશિ — પાંમશેં व
પામ્યસોં फा પાંમશે द પામશે अ પાંમિછિ — પાંમશેં व પામંછોં फा
પામિછિ द તે પ્રતાપ अ संतसंग्य — સંતસંગ व સંતાગ द સત્સંગ अ
कहि — કહૈં फा કહે अ म्यलि — મિલિ व મલેં फा મલિ द મળે अ
તે व फा द માં નથી.

શ્લોક ॥

૫ નાંમ ગુણઃ કર્મ સ્વભાવં વિવિધં પ્રથક
થૂલક્ષ્મં ચ યત્કિંચિત્સર્વં આત્મસંભવં ॥ ૧૮૦ ॥

॥ દેશી ચાલતી ॥

ન. તહ્નો રખે આપ વિખાંણોજી તત્વજ્ઞાન તે રુદિમાંહાં આંણોજી
ગત્ય પુરુષ તે નીરંતર જાંણોજી જાંણનહારો વસ્તુ પ્રમાંણોજી ॥
લ ॥ ॥ ઢાલ ॥ ૧૮૧ ॥

વસ્તુ પ્રમાંણો જાંણનહારો અવર બીજો કો નથી
સર્વ વ્યાપક બ્રહ્મ કૈવલ્ય જોયો વેદ સીધ્ધાંત્ય કથી ॥ ૧૮૨ ॥

रुप — રુપં व नांम — નામ व का द गुण: ગુણ का द अ स्वभावं — સ્વભાવે व
विविधं — વિવિધ: विधि व प्रथक — પ્રુથક द પરથક द
स्थूलक्ष्मं — સ્થૂલસૂક્ષ્મં व द अ સ્થુલસુક્ષ્મં का यत्किंचित — यत्किंचित् का
યત્કિમિન् द तत्सर्वं — तत्सर्व का.

रखे — રખે રે व રખો अ आप — આપર व विखांणोजी — વખાંણોજી व
વખાંણો का વખાણો द, વખાણોજી अ रुदिमांहं — હ્રદયમાંહિ व રુદૈમાહિ का
હ્રદયમાહિ द હ્રદયમાં अ आंणोजी — આણો का द આણોજી अ
प्रगत्यपुरुष — પ્ર કૃતિપુરુષ व द क प्रगत्यपुर्ष का नीरंतर — निरंतर व अ निरंतय का
जाँणोजी — જાંણો का जाणोजी अ जाँणनहारो — હારો व જાણનહારો का
જાંણનારો द, अ માં નથી. वस्तु — સ્તુ व એ વસ્તુ का એ વસ્તુ द
प्रमाँणोजी — પર્માણો का प्रमाणो द પ્રમાણોજી अ.

प्रमांणो — પ્રમાણો व का अ પરમાણો द जाणनहारो — જાંણજ व જાણનહારો का
अ માં નથી. अवर — અવસ્ય का सर्व — સવ व कौवल्य — કેવલ द अ
जोयो — જોજો का अ वेद — વેદે व વેદાંત द सीध्धांत — सिध्धांत व अ
सिधांत का सिध्धांलि. द.

પ્રગટ્ય પુરુષં તે રુપ હરીનાં હરી વીના ઠાલો ન ઠાંમ
અખંડ મંડલમાહિ અવીગત રમિ આત્મારાંમ ॥૧૮૩॥
એ નીત્ય વીહારી આત્મા કરિ આપણ પાશું આનંદ
અધ ઉર્ધ્વ મધ્ય માધવ સચ્ચીદાનંદ ગોવિંદ ॥૧૮૪॥
પાણિ પાયુ શ્રોત્ર નેત્ર શીર મુખ સર્વત્ર બ્રહ્મનાં અંગ
સર્વ માહા બ્રહ્મ બ્રહ્મમાહા સર્વ બ્રહ્મ સદા અસંગ ॥૧૮૫॥

प्रगत्यपुरुषं — પ્રકૃતિપુરુ व પ્રકૃત્યપુર્ષ का પ્રકૃતિપુરુષ द,अ तो — का માં નથી.
અને द रुप — રુપ व का अ हरीनां — હરિનૂં व હરિનો का હરિનૂં द, હરિનાં अ
हरी — હરિ व का द अ वीना — વિના व का द अ ठालो — ઠાલો व अखंड — અખંડ द अ
मंडल माहि — મંડલમાંહિ व द अ अवीगत — અવિગત व का द अ रमि — રમીં का રમે अ
आत्मारांम — આત્મારામ व द આતમારામ. अ

नीत्य वीहारी — नित्यविहारी व द अ न्यत्यविहारी का करि — કરીં का કરે अ
पाशुं — પાશૂ व પાશૂં का शूं द शुं अ अध — અર્ધ का અધ્ધ द
उर्ध्व — ઊરધ व ઊર્ધ્વનો का ઊર્ધ્વનિ द माधव — વ્યાપક द
सी च्चीदानंद — સચ્ચિદાનંદ व का द अ.

पाणि — पांण्य का पायु — पाय व का द श्रोत्र — श्रुति व का श्रुत द.
शीर — શિર व द, अ માં નથી. मुख — મુખ का, अ માં નથી. का द 'મે' ઉમેરે છે.
ब्रह्मनां — બ્રહ્મના का सर्वमाहा — સર્વમાહાં व સર્વમારે का સર્વમાહા द સર્વમાંહી अ
ब्रह्ममाहा — બ્રહ્મમાહાં व બ્રહ્મમાહે का બ્રહ્મમાહા द બ્રહ્મમાં अ असंग —
અસંગ द.

દ્રી અંતઃકર્ણ પ્રાણ દેહનો સદા ભાસ કસોય
રાધાર આધાર સર્વનો અવરિ બીજો ન કોય ॥૧૮૬॥
વચ્છપૂરણ નીત્ય નીશ્ચલ કલાતીત અખંડ
રાલંબ પરમાત્મા વ્યાપક પિંડ બ્રહ્માંડ ॥૧૮૭॥
ટમઠમાહા યમ વ્યોમ ભાસિ દેહમાહા દેહી ઈમ
ઘટ નાશિં ગગન નીશ્ચલ ઈમ આત્મા યમ છિ ત્યંમ ॥૧૮૮॥

इंद्री — ઈંદ્રિયવદ३अ ઇંદ્રી का अन्तःकर्ण — અંતઃકરણવદ३अ અંતકર્ણ का
देहनो — દેહનું का अ नीराधार — નિરાધારવકાદ, कद રિવિના ઊભેરે છે.
अवरि — અવર વદ અવર का बीजो — બીજો, વ,કાદ માં નથી. कोय — કોય દ.

स्वछ पूरण — સ્વછપુર્ણ का સર્વત્રપૂરણ ૩अ नीत्य — નિત્ય વकादअ
नीश्चल — નિશ્ચલવकादअ कलातीत — કલાતિત का अखंड — અખંડ द३अ
नीरालंब — નિરાલંબવकाद परमात्मा — પરમાતમા द पिंड — પિંડ વ પંડ का
ब्रह्मांड — બ્રહ્માંડ काद.

घटमठमाहा — ઘટમઠમાં વ૩अ ઘટમઠમાહે का ઘટમઠમાંહિ द यम — જ્યમ का
જેમ अ व्योम — વ્યો का વ્યેમ द भासि — વ્યાપક વ ભાસૈ का ભાસે द३अ
देहमाहा — દેહમાં વद३अ દેહમાહે का देही — દેહિ द ईम — ઈમવका એમ द
तेम अ नाशिं — નાશૈં વ નાસૈ का નાશિ द નાશે ૩अ नीश्चल — નિશ્ચલ
ईम — ઈમ વकाद३अ માં નથી. यम छि — યયમ વ જ્યમ છૌ का
જ્યમ છિ द જેમ છે ૩अ त्यंम — ત્યમવका तेम. ૩अ.

મ ઉદકયોગિ ઇંદુ નાંના વસ્તુ ગત્યિતાં એક
મ અજ્ઞાન બૂધ્ય જીવ નાંના જ્ઞાનીનિ નહીં અનેક ॥૧૮૯॥
ો કહિ કર્ત્તા કો કહિ હર્ત્તા કો કહિ સાક્ષીરૂપ
ણ વીકલ્પ નહીં કયશો જ્ઞાનીનિ સઘલિ તે બ્રહ્મસ્વરૂપ ॥૧૯૦॥

ગત્ય પુરુષ જીવ ઈશ્વર વિષ્ણુ પરમાત્મા બ્રહ્મ
એ નામ સર્વ એ વસ્તૂનાં હરી કાલ આત્મકર્મ ॥૧૯૧॥

यम — જ્યમ का જેમ अ उदकयोगि — ઉદકયોગે व ઉદકજ્યોગે का
ઉદકયોગિએ द ઉદકજોગે अ इंदु — ઇંદુ का इन्दु अ नांना — નાના व का द अ
वस्तुगत्यितां — વસ્તુગતિતાં व વસ્તુગત્યતાં का વસ્તુગત્યે द વસ્તુગત अ
ईम — ઈમ व ત્યમ का તિમ द એમ अ अज्ञानबूध्य — અજ્ઞાનબુધ્ધિં व द
અજ્ઞાનબુધ્ધેં का અજ્ઞાનબુધ્ધે अ जीव — જિવ का नांना — નાના व का द अ
ज्ञांनीनि — જ્ઞાનીનિ व જ્ઞાનેં का જ્ઞાનીને द જ્ઞાનીને अ.

कहि — કહેં का, द માં નથી. કહે अ कहि — કહેં का કહે अ कहि — કહેંકા કહે અ
साक्षीरुप — સક્ષીરૂપ द वीकल्प — વિકલ व વિકલપ का વિકલ્પે द
વિકલ્પ अ कयशो — કશું व કોશો का કશો द કશું अ ज्ञांनानि — જ્ઞાનનિં व
જ્ઞાનનેં का જ્ઞાનિં द જ્ઞાનીને अ सघलि — સઘલેં का સઘળે अ
ब्रह्मस्वरुप — બ્રહ્મરૂપ व બ્રહ્મસ્વરૂપ द.

१. प्रगत्यपुरुष — प्रकृतिપુરુષનિં व द प्रकृत्यपुरुषनें का प्रकृतिपुरुष अ
ब्रह्म — પરબ્રહ્મ व अ नाम — નાંમ व द सर्व — સર્વે का સઘળાં अ द કાદમાં નથી.
वस्तुनां — વસ્તુનાં व द अ વસ્તુના का हरी — હરિ व द अ आत्मकर्म — આત્મકેંર્મ व
આત્માકર્મ का द अ.

નરહરી સહૂ સાંભલો એ સાંક્ષ્યનું સીધ્ધાંત કહ્યું
ભક્ત કરતાં સંતસંગિં વીરલિ યોગેંદ્રિ લહ્યું ॥૧૯૨॥
કડવાં ॥ ૧૨ ॥ અથ દૂપદ ॥ રાગ ધન્યાશ્રી ॥
જન તહ્મો જાંણનહારો હરી જાંણો
ચૈતન્ય બ્રહ્મ તે પ્રગટ પ્રમાંણો ॥૧૯૩॥
હૂં નહી તૂં નહી સઘલિ રે તેહ
અકલ મૂરત્ય રામ વ્યાપક જેહ ॥૧૯૪॥

कहि — કહીં का કહે अ नरहरी — નરહરિ व का द अ सहू — સહૂં व द સહુ का अ
सांभलो — સંભલો व સાંભળો अ ह — व માં નથી. सांक्ष्यनुं — સાંખ્યનુ व
સાંખ્યનૂ द સાંખ્યનું अ सीध्धांत — સિધ્ધાંત व द अ शीधांत का कह्यूं — કહ્યોં व
कह्युं का કહ્યું अ गुरुभक्त — ગુરુભકિત व अ ગુરભકત્ય का ગુરુભગકિત द
करतां — કરિતાં व કર્તા का संतसंगि — સંતસંગે व સંત સંગેં का.
સંતસંગિ द वीरलि — વિરલે व अ વિરલે का વિરલિ द योगेंद्रि —
યોગેંદ્રિ व જ્યોગેંદ્રે का યોગેંદ્રે द જોગીન્દ્રે अ लह्यूं — લહ્યોં व લહ્યું का लह्युं अ
अ. માં બીજી પંકિતનો પૂર્વાર્ધ આ મુજબ છે: હરિ ગુરૂ સંતની ભકિત કરતાં.

3. तह्मो — તહ્મો द तह्मो अ जांणनहारो — જાંણનહાર व જાણનહાર का
જાંણનહીર द જાણનહારો अ हरी — હરિ व द अ जांणो — જાણો का अ
चैतन्य — ચૈતન્ય का प्रगट — પ્રકટ व प्रमांणो — પ્રમાંણોજી व પ્રમાણો का अ
પ્રમાંણિ द

૯૪. हूं — હું ~~का अ~~ नही — નહિ व नहींअ तूं — હું व तु का तू द तुं अ
सघलि — સઘલેં का સઘળે अ मूरत्य — અમૂરતિ व અમુરત્ય का
અમૂરત્ય द અમૂરત अ व्यापक — વ્યાપકં द.

વાદ વીવાદ નિંદા સ્તુત્ય ટાલો
કેવલ બ્રહ્મ નીરંતર ન્યાહાલો ॥૧૮૫॥
હરી વિના અવરિ પદાર્થ નથી
જૂઓ જાઓ વેદ સીધ્ધાંતે કથી ॥૧૮૬॥
નિર્ગુણ સગુણ તે એક હરી જાંણો
સાચો નીશ્ચિ ભાઈ એ રુદિ આંણો ॥૧૮૭॥

१८५— वादवीवाद — વાદવિવાદ વ का द अ निंदा — નંદા का स्तुत्य — स्तुति व द
केवल — पूर्ण का नीरंतर — નિરંતર વ अ નિરંતરય का
न्याहालो — નિહાલો વ अ ન્યહાલો का
द. માં આખી પંક્તિ નથી.

१८६. हरी — હરિ વ का द अ विना — વીના का अवरि — અવર વ अ અવરય का
पदार्थ — પદારથ વ अ जूओजाओ — જોઉં જોઉં વ જોજ્યો का જોયું अ
सीध्धांते — સિધ્ધાતેં વ શીધાંત का સિધ્ધાન્તે अ
द. માં આ કડી નથી.

१८७. निर्गुण — નિરગુણ વ, द માં નથી. सगुण — સગુણ का हरी — હરિ વ अ
जांणो — જાણો का अ साचो — સાચ્યો द नीश्चि — નિશ્ચેં વ નાશ્ચેં का
નસાચ્ચ द નિશ્ચય अ रुदि — હ્રદય વ अ રુદેં का રદે द आंणो — આણો का अ.

હરી વિના આણું એક હાલો ન હાંમ
ભણિ નરહરિ સઘલિ આત્મારાંમ ॥૧૯૮॥

॥ પદ ॥ ૨૨ ॥ શ્લોક ॥

સ્વત્સંગેન્ સુવિચારેણ જાયતે જ્ઞાનમુત્તમં
તદા મનોન્મની ભાવં ન કિંચિદપિ ચિંતયેત્ ॥૧૯૯॥
બ્રહ્મજ્ઞાન પરં વિદ્યા બ્રહ્મજ્ઞાન પરંતપ
બ્રહ્મજ્ઞાન પરં સીધી ન ભૂતો ન ભવીષ્યતિ ॥૨૦૦॥ ૨૫॥

૯— हरी — હરિ व द अ अणूं व માં નથી. અણૂ का અણુ द अ एक — व માંનથી.
न — નહીં अ नही व हांम — હામ का अ मणि — ભણે का ભણે अ
सघलि — સવલિ व સઘલં का રમિસઘલિ द સઘળે अ
आत्मारांम — આત્મારામ अ रे રામ का રામ द આતમરામ. अ.

૯૯. स्वत्संगेन — સત્સંગે व सत्संगेन का द अ सुवि-चारेण — સુવિચારેણ व
स्वविचारेण का विचारेण द अ जायते — જ્ઞાયતે व ज्ञानमुत्तमं — ज्ञानमुत्तम व का द अ
तदा — સદા का मनोन्मनीभावं — મનોન્મનિભાવ का चिंतयेत् — ચંતયેતવ.

૨૦૦. ब्रह्मज्ञान — બ્રહ્મજ્ઞાનં व अ બ્રહ્માજ્ઞાને द परंविद्या — પરવિદ્યા व द अ
ब्रह्म ज्ञान — બ્રહ્મજ્ઞાન द બ્રહ્મજ્ઞાનં अ ब्रह्म ज्ञान — બ્રહ્મજ્ઞાનં व अ
ब्रांह्मज्ञान द परंसीधी — પરંસિધ્ધિ: व પરંસિધ્ધિ का પરાસિધ્ધિ द अ
भूतो — ભૂતં व भवीष्यति — ભવિષ્યતિ व द अ ભવિસતિ का
व માં પહેલી પંક્તિનો પૂર્વાર્ધ નથી.

દેશી ચાલની ||

સૂણો કહૂં વીશ્રાંત્યતણો ઉપાયજી
જેણિ કરી ચંચલ ચીત સ્થીર થાયેજી
માયા મોહમદ સઘલો જાયજી
પરમ જ્યોત્યમાંહાં જ્યોતી સમાયજી ||૨૦૧||

|| ઢાલ ||

જ્યોતીમાહિ જ્યોતિ સમાય તે ઉપાય કહૂં સુણો
તહ્મો કાયક્લેશનિં પરહરી ભાઈ આત્મામંત્ર અહનીંશિ ભણો||
||૨૦૨||

सूणो — હવે का હવિ द સુણો अ कहूँ - કહૂ વ કહુ काअ वीश्रांत्य — विश्रांत व द વિશ્રાત का विश्रान्ति अ उपायजी — ઉપાય क जेणि - જેણે व अ જેણેં का ચેણિં द चीत - चित्त व ચિત का ते द મન अ स्थीर - સ્થિર व द अ थायेजी — થાયજી व अ થાય का द जायजी — જાયका द परम — પર્મ का ज्योत्यमांहाँ — જ્યોતિમાં व अ જ્યોતિમાહે' का જ્યોતિમાંહી द ~~જ્યોતિમાહે~~ જ્યોત્યका समायजी — સમાય का द.

२. ज्योतीमाहि — જ્યોતિમાંહિ व જ્યોત્યમાહેં का જ્યોતિમાંહી द જ્યોતિમાં अ समाय — સમાયે व अ ते उपाय — ઉપાય ते का द कहूँ — કહું का अ सुणो — શૂણો तह्यो — का द માંનથ. तम्हो अ काय कलेशनिं — કાયકલેશોનેં व કાયકલેશનેં का કાયાકલેશનિ द કાયકલેશને अ परहरी — પરહરો का द પરહરિ अ ભાઈ - का द માંનથ. आत्मा मंत्रे — આત્મામંત્ર व द अ अहनींशि — અહર્નિશ व द અહર્નિસ का અહરનિશ, अ.

જપો જીવ વીના અનિ શ્રવણ વીના સૂણો ધૂન્ય
। વીના નીરખો નીરંજન રાખી મન્ય સહજ શૂન્ય ॥૨૦૩॥
હજ શૂન્યમાહા સદા સદોદીત પરમજ્યોતી પ્રકાશ
નાહદ શબ્દનિ અનૂંભવિ મન્ય પાંમિ ત્યાંહાં સમાય॥૨૦૪॥
દના નેહે નીઠા વીના ભાઈ નોહે નીશ્ચલ ચીત્ત
ત્તને સ્થીરતા વીના ભાસિ નહી ભગવંત ॥૨૦૫॥

जपो — જાપો व जीप — જિહ્વ્યા વ જિહ્વા का જિહ્વા द જીભ્યા अ वीना — विनावदइ વગના का अनि — અનિં वद અને का અને अ वीना — વિન વ વગના का बिनद विनाअ सूणो — સુણો वअ શૂણો का શૂં द धून्य — ધુનિ વ ધૂંન્યका ધ્યાન द ધુન્ય अ वीना — વિન वद વગના का વિના अ नीरखो — व માં નથી. निर्खोका निरखो द નીરખો अ नीरंजन — નિરંજન वकादअ राखी — રાખો વ રાખિ का રાખો अ मन्य — મન वकादअ शून्य — શૂંન્ય का શુન્ય अ.

વ ના ચોથાં અક્ષરનો પાઠ ભષ્ટ છે: રાખો મસ નરજ શૂન્ય

शून्यमाहा — શૂન્યમાહાં વ શૂંનમાહે का શૂન્યમાં द શુન્યમાં अ सदा वकादમાં નથી.
सदोदीत — સદોદિત वकादअ ज्योती — જ્યોતિ वदअ જ્યોત का प्रकाश — પરકાસ का
अनाहद — અનાહત दअ शब्दनि — શબ્દનિં વ શબ્દનેં का શબ્દને द સ્વરૂપને अ
अनूंभवि — અનુભવેં વ અનુભવેં का અનુભવિ द અનુભવો अ मन्य - મન वकादअ
पाँमि - પાંમે का પામો द પામે अ त्याँहाँ — ત્યંહી વ ત્યહા का જ્યાં अ
समाय — સમાસ. वकादअ.

८. नादना — નાદનો વ એ નાદનો का એ નાદના द નાદને अ नेहे नीठा — નેહેઠા વ નેઠા का, નેએદ द, अ માં નથી. वीना — विनावकाअ नोहे — નોહિ व द ન હોય का નહીં अ
नीश्चल — निश्चल वकादअ चीत्त — चित्त वद ચંત काअ चीतने — ચિત્તના વ ચ્યતની का चित्तनी दअ स्थीरता — स्थिराता वअ स्थिरता द वीना — विनावदअ વ્યનાં का, भासि — ભાસે वअ ભાસૌ का नही — નહિ વ નહીં दअ.

ીત તે ચીંતવો યાંહાં નહી પિંડ બ્રહ્માંડ
ંબ મહાશૂન્યમાંહાં હરી પરમ તત્વ અખંડ ॥૨૦૬॥

જાંણ્યા વીના ભવમાંહાં ફરે ફેરા બહૂ જંન
ા ત્યાહારિ જાંણીયિ જારિં મ્યલિ સદગુરુ સંત ॥૨૦૭॥

ગુરિં સીદ્ધાંત કહ્યૂં નાદબ્રહ્મનૂં ધ્યાન
ૃબ્રહ્મનિ અનૂંભવિ પ્રગટિ તત્વજ્ઞાંન ॥૨૦૮॥

चक्रातीत — ચક્રાતીઠ व ચક્રાતિત का ते — ને' द ને अ चीतवो — ચીંતવોં व ચ્યંતવો क્ર ચિંતવો अ यांहां — યહીં व જ્યહાં का જ્યાં अ नीरालंब — નિરાલંબ वकाद्अ। महाशून्य मींहं — માંહાશૂન્યમાંહાં व મહાશૂન્યમાહૈં का માહાશૂન્યમાંહિ द શૂન્યશૂન્યમાં अ हरी — હરિ व अ अखंड — અખંડ काव.

जांण्या — જાણ્યા वकाद अ वीना — વિના वद्अ વિના का भवमांहां — ભવમાંવક્ર ભવમાંહૈ का
करे फेरा — ફેરિફેરા व ફૂરીફેરા का ફરિફેરા द ફરેફેરા अ बहू — वकाक्रમાંનક્ર.
जंन — જંત व જંતું का જંત द अ त्याहारि — ત્યાહારે व ત્યારે का ત્યારિ द ત્યારે अ
जांणीयि — જાંણિએ व જાણિયે का જાંણીએ द જાણીએ अ जारिं व માંનક્ર.
ज्यारै का જ્યારિ द જ્યારે अ म्यलि — મલે व મલે का મલિ द મળે अ
सदगुरु — સદગુર का સદ્ગુરુ अ.

सदगुरिं — સદગુરુએં व સદગૂરૈ का સદ્ગુરુએ अ सीद्धांत· સિદ્ધાંતે व શીધાંત का સિધાંત द સિદ્ધાન્ત अ कह्यूं — એમ કહ્યૂં व, કહું का કહ્યું अ
नाद ब्रह्मनूं — નાદબ્રહ્મનું वका अ નાદલિંદુ द ध्यान — ધ્યાન व બ્રહ્મધ્યાન द ધ્યાન अ
नाद ब्रह्मनि — નાદબ્રહ્મનેં व નાદબ્રહ્મનૈ का નાદબ્રહ્મને अ अनूंभवि — અનુભવે वअ क अनुभवें का અનુભવિ द प्रगटि — પ્રકટે व પ્રગટૈ का પ્રગટે अ
तत्वज्ञांन — તત્વજ્ઞાન. वकादअ.

ત્વજ્ઞાંનિં તત્વ લહયિ મંન હોયિ બ્રહ્માકાર
યારિં જ્યોતી જ્યોતિમાંહાં મ્યલિ હૂંતૂં ટલિ દ્વૈત્ત વીકાર ॥૨૦૯॥
ત ભાવ હોયિ યાંહાં લગિ ત્યાંહાં લગિ નોહિ તત્વનો ભોગ
ત્વ ભોગા વીના ન ટલે દીર્ઘ રોગ ॥૨૧૦॥
દીર્ઘ રોગ તે ટાલવા માહા ઔષધ તે શુદ્ધ વીચાર
હૂં તું નહી એક હરી સદા આ વીશ્વ બ્રહ્માકાર ॥૨૧૧॥

तत्वज्ञाँनि — તત્વજ્ઞાનિં व તત્વજ્ઞાનૌં का તત્વજ્ઞાનેં द, તત્વજ્ઞાનેં अ
तत्वा — તત્વા द, તત્વ अ लहयि — લહયે व લહએ का मंन — મન व का द अ
होयि — હોય व का द હોયે अ त्यारिं — ત્યાહારે व ત્યારૌં का ત્યારિ द ત્યારે अ
ज्योती — व માં નથી. જોત્ય का જ્યોતિ द अ ज्योतिमाँहाँ — જ્યોતિમાંહે व
જોતિમાંહે का જ્યોતિમાં द, अ म्यलि — મલે व મલૌં का જે મલિ द, મળે. अ.
हूंतूं — હૂંતૂ व હુંતુ का હૂં द, अ માં નથી. टलि — ટલૈ व का ટલિ द ટળે अ
द्वैत्तविकार — દ્વિતવીર व દ્વૈતવ્યકાર. का.

होयि — હોય્ય व હોય का अ હોઇ द यांहांलगि — જહાંલગિ व જયાંલગૌં का
જ્યાંહાંલગી द જ્યાંલગી अ त्यांहांलगि — व માં નથી. त्यहा — ત્યાહાં द
ત્યાં લગી अ नोहि — નોહે व નહોય का अ નહિ द भोग — ભોગ व
तत्वभोगा — તત્વભોગલગિ व તત્વભોગલાગ્યા का अ તત્વભોગલા[illegible] द
वीना — વિના व द अ વ્યના का न — નવિ व टले — ટલે का ટલિ द ટળે अ
दीर्घरोग — દીરઘરોગ व દહીઘરોગ द.

दीर्घरोग ते — દીર્ઘરોગનૈં व દીર્ઘરોગનિં द દીર્ઘરોગને अ माहा — મહા व का द अ
औखध — ઓખદ का નુખદ द ઔખધા अ शुद्ध — શૂં व સ્વ का द સુ अ
वीचार — વિચાર व का द अ हूंतुं — હૂંતુ व હુંતુ का अ હૂં હૂં द नही — નહિ व
નહીં द अ हरी — હરિ व द, अ માં નથી. वीश्व — વિશ્વ व द વ્યાશ્વ का, अ
માં નથી.

ન ધ્યાન સીધ્ધાંત એહ જ અનિ એહ વીવેક વીચાર
ત્ર આત્મા જાંણવો અનૂભવ એહ નીરધાર ॥૨૧૨॥

હિ નરહરિ સહૂ સાંભળો એ વીશ્રાંતનો અનૂંભવ કહ્યો
રુભક્તિ કરતાં સંતસંગિં વીરલિ યોગેંદ્રિં લહ્યો ॥૨૧૩॥

। કડવાં ॥૧૩॥ અથ દૂપદ ॥રાગ રામગ્રી ॥
દગુરિં સાચો કહ્યો રે ઉપાય
રી જોતાં રે મન તે હરીમાંહાં સમાય ॥૨૧૪॥

ग्नाँन — ग्નાન વ काદગ્ઞ ध्यान — ધ્યાંન द सीध्धांत — સિધ્ધાંત વદગ્ઞ સીધ્યાંત का
एहज — એહ વ ग अनि — અને વ, कादअ માં નથી. एह द માં નથી.
वीवेकवीचार — વિવેક વિચાર વ काद બ્રહ્મવિચાર अ जांणवो — જાણવો कादअ
अनूभव — અનુભવો વ અનુભવ कादअ एह — એ વ काअ नीरधार — નિરધાર વ अ
નિરધારિ द
વ માં બીજી પંક્તિનું પુનરાવર્તન છે.

कहि — કહીં का કહે अ सहू — સૂ વ સહું काद સહુ अ, વ નો પ્રથમ પંક્તિનો પાઠ ભ્રષ્ટ છે.
ए — વ માં નથી. वीश्रांतनो — વિશ્રાંતિનો વ વિશ્રાંતનો का द વિશ્રાન્તીનો अ
अनूंभव — અનુભવ વ काद अ कह्यो — કહ્યું का गुरुभक्ति — ગુરભક્ત્ય का करतां — કર્તાં
संतसंगिं — સંતસંતસંગેં વ સંતસંગી का સતસંગેં द वीरलि — વિરલે વ अ વિર્લૈ का
વિરલિ द योगेंद्रिं — જોગીંદ્રે વ જ્યોગેંદ્રે का યોગેંદ્ર द જોગીન્દ્રે अ.

सदगुरिं — સદ્‌ગૂરેં का સદગુરે द સદગુરૂએ अ साचो — સાંચો વ का
उपाय — ઉપ્પાય વ हरी — હરિ વ का अ जोतां — જોતો द જાતાંરે अ
मन — મંન का हरीमांहां — હરિમાં વ હરિમાંરે का હરીમાંહિ द હરિમાંરે अ
समाय — સમાઈ. द.

વલી વલી નીગમ કહિ નીરધારી
એકમનાં હરી ભજો નરનારી ॥સદ૦॥૨૧૫॥

યાંહાં લગિ એહ મન નોહિ રે કાંમ્ય
ત્યાંહાં લગિ ન મ્યલિ આત્મારામ॥સદ.॥૨૧૬॥

ભક્ત્યગ્નાંન અનૂંભવ રુદિ આંણો
કેવલ રામ નીરંતર જાંણો ॥સદ.॥૨૧૭॥

---

૧. वलीवली — આવલીવલી द नीगम — निगम वफादअ कहि — કહૈ का તો કહિ द कहे अ नीरधारी — निरधारी वअ निर्धारि द एकमना — એકમન द એકમનાપ अ, हरी — હરિ व હરિ अ नरनारी — નરનારિ का.

૬. यांहां — જ્યારાં व જ્યહા का જ્યાં अ लगि — લગૈ का લગિં द લગી अ एह — એ वफादअ માં નથી. नोहि — ન હોએ व નો હોયે का, द માં નથી. नहोये अ कांम्य — કાંમિ व કામ્ય का, द માં નથી. કામ अ त्यांहां — ત્યહાંવઅ ત્યહા का, द માં નથી. लगि — લગૈ का, द માં નથી. લગી अ म्यलि — મ્યલિં व મલૈ का મિલિ द મળે अ
आत्माराम — આતમારામ व નિરંજનરામ का द આતમારામ अ.
આ પંક્તિ પહેલાં वफाद માં નીચે મુજબની એક કડી છે:
व કાયા કલેશ ન કીજે રે ભાઈ, પરબ્રહ્મ ચિંતન રહો લય લાઈ.
का કાય કલેશ ન કીજૈ રે ભઈ, પરબ્રહ્મ સ્યંતન રહો લયલાઈ.
द કાય કલેશ ન કીજિ રે ભાઈ, પરબ્રહ્મચિંતન રહ લેયાલાઈ.

૨૧૭ भक्त्यग्नांन — ભગતિગ્નાન व द ભક્ત્યગ્નાન का ભક્તિગ્નાન अ अनूंभव — અનુભવ वफादअ रुदि — હ્રદમહિં व રુદૈ का હ્રદ द હ્રદયમાં अ आंणो — આંણો का આંણિ द આણે अ नीरंतर — निरंतर वदअ निरंतय्य का जांणो — જાણો का अ.

ભણિ નરહરિદાસ હરીરસ પીજિ
હરીરસ પીતાં કાર્ય સર્વ શીઝિ ॥સદ.॥પદ ૧૨॥૨૧૯॥

શ્લોક ॥
નામમાત્રમિદં વિશ્વં મિંદ્રજાલસમોપમં
યેન સમ્યક્ પરિજ્ઞાતઃ ન તત્ર રમતો બુધઃ॥૧૭॥૨૧૯॥

નાહં નત્વાં જગન્નેતિ ન જીવો ન ચ માયયા
કેવલં બ્રહ્મસતતં નહિ નાનાસ્તિ કિંચન ॥૧૮॥૨૨૦॥

भणि — કહે का કહિ द ભણે अ हरीरसा — હરિરસ व હરિરસ का द अ
पीजि — પીજે व પીજે का પીજે अ हरीरसा — હરિરસ व का पीतां — પીતા का
कार्य — કારજ व अ કાર્જ का शीझी — શીઝે व સીઝે का શીઝ, સીજે अ.

६. नाममात्रमिंद — નામમાત્રમીદં નામરૂપમિંદ मिंद्रजाल — ઇંદ્રજાલ.
येन — જેન का सम्यक् — સમ્યક का परिज्ञातः परिज्ञातं व द अ પરીજ્ઞાતા का
रमतो — રમતો व द उ समत का बुधः બુદઃ व બુધ. का.

७. न त्वां — न त्वं व का द अ जगन्नेति — જગનેતિ का सततं — सतत का
नहि — नाह व नोह का द अ नानास्ति — नास्ति व नानाऽस्ति अ.

|| દેશી ચાલતી ||

વલી કહૂં અપૂરવ જે ગુહ્ય રહ્યું જી
તે અનૂભવતાં કાર્ય થયૂંજી || ૧|| ઢાલ ||૨૨૧||

કાર્ય થયૂં તે તત્વ લહ્યું મહાવાક્ય રુદિ રહ્યું
યમ સીંધવ સીંધૂમાંહાં મગ્ન થાયિ ઇમ યથાર્થ યમત્યમ થયૂં ||
||૨૨૨||

હૂં નહી અનિ તૂં નહીં સઘલિ તે વ્યાપક સોય
પૂર્ણ બ્રંહ્મ પૂરી રહ્યો ભાઈ અવસ્ય બીજો ન કોય ||૨૨૩||

कहूं— કહુ फा કહું अ 'ગુરુ' ઉમેરે છે. જે-યે व द ગુહ્ય— ગુજ્ય फा ગુહ્ય द
रह्युंजी— રહ્યૂં व રહ્યું फा રહૂં द.
व ઉમેરે છે: સદ્ગુરુમુખથી તત્વ તો લહ્યૂં, મહાવાક્યે જે પ્રગટ કરી કહ્યૂં.
फा ,, : સદ્ગુરુમુખથી તત્વ તો લહ્યું, મહાવાક્યે જે પ્રગટ કરી કહ્યું.
द ,, : સદ્ગુરુમુખથી તત્વ તો લહ્યૂં, મહાવાક્ય જે પ્રગટ કરી કહ્યૂં.
अ ,, : સદ્ગુરુમુખથી તત્વ તો લહ્યુંજી, મહાવાક્યે જે પ્રગટ કરી કહ્યુંજી.
अनूंभवता — અનુભવતા व द अ અનુભવતા फा कार्य — કારજ व अ કાર્જ फा કારય द
थयूंजी — થયૂં व द થયું फा થાયૂં द થયુંજી अ.

२. कार्य — કારય व द કાર્જ फा કારજ अ थयूं — થય્યુ फा થઉં द થયું अ तो — फा द अ માં નથી. મહાવાક્ય फा
लह्युं — લહ્યૂં व લહ્યું फा લહ્યૂં द माहावाक्य — व માં નથી. રુદે फा हृदि द હૃદયે अ
માહાવાક્ય द મહાવાક્ય अ रुदि — व માં નથી. રહે फा હૃદિ द હૃદયે अ સીંધવ — સીંધવ द
रह्युं — व માં નથી. રહું फा રહ્યૂં द यम — જ્યમ फा જેમ अ
સીંધવ फा સિંધવ अ सींधूमांहां — સિંધુમાં व अ સિંધુમાંહે फा સિંધુમાંહિ द
मग्न — મગન व थायि — થાઈ व, फा द માં નથી, થાયે अ इम — ઇમ व फा
વાક્યઇમ द તેમ अ यथार्थ — યથારથારથ फा अ જથારથ फा જથારથ द
यमत्यम — જમત્યમ फा જેમ अ थयूं — થાઇ व થય્યું फा થઉં द, થયું अ.

२२३. हूं — હું फा अ नही — નહીં द अ अनि — અનિ व द અનેં फा અને अ तूं — તૂ व द તું फा अ
नहीं — નહી व फा सघलि — સઘલે व સગલો फा સઘળે अ ते — द માં નથી.
पूर्ण — व માં નથી. પુર્ણ फा પૂરણ द अ ब्रंहम — व માં નથી. બ્રહ્મ फा द अ
पूरी — પુરી फा अवस्य — અવર व द अ बीजो न — ન બીજો द બીજો નહીં अ.

મ દેહથી અંગ નથી અલગાં સિંધૂ બુદબુદ યંમ
યમ પ્રપંચ પરબ્રંહ્મ ભ્યંન નહી શ્રુતિ સંપ્રત્ય બોલિ ઇંમ ॥૨૨૪॥

મ ભરમિ તે રજૂ ભૂયંગ ભાસિ રવિકીરણે ભાસિ તોય
યમ અજ્ઞાંનિ આ વીશ્વ ભાસિ પણ સર્વદા હરી સોય ॥૨૨૫॥

મ વંધ્યાપુત્ર તે વચનમાત્ર ઇમ વાચારંભણ જીવ
એ વીશ્વ કાલત્રય નથી સદા નીરંતર શીવ ॥૨૨૬॥

---

૪. यम — જ્યમ का જેમ अ अंग - અગ द अलगां — અલગા द सिंधू - સિંધુ व संधु का સિંધુ द बुदबुद - બુદા व બુદબુદા का બુદ્બુદ द यंम - યમ व द જ્યંમ का જેમ अ प्रपंच परब्रंह्म — પ્રપંચ પરબ્રહ્મ व अ પરબ્રહ્મ પરપંચ का પરમબ્રહ્મ પરપંચ द भ्यंन नही — ભિન્ન નહી व ભિન્ન નહી का ભિન્ન હી द ભિન્ન નહીં अ संप्रत्य — સ્મૃતિ व द अ સપ્રીત્ય का बोलि - બોલેં का બોલે अ इंम - ઇમ व का द એમ. अ.

૨૫. यम - જ્યમ का જેમ अ भरमि — ભરમેં का ભર્મિ द ભર્મે अ रजू - રજ્જુ व રજુ का રજ્જુ द રજ્જુ अ भूयंग — ભુજંગ व का द अ भासि - ભાસેં का ભાસે अ रविकीरणे — રવિકિરણે व રવ્યકિર્ણે का રવિકિર્ણે द भासि — ભાસેં व अ ભાસેં का त्यम - તિમ द તેમ अ अज्ञांनि — અજ્ઞાની का અજ્ઞાનો द અજ્ઞાનો अ आ - એ व का द अ वीश्व - વિશ્વ व का द अ भासि — ભાસેં का ભાસે अ पण व का द मांनि सर्वदा — સદા व हरी — હરિ व द अ.

૬. यम - જ્યમ का જેમ अ वंध्यापुत्र — વિંધ્યાપુત્ર का વિધ્યાપુત્ર द इम — એમ द अ वाचारंभण — વાચારંભન का वीश्व — વિશ્વ द વિશ્વ अ कालत्रय — કાલત્રયિં द કાલત્રય अ नीरंतर — નિરંતર व का द अ.

મ ભીત્યપાશિ બોલીયિ અનેક ચીત્રામંણ
યમ કર્મનાં ફલ એહવાં યે બોલીયા બ્રાહ્મણ ||૨૨૭||

ટાંત તો એહવૂં વદિ સઘલે તે વ્યાપક બ્રંહ્મ
તો નર્ક સ્વર્ગ તે ક્યહાં રહે પંડિત કહો એ મર્મ ||૨૨૮||

યેહવૂં સ્વપ્ન એ રાત્યનૂં ભાઈ તેહવો એ સંસાર
ઉતપત્ય સ્થિત્ય લય સ્વપ્નવત્ એ વેદવચન નીર્ધાર ||૨૨૯||

यम — જ્યમ का द જેમ अ भीत्यपाशि — ભીંતિપાશિ व ભીતપાશે का ભીંત્યપાશિ द
भिन्न પોથી अ बोलीयि — બોલિએ व બોલિયે का બોલએ द, चीत्रामण —
ચિત્રામણિ व ચિંત્રામણ का ચીત્રામણ द ચિત્રામણ अ त्यम — જ્યમ का તેમ अ
कर्मनां फल — કર્મના ફલ का કર્મફળ द एहवां — એહવા का એવા द એવાં अ
ये — જે का द, अ માં નથી. बोलीया — બોલિયા व का ब्राह्मण — બ્રાહ્મણ का
બધા પંક્તિનો પૂર્વાર્ધ व માં આ મુજબ છે: કર્મનાં ત્યમ એહવાં ફલ.

૮. एहवूं — એહવું व એહવો का એહવૂ द એવું अ वदि — વદે व अ વદે का
सघले — સઘલિ व સઘલે का द સઘળે अ व्यापक — વ્યાપ व ब्रंह्म —
બ્રહ્મ व का द अ तो — તું व नर्क — નરક व क्यहाँ — કયહાં का ક્યરીં द ક્યાં अ
रहे — રહિ व द કહો का पंडित — પંડિતો व પંડીત. का

૯. येहवूं — જેહવો का જેવું अ स्वप्न — સ્વપ્ન व સ્વપન का द
रात्यनूं — રાત્રિનૂં व રાત્યનું का अ उतपत्य — ઉતપતિ व ઉત્પત્ય का
ઉત્પત્તિ द स्थित्य — સ્થિતિ व द अ સ્થિત્ય का स्वप्नवत् — સ્વપ્નવત व का
સ્વપનત द वेदवचन — વેદન व नीर्धार — નિરધાર व का अ નિર્ધાર. द.

ર્ણાશ્રમ અનિ દરશાન ધર્મ અર્થ કામ ને મોક્ષ
પ્નવત એ લોક સઘલા પ્રતક્ષ નિ પરોક્ષ ॥૨૩૦॥
ત ભવીશ્ય નિ વર્તમાન જે સ્વાપ્નવાત એ જાંણ્ય
ં મનનૂ કલપ્યૂં સર્વ મિથ્યા પરંબ્રહ્મ સ્થીર નીર્વાણ્ય॥૨૩૧॥
માકાશ કુસુમ નિ શશકશૃંગ જે વચનમાત્ર એ જાંણ્ય
ઈમ સોચનારથ ફલશ્રુત્ય ઉભયસત્ય બ્રહ્મનીર્વાણ્ય ॥૨૩૨॥

वर्णाश्रम -- વર્ણ આશ્રમ व का अ अनि -- અનિં व અનૌ का અનોઅ दरशान--
દર્શન व द अ દરસન का धर्म- व માં નથી. काम -- કંઅ द ने -નિંવ નૌ का
नि द , व 'નિં મરમ' 'ઊભરેછે'+ स्वप्नवत -- સ્વપનવત व का સ્વપ્નપત द
सघला -- સઘલાં का અઘળા अ प्रतक्ष -- પરતક્ષ व પ્રત્યક્ષ द अ
नि-नौ का નિં द ने अ परोक्ष- પારોક્ષ . का.
भूतभवीश्य -- ભૂતભવિષ્ય व ભૂતભવશ્યૂત का ભૂતભવિષ્ય द अ
नि-व का द માં નથી. ने अ जे- व का अ માં નથી. ये द स्वप्नवत -- સ્વપનવત व का
સ્વપ્નવંત द जांण्य -- જાંણિ व द જાણ अ मननू -- મનનૂં व द મનનું का अ.
कलप्यूं -- કલ્પ્યું का કલ્પૂં द કલપ્યું अ परब्रह्म -- પરબ્રહ્મ व का द अ.
स्थीर - થિ व થી द સ્થિર अ नीर्वाण्य -- નિરવાંણિ व નિર્વાણ્ય का
નિર્વાણિ द નિર્વાણિ अ

आकाश कुसुम -- આકાશ કુસમ व આકાસકુસમ का આકાશપુષ્પ द
नि -नौ का शशकशृंग -- શશકશૃંગ व શશશૃંગ का સશક શૃંગ द
जे -- જ व, का द માં નથી. वचनमात्र -- વચનમા द जांण्य -- જાણિ व જાણ્ય का
જાંણિ द જાણ अ ईम -- ઈમ व का द એમ अ सोचनारथ -- સોચનાર્થ व का द
फलश्रुत्य -- ફલ એરવુ શ્રુતી व ફલશ્રુતિ का ફલશ્રુતિ द ફલશ્રુત अ
उभयसत्य -- ભજિ સત્ય व ભજ્યસત્ય का द ભજસત્ય अ
ब्रह्मनीर्वाण्य -- બ્રહ્મનિર્વાણિ व द બ્રહ્મનિર્વાણ્ય का બ્રહ્મનિર્વાણ अ.

એ સાર કહ્યું સિધ્ધાંતનૂં જન રુદિ રે રાખો સોય
પરમાત્મા હરી સકલ વ્યાપક અવરિ બીજો ન કોય ॥૨૩૩॥

બ્રહ્મ ચૈતન સર્વ વ્યાપક જાંણ્યો નીરધાર
અવરિ ભાવ તે પરહરો રુદિ રાખો વસ્તુ વીચાર ॥૨૩૪॥

જાણન હારો જાણ્યો પરમાત્મા પરબ્રંહ્મ
રુપ અરુપિ એહવો છિ ભાઈ સમજી લેયો મર્મ ॥૨૩૫॥

कह्युं – કહ્યૂં व दं કરું का सिध्धांतनूं – સિધ્ધાંતનુ व શીધાંતનું का सिध्धान्तनुंअ
रुदिरे – રદિ व રુદૈઆ का હદિ द हृदय अ राखो – રાખો व રાખોઅ
हरी – હરિ व का अ अवरि – અવર अ बीजो न – ન બિજો का બીજો નહીં अ.

चैतन – ચૈતન્ય व दं अ जांणयो – જાંણ્યો व જાણ્યો का अ नीरधार – નિરધાર व का अ
निर्धार द अवरि – અવર व द अ અવર् का रदि – રદય व अ રુદૈ का हृदद
राखो – રાખો अ वस्तुवीचार – વસ્તુવિચાર व द अ વસ્તુવિચાર का..

जांणनहारो – જાણનહારો का अ જાંણનારારો द जांणयो – જાંણ્યો व જાણ્યો का अ
परब्रंह्म – પરબ્રહ્મ व का द अ रुपअरुपि – રુપઅરુપી व द અરુપ અરુપી का
एहवो – એહ व का द अ छि – છે व છૈ का છે अ समजी – સમજી व द
સમજ का लेयो – લેજો व લેજો का લેજોઅ.

બોલે તે બોલે નહી એ અમૂરત્ય ભગવાંન
ધ્ધાંતનૂં સીધ્ધાંત એહ જ સમઝી લેયો સાંન ॥૨૩૬॥
જ ભક્તિ એ વીજ્ઞાંન એ અનુભવ એ નીરધાર
થાર્થ પ્રીછિ થકિ ભાસિ તે સાક્ષાતકાર ॥૨૩૭॥
હિ નરહરિ સહૂ સાંભલો એ અર્થ ઉપનીષદનો કહ્યો
ગુરુ ભક્તિ કરતાં સંતસંગિ વીરલે યોગેંદ્રિ લહ્યો ॥૨૩૮॥

ये – जो का द्३अ बोले – બોલે का બોલ द नही – नहीं का द्3अ अमूरत्य – અમૂરત્ય व અમૂલ્ય का મૂરતિ द સુમૂરત अ भगवान – ભગવાન व का ३अ सीध्धांतनूं – સિધ્ધાંતનું શીધાંતનુ का સિધ્ધાંતનૂ द सीध्धांत – સિધાંત व શધાંત का સિધ્ધાંત द३अ लेयो – લેજો व ३अ લેજ્યો. का.

). निज – निज व का द्3अ भक्ति – ભગવતિ व ભક્ત્ય का ए – તે व मांनश. वीज्ञांन – વિજ્ઞાન व का द३अ अनुभव – નુભવ व અનુંભવ का ए – व मांनश. नीरधार – निरधार व ३अ निरधारि का निधारि द यथार्थ – યથારથ व जथारथ अ प्रीछि – प्रीछव ३अ प्रीछी का प्रीछा द थकि – थकेव ३अ थकें का भासि – ભાસે व ભાસી का साक्षात कार – સાક્ષાત્કાર व સાક્ષાતકાર का સાક્ષાત્કાર.अ.

:. कहि – કહીં का કહે अ सहू – સહૂં व સહુ का, द मांनश. સહુ अ उपनीषदनो – ઉપનિષદનો व का अ कह्यो – કહ્યોં व गुरु भक्ति – ગુરભક્ત્ય का ગુરુસંતની ભક્તિ अ करतां – કર્તા का संतसंगि – સંતસંગે व સંતસંગેં का સંગિ द, अ मां नश. वीरले – વ્યરલે व વીલે का વિરલિ द વિરલે अ योगेंद्रि – યોગીંદ્રે व જ્યોગીંદ્રે का યોગીંદ્રિ द જોગીંદ્રે अ लह्यो – લહ્યોં व લહ્યૂં. द.

વાં ॥૧૪॥ અથ દ્રૂપદ ॥રાગ મલ્હાર ॥

ભાઈઓ ભરમ ન ભૂલીયિ માયા મૃગજલ રૂપ રે
સંસાર સ્વપ્નસમતૂલ્ય છે સત્ય બ્રંહ્મસ્વરૂપ રે ॥૨૩૯॥
રૂપનાંમ સ્થીરતા નહી યમ નહી રજૂ ભૂજંગ રે
શૂક્તિ રજત વર્ણશ્રમ તેહશૂં કીશો પ્રસંગ રે ॥૨૪૦॥ ભા.॥
ભૂતભવિશ્ય ને વર્ત્તમાંન એ પદારથ જ ચ્યાર રે
વ્યોમકુસુમવત જાંણયો જે જન્મમરણ અવતાર રે ॥૨૪૧॥

---

८. भाइओ — ભાઇયા व ભાઇયો का। भरम — ભરમિ व ભર્મ का द ભમે अ
भूलीयि — ભૂલિએ व ભુલીયે का। ભૂલીએ द अ मृगजलरूप — મ્રગજલરૂપ का।
મરગજલરૂપ द स्वप्नसमतुल्य — સ્વપ્ન સમતુલ્ય द अ સ્વપનસમતુલ્ય का
સ્વપનતુલ્ય द छे — છૈ का છિ द
का માં ક્રમ આ મુજબ છે: સ્વપન સંસાર સમતુલ્ય છૈ
द " " : સ્વપન સંસાર તુલ્ય છિ
ब्रंह्मस्वरूप रे — બ્રહ્મસ્વરૂપ व બ્રહ્મસ્વરૂપ રે का अ બ્રહ્મસ્વરુરે द

रूपनांम — રૂપનાંમ व રૂપનામ का द નામરૂપ अ स्थीरता — સ્થિરતા व अ
थिरता द नही — નહીં द अ यम — જયમ का જેમ अ नही — व का द માં નથી.
रजू — રજ્જુ व अ રજુ का રજ્જું द भूजंग रे — ભુજંગ રે व का अ शूक्ति —
शुक्ती का શ્રુતિ द शुकित अ रजत — રજતે द वर्णश्रम — વર્ણઆશ્રમવત् द
વર્ણઆશ્રાન का વર્ણાશ્રમ अ तेहशूं — તેહશું व अ તે શો का ने शू द कीशो —
કિશુ व કોશો का કશો द अ रे — व માં નથી.

९ भूतभविश्य — ભૂતભવિષ્ય व द अ ભૂતભવશ્ય का। ने व का अ માં નથી. નેં द
ए — એહ द ज — व का द अ માં નથી. च्यार — ચાર का ચારરે अ
व्योमकुसुमवत — વ્યોમકૂસમવત का। जांणयो — જાંણ્યો व द જાણ્યો का
जे — એ व, का द अ માં નથી. जन्ममरण — જનમમર્ણ का.

મન કલ્પી યે યે કહ્યું નામમાત્ર તાં તેહ રે
શશક શ્રૃંગ વંધ્યાસુત તેહશું કીશો સનેહ રે ॥ભા.॥૨૭૨॥
અણકલાયૂં અવીનાશ છે તે તો પદનીર્વાણ રે
આપિં આપ લ્યો ઓલખી એ અનૂભવ પ્રમાંણ રે ॥ભા.॥૨૭૩॥
જાંણનહાર તે જાંણયો જાંણે જાંણવૂં છે એહ રે
કહિ નરહરિ એ ઓલખિ ટલિ સર્વ સંદેહ રે ॥ભા.પદ॥
॥૨૭૪॥

. मन — मनेँ का मनि द मने अ कल्पी — કલપી वकाद्‌ये ये — એયે व જે જે काअ યેકે द कहूं — કહ્યાં व કરું मा કહ્યું अ नाममात्रता — नाममात्रता का नाममात्रतान द नाममात्रत्यां उ शशकश्रृंग — સશાશ્રુંગ का શશકશાંગ द, શશસ્ટંગ अ वंध्यासुत — વદયાંસુત व ધ્યાસુત द तेहशुं — તેહશૂ व तेशूं क, તેશૂ द कीशो — કશો व द अ કસો. का.

૩. अणकलयूं — અણકલયોં व અણકલયું का અણકલપ્યું अ अवीनाश — અવિનાશી व द अ અવિનાસ का छे — છૈં का છિ द ते तो — તેહનુ व તેનું अ नीर्वाण — निर्वाण द निर्वाण का अ निर्वाणि द आपिं — આપે व अ આપીં का अनूंभव — અનુભવ व द अ અનુંભવ का प्रमांण — પરમાંણ व પરમાણ का પ્રમાણ द अ रे — वमां नथी.

૪. जांणनहार ते — જંનહારનિં व જાણનહારાનેં का જાંણનહારાનિ द જાણણહારાને अ जांणयो — જાંણ્યો व જાણ્યો का जांणे — वकाद्‌ मां नथी. જાણું अ जांणवूं — જાણવું का अ જાણવૂં द छे — છૈં का છિ द एहरे — એહરે व कहि — કહૈ का કહે अ ओलखि — ઓલખૈં व ઓલખી का ઓળખો अ टलि — ટલૈં व ટલૌ का ટળે अ सर्व — સર્વદ द સરવ. अ.

॥૩॥ શ્લોક ॥

જન્મ મૃત્યુ બંધ મોક્ષ નાનાત્વમજ સાંક્ષિકં
દીશાત્મ તત્વ યુક્તસ્ય સર્વં બ્રહ્મમિતિ બ્રુવન્ ॥૨૪૫॥
અદ્વૈતં પરમામૃતં સદોદિતં સદસત્પરં
બ્રહ્મોપનિષદાં તત્વં સોહંમસ્મિ નિરંજનં ॥૨૪૬॥

॥૨૦॥ દેશી ચાલતી ॥

કેવલ વસ્તુ નીરંતર ન્યાહાલોજી દ્વૈતમાંહા જાતૂં મન તે વાલોજી
જન્મમરણનો ભય તે ટાલો જી બંધમોક્ષની વાસના બાલોજી॥ઢાલ॥ ॥૨૪૭॥

जन्ममृत्यु बंधमोक्ष — જન્મમૃત્યુજરાબંધ व જન્મમૃત્યુબંધમોક્ષ. का
જન્મમૃત્યું બંધમોક્ષ द જન્મમૃત્યુબન્ધમોક્ષ अ नानात्वमाजसांक्षिकं —
નાનાત્વમક્ષસંક્ષિતં व अ નાનાત્વમક્ષસાંક્ષીતે का નાનાત્વમકસાક્ષતં द
दीशात्मतत्वयुक्तस्य — દીસ્યાત્મતત્વયુક્તસ્ય व દીશ્યાત્મતત્વજુક્તશ્ય का
દીસાત્મતત્વજૂક્તશ્ય द ड्रास्यात्मतत्त्वयुक्तस्य अ
सर्वं — સર્વ व का द अ ब्रह्ममिति — બ્રહ્મેતિવા व ब्रुवन — બ્રુવંન્ का બ્રુવન્ अ

अद्वैतंपरमामृतं — પરમામૃતમદ્વૈતં व અદ્વૈતંપરમાશ્રંત का અદ્વૈપરમામૃત द
सदोदितं — સદોદિત व સદોદીતં का સદોદીતં द સતતં अ ब्रह्मोपनिषदां —
બ્રહ્મોપનિષદં व બ્રહ્મોપનીષદં द બ્રહ્મોપનિષદઃ अ तत्वं — સત્વ का તત્વં अ
सोहंमस्मि — સોહંમસ્મિ व સોહંમસ્મી का સોહમસ્મી द सोहमस्मि अ
निरंजनं — નિરંજનઃ व નિરંજન का સવંદા अ.

१. केवल — કેવલ व का द अ नीरंतर — નિરંતર व का द अ न्याहालोजी —
નિહાલોજ व ન્યહાલો का ન્યાહાલો द નીહાળોજ अ द्वैतमांहा — દ્વૈતમાંતા व
દ્વૈતમાંહે का દ્વૈતમાહીં द દ્વૈતમાં अ जातूं — જાતો का જાતું अ
वालोजी — વાલો का द વાળોજ अ, द માં પ્રથમ પંક્તિનો પૂર્વાર્ધ
આ છેઃ દ્વૈતમાહીં મન જાતૂં તે વાલો.
जन्ममरणनो — જન્મમરણનૂં व જન્મમરણના का टालोजी — ટાલો का द
ટાળોજ अ बालोजी — બાલો का द બાળોજ. अ.

॥ ઢાલ ॥

વાસના બાલો બંધમોક્ષની જન્મમરણ ભય પરહરો
કેવલ વસ્તુ નીરંતર ન્યાહાલો ચંચલ મન નીશ્ચિલ કરો ॥૨૪૮॥

શ્રીકૃષ્ણિં યે શ્રીમુખ્યેં કહ્યું ઉધવનિ જે સાર
તહ્નો તે તત્ત્વાર્થ રુદિ રાખો મૂકો અવર વીચાર ॥૨૪૯॥

શુધ્ધ બૂધ્ય એ આત્મા બંધમોક્ષ ગુણ જાંણ્ય
ઉધવ ગુણનૂં મૂલ માયા આત્મા અસંગ નીર્વાણ્ય ॥૨૫૦॥

---

८. नीरंतर — निरंतरवद्अ निरंतर्य का। न्याहालो — निहालो व न्याहालो का। न्याह्अलो द् नीहाळो अ मन — मनि व मंन का मनने अ नीश्चिल — निश्चलवद् को स्थिर अ.

४९. श्रीकृष्णिं — श्रीकृष्णें व श्रीकृष्णें का श्रीकृष्णे द् श्रीकृष्णाजीए अ ये — जे का, अ मां नथी. श्रीमुख्यें कह्युं — मुखे कह्युं व कह्युं श्रीमुखे का कह्युं श्रीमुखें द् श्रीमुखे कह्युं अ उधवनि — उध्धवने वअ उधवनें का नुध्धवनि द् जे — ये वद् तत्त्वार्थ — तत्वारथ द् रुदि — हृदय व रुदें द् हृदे अ राखो — राखों व राखो अ मूको — मूंको व मुको का अवर — अवरय का अद् वीचार — विचार व वचार का विचारद्अ.

५०. शूध्य बूध्य — शुध्ध बुध्ध वद्अ शुध बुध्य का। आत्मा — आतमा व आत्मां द् गुण — गुणने व गूणनो का गुणनि द् न अ जांण्य — जांणिवद् जाण्य का जाण अ उधव — उध्धव वद्अ गुणनूं — गूणनुं का गुणनुं अ मूल — मूंल व नीर्वाण्य — निर्वांणि व निर्वाण का निर्वाणि द् निर्वाण. अ.

કમોહ સુખદુઃખ ને દેહાદીક અસત્ય
ાપનવત એ જાંણ્ય માયા નહી વસ્તૂનેં સંશ્રૂય ॥૨૫૧॥
ાથ્યા માયાઇ રચ્યો વીદ્યા અવીદ્યા દેહ
ા બંધમોક્ષ કરી જીવનિ પણ વસ્તુગત્ય નહી તેહ ॥૨૫૨॥
ાસ્તુગતિ એ વસ્તુ સઘલિ અવર મીથ્યા જાંણ્ય
ાીવ બ્રંહ્મ એ પ્રથક નહી ઇંમ કહિ સારિંગપાંણ્ય ॥૨૫૩॥

अने — આનિ व અનૌં का અનિં द ને अ सुषदुःष — સુખદુઃખ व अ सुख दुख का સુખદુઃખ द देहादीक — દેહાદિક व का द अ असत्य — પત્ય द स्वपनवत — સ્વપનવત व का स्वपनवत् द जांण्य — જાણ્ય व जाण्य का જાંણિ द जाणु अ नही — નહિ व का नहीं द वस्तूनें — વસ્તુનિ व वस्तुनें का वस्तुणिनि द वस्तुन अ संश्रूय — સંશ્રુત્ય व का द संसत्य अ

मायाइ — માયાએં व मायायं का માયાએ द माया अ रच्यो — રચ્યો द रच्यु अ वीद्या अवीद्या — વિદ્યા અવિદ્યા व का द વિદ્યાઅવિદ્યાદિ अ, व मां पुनरावर्तन छे.
करी — करि व द करे का करे अ जीवनि — જીવનિં व द જીવનૌં का જીવને अ वस्तुगत्य — वस्तुगति व द वस्तुगते अ नही — नहि व नहीं द अ.

वस्तुगतिए — वस्तुगतिं व वस्तुगतौं का वस्तुगति द वस्तुगते अ, द मां पुनरावर्तन छे.
सघलि — સઘલિં व સઘલૌં का સઘળે अ अवर — અવર का मीथ्या — મિથ્યા का द जांण्य — જાંણિ व द जाण्य का जाणअ जीवब्रंह्म — જીવ બ્રહ્મ व का द अ ए व का द अ नथ.
प्रथक — પૃથક व अ પૃથક્ द इंम — ઇમ व का એમ द अ कहि — કહે का अ કહિં द सारिंगपांण्य — સારંગપાંણિ व સારંગપાણ્ય का સારિંગપાંણિ द સારંગપાણ अ.

નાતન માહાવીષ્ણુ વ્યાપક કૈવલ્યપદ પરબ્રંહ્મ
યાંહાં બંધ કૂણ નિ મૂક્તિ કૂણ એ લહિ જ્ઞાંની મર્મ ॥૨૫૪॥

ાંનદ્રષ્ટિં બ્રહ્મ સઘલિ બંધ મૂક્તિ ન કોય
ંધ મોક્ષ તે કલ્પના અજ્ઞાંનિ ભાસિ સોય ॥૨૫૫॥

ભ્રાંત્ય છાંડો જન્મમરણની આત્મા તે અવીનાશ
યમ અનેક ઘટિ ઘટિ ઉપજેં ભાજ અખંડિત આકાશ ॥૨૫૬॥

सनातन — સનાતન व माहावीष्णु — મોંહાં વિષ્ણુ व. મહાવિષ્ણુका महाविष्णु द्व विष्णु अ परब्रंह्म — પરબ્રહ્મ व द्व अ. त्याँहाँ — ત્યાં व अ ત્યહાँ का ત્યારાં द्व कूंण — કોણ व द्व अ કોણ का नि — नि व नो का ने अ मूक्ति — મુક્ત व का अ મોક્ષ द्व कूंण — કોણ व द्व अ કોણ का लहि — લહે का લહે अ ज्ञांनी — જ્ઞાની व का द्व अ.

ज्ञाँन द्रष्टिं — જ્ઞાંનદ્રષ્ટિ व ज्ञानद्रष्टि का ज्ञानद्रष्टि द्व ज्ञानद्रष्टे अ सघलि — સઘલે व સઘલેં का, अ માં પહેલી પંક્તિનો પૂર્વાર્ધ આ મુજબ છે: જ્ઞાનદ્રષ્ટે જોતાં થકાં ब्रंध — બ્રહ્મ द्व मूक्ति मुक्त व का મુક્તિ द्व મોક્ષ अ कोय — કોય व बंधमोक्ष — બ્રહ્મ મુક્તિ द्व कल्पना — કલ્પના व अज्ञांनि — અજ્ઞાનેકાઅજ્ઞાનેं का ઈચ્છાનિं द्व भासि — ભાસે व द्व अ ભાસે का सोय — સોય સોય व.

भ्रांत्य — ભ્રાંતિ व छाँडो — છાંડો का છોડો द्व जन्म मरण नी — જન્મમરણની का द्व ते — व का द्व अ માં નથી. अवीनाश — અવિનાશ व द्व अ અવિનાશ का यम — જ્યમ का જેમ अ अनेक घटि घटि — ઘટ અનેક व અનેક ઘટ का व अ उपजें — ઉપજે व अ ઉપજેં का ઊપજે द्व, भाज — ભાજે व ભાજે का, द्व માં નથી. ભાંજે अ अखंडित — અખંડીત का અખંડિત द्व अ आकाश — આકાશ का.

મહાર્ણવમાંહાં તરંગ નાંના ઉપજિ વરતિ સમાય
નીર્મલ નીશ્ચલ આત્મા ભાઈ દેહે આવિ દેહે જાય ||૨૫૭||

માહાતેજથી દીપ નાંના ઉપજિ વલી તે સમાય
બ્રહ્મમાહા બ્રહ્માંડ કોટી નીત્ય આવે નીત્ય જાય ||૨૫૮||

આકાશમાહિ અભ્ર નાંના ઉપજે વર્ત્તે સમાય
વસ્તુમાહેં વીશ્વ સદા નીત્ય આવે નીત્ય જાય ||૨૫૯||

---

७. यम — જ્યમ का જેમ अ महार्णवमाँहाँ — મહાઅર્ણવ व મહાઅર્ણવમાંહે का મહાર્ણવમહા द મહાઅર્ણવમાં अ नाँना — નાના वकादअ उपजि — ઉપજૈ का ઉપજે अ वरति — વર્તિ व વર્ત્તો का વલી द વરતે अ इंम — ઇમ व का એમ द એમ अ नीर्मल — निर्मल वद अ નિરમલ का नीश्चल — નિશ્ચલ व कादअ देहे — દેહ व कादअ आवि — આવેં का આવે अ देहे — દેહ व कादअ.

८. यम — જ્યમ का જેમ अ माहातेजथी — મહાતેજથી व का नाँना — નાના वकादअ उपजि — ઉપજે व अ ઉપજૈ का ते व कादअ માં નથી. समाय — સામ્યાય का इंम — ઇમ व का એમ द એમ ब्रह्ममाहा — બ્રહ્મમાહાં व બ્રહ્મમાહેં का બ્રહ્મમાહામાહા द બ્રહ્મમાંહે अ ब्रह्मांड — બ્રહ્માંડિ व બ્રહ્માંડ कादअ कोटी — કોટઅકોટિવ કોટીકોટ का કોટીકોટિ द કોટીકોટી अ नीत्य — व कादअमાં નથી. आवे — આવિ व द આવેં का नीत्य — व कादअमાં નથી. जाय — ડાય व

૨૫૯. यम — જ્યમ का જેમ अ आकाशमाहि — આકાશમાંહિ व द આકાસમાહેં का આકાશમાંહે अ नाँना — નાના वकादअ उपजे — ઉપજે का ઉપજિ द ઉપજે अ वर्त्ते — વર્ત્તે व વર્ત્તો का વર્ત્તિ द વરતે अ इंम — એમ द अ वस्तुमाहें — વસ્તુમાંહિ व द वीश्व — વિશ્વ व अ વ્યીસ્વ का વિ द नीत्य — नित्य व का अ आवे — આવેં व આવૈં का આવિ द नीत्य व द માં નથી. नित्य अ ने का जाय — જાઈ व જ્યાય द.

પત્ર પુષ્પ ફૂલ વૃક્ષનાં સ્થલથાં વછૂટાં જેહ
પજ્યોતિ ને જલપ્રવાહ ગયો ન આવે તેહ ॥૨૬૦॥
પજ્યોતિનિ કાંસાશબ્દ અને પુષ્પવાસના લય યાંહાં
ગમ નીરધારી કહે એ જીવ સમાધિ ત્યાંહાં ॥૨૬૧॥
વીણ એ જીવ નોહિ જીવ વીના કોણ કહે બ્રંહ્મ
નેત્ર દૃષ્ટાંત જોતાં ભાસે તે સઘલો ભર્મ ॥૨૬૨॥

यम — જ્યમ का જેમ अ पत्रपुष्प — પત્રપ્ષ વ પત્રપુસ્પ: का वृक्षनां — व्रीक्षनानाका व्रक्षना द वृक्ष अ स्थलथां — સ્થંલથા का સ્થલથા द પડકી अ
वछूटां — વછુંટાં વ વછુટા का વછૂટા द વછૂટ્યાં अ जेह — યેહ વદ
दीपज्योति — દિપજોતિ का દીપજોતિ द ने — निं વદ નોં का जलप्रवाह — જલપ્રવાહવ જલપ્રવહ द गयो — ગયા का ગયું अ आवे — આવેં का આવિ द.
આ પહેલાં વ માં આ કડી છે. : યમ અવસ્થા એ દેહસણી ભાઈ ગઈ ન આવે યંમ.
ત્યમ ગયો તે આવ નથી તમ્હો સમજ્ઝ સમજ્ઝો એમ
" का માં " : જ્યમ અવસ્થા એ દેહતણી ભાઈ ગઈ ન આવેં જ્યંમ
ત્યમ ગયો તો આવેં નથી તમ્હો સમજ્ઝુ સમજ્ઝો એમ
" द માં " : યમ અવસ્થા એ દેહતણી ભાઈ ગઈ ન આવિ જ્યમ
તિમ ગયો તે આવિ નથી તમ્હો સમજ્ઝો સમજ્ઝૂ એમ
" अ માં " : જેમ અવસ્થા ભાઈ દેહની, ગઈ ન આવે એમ
તેમ ગયું તે આવે નહીં તમ્હો સમજ સમજો એમ
दीपज्योतिनि — દીપજ્યોતિવक्षअ દીપજોત્ય का काँसाशब्द — કાંસાસબ્દ વ
अने — આનિં વ અનેં का અનિં द, अ માં નથી. पुष्पवासना — પુષ્પવાસ વअ
पुस्प: वास का પુષ્પવસ द यांहां — જ્યાં વ જ્યાં का જ્યાહાં द જ્યહાં अ
नीगम — निगम वकाद अ नीरधारी — निरधारी वअ निरधारें का निध्धारि द
कहे — કહે વ द કહેં का समाधि — समाधे व अ समाप का समाधे द
त्यांहां — ત્યહાં વ अ ત્યહા का त्यांहा द
वीण — विण व અવા का विन द विण अ जीव — જવ વ नोहि — नोहे व नथी यकाअ
वीना — विना व द વના का विण अ कहे — કહેં का कहि द ब्रंह्म — ब्रह्म वकाद अ दृष्टांत — दृष्टांत का जोतां — જોતા का भासे ते — ભાસે તે વ ભાસે का अ भासि. द.

ι વાંણી તેહની વ્રથા તે કવીની બૂધ્ય
ι જન્મ તેહનો ગયો જેણે ન લહ્યો બ્રહ્મસ્વતશુધ્ધ ॥૨૬૩॥
ो અનહૂં તૂં મનિ કરી કલપી કહ્યો સંસાર
ι યમ છિ ત્યમ તાં ન ઓલખો તેનો વ્રથા ગયો અવતાર॥
॥૨૬૪॥
હાપુરુષ તો એમ કહેં ઇમ કહે વેદવેદાંત
ક અદ્વૈત બ્રહ્મ વ્યાપક જાંણ્યો સીધ્ધાંત ॥૨૬૫॥

वृथा — વ્રથા व का द वांणी — વાણી का अ व्रथा — વૃથા व द अ ते — का मां नथी.
कवीनी — કવની व કવિની का द अ बूध्य — બુધ્ધિ व द अ બુધ્ય का व्रथा — વૃથા व द अ
तेहनो — तेहेनो व तेनो अ जेणे — યેણ व જેણેં का યેણેં द
लह्यो — લહ્યૂ व લહ્યું अ स्वतशुध्ध — સ્વતશૂધ્ય का સ્વેતશુધ્ધ द.

जेणे — યેણ व યેણિ द अनहूंतूं — અણહૂતું व અણહુતો का अ
અણહતો द मनि — મનેં का મને अ कलपी — કલ્પી का द अ कह्यो — કહ્યો व
यम — જ્યમ का द જેમ अ छि — છેં व છેં का, अ मों नथी.
तां — व का द अ मां नथी. ओलखो — ઓળખ્યો व ઓળખે का ઓળખિ द ઓળખ્યો अ
तेनो — तेहनो व तेहनो का तेहने द व्रथा — વૃથા व अ गयो — गयो व

महापुरुष — મહાપુરુષ व अ મહાપુર્ષ का तो — तुं व इम — ઈમ व का द
कहे — કહિ व કહેં का કહિ द કહે अ इम — એમ द अ कहे — કહેં का કહિ द
वेद — વેદે द जांणयो — જાણ્યો का अ જાણિયો द
सीध्धांत — સિધ્ધાંત व द अ શોધાંત का.

ı જાંણ્યે ભરમ ભાજે અસ્થીર મન સ્થીર હોય
વાગમન સંશિં ટલિ સાક્ષાતકાર તે જોય ॥૨૬૬॥
નરહરિ સહૂ સાંભલો એ વસ્તુનો અનૂંભવ કહ્યો
રુભક્તિ કરતાં સંત સંગિ વીરલી યોગેંદ્રિ લહ્યો ॥૨૬૭॥
કડવાં ॥૧૫॥ અથ દૂપદ ॥ રાગ દેશાક ॥
ન તું જાંણ્ય રે જન તું જાંણ્ય એ આત્મા અચલ અસંગ રે
હેવો કેહેવાય નહી જેહેનિ નહીં રુપ નિ રંગ ॥જન.॥ ૨૬૮॥

जाँण्ये – જાંણે व જાણેં का જાંણિ द્ર જાણે अ भरम – ભર્મ वकादअ
भाजे – ભાજે व ભાજે का ભાજિ द्र अस्थीर – અસ્થિરવદ્અસ્થિર का
मन – મનિ द्र स्थीर – સ્થિર वद्अ होय – હોઈ व आवागमन – આવાગમન व
આવાગવન का આવાગમનં द्र संशिं – સંશય वद्अ સંસૈ का टलि – ટલૈ का
ટળે अ साक्षातकार – સાક્ષાતકાર व સાક્ષાતકારેં का સાક્ષાતકર द्र
સાક્ષાત્કાર अ ते – का માં નથી जोय – જોઈ.व.

कहे – કહિ वद्र કરે" का सहू – સહુ काअसहूं द्र अनूंभव – અનુભવ वकादअ
कह्यो – કહ્યો व गुरुभक्ति – ગુરુભક્ત का करतां – કર્તા का संतसंगि –
સંતસંગૈં का સંતસંગિં द्र वीरली – વિરલૈં व વિરલે का વિરલિ द्र વિરલૈં अ
योगेंद्रि – યોગીંદ્રે व જોગીંદ્ર" का યોગેંદ્ર द्र જોગીન્દ્રે अ लह्यो – લહ્યો व
अ માં આખી પંક્તિનો પૂર્વાર્ધ આ મુજબ છે: હરિગુરુ સંતની
ભક્તિ કરતાં

तुं – તૂં वद्र जाँण्य – જાંણિ वद्र જાણ્ય का જાણી अ તું वकाद्र માં નથી.
जाँण्य – જાણિ वद्र જાણ્ય का જાણી अ आत्मा – આતમા वअ अचल – द्र માં નથી.
~~क~~हेवो – કેહવો काद्र कह्यो अ केहेवाय – કહિવાયિ व કહવાઓ का કહિવાય द्र
કહેવાય अ नही – નહીં द अ जेहेनि – જેહનિં व જેહનૌ का જેહનિં द्र જેહનૈં का
જેહનિ द्र જેને अ नहीं – નહીં वका रुप – રુપ द्र अ नि – નૌ का ને अ रंग – રંગરેका
द्र अ.

છાયા નહી માયા નહી ગુણ કર્મ કાલાતીત

ની વર્ણાશ્રમ નહી ઉભ્ભ નિ વલી રીત ॥૨૬૯॥

દિ અંત રહીત અવીગત અમૂરત્ય અવીનાશ

પૂલ સૂક્ષ્મ લઘૂદીર્ઘ નહી તે સ્વયં જ્યોતિ પ્રકાશ ॥૨૭૦॥

ધ ઊર્ધ્વ નિ મધ્ય વ્યાપક નિરાલંબ ભરપૂર

ાકાશવત પરમાત્મ ચૈતંન બ્રહ્મ હજૂર ॥જન.॥૨૭૧॥

जोने — યેરનોં વ જેરનોં का येरनिं द छाया — છાંયા વ नही — નહીં द अ
गुण — ગુણ का कालातीत — કાલ અતીત વ का द अ जाती — जातिवद्अत्य का
वर्णाश्रम — વર્ણાશ્રમ का वर्णआश्रम द अ नही — નહીં द अ, वका 'नही' ઊમેરેછે.
द 'नही', ઊમેરેછે. नि — नों का निं द नो अ वली — वकाद अ માંનહી.
शीत — સીત रे का शीत रे द अ.

अंत — અંત્ય का अ रहीत — रहित व अ अवीगत — અવિગત वकाद अविगात्य द
अमूरत्य — અમૂરત व अ अमूरत्य का अमूर्ति द अवीनाश — અવિનાશ वद अ
અત્ય અવિનાસ का स्थूलसूक्ष्म — સ્થૂલ ન સૂક્ષ્મ वद अ સ્થૂલ ન સૂક્ષ્મ का
लघूदीर्घ — લઘુ ન દીરઘ વ लघु न दीर्घ का द अ नहीते — व अ માંનહી.
ना का न द स्वयंज्योति — સ્વયંજ્યોત્ય का प्रकाश — પરકાસ का

— अधउर्ध्व — અર્ધઉરધ વ અધઊર્ધ का અધઉર્ધ्व द अ नि — अयमां नही.
नों का निं द भरपूर — ભરપુર का अ आकाशवत — આકાશવત વ
આકાસવત का परमात्म — પરમાતમા વ પરમાત્મા का द अ चैतंन — ચૈતન્ય वका द अ
हजूर — હજુરય का हजूर रे अ.

હનિ નીત્ય નીત્ય નીગમ કહે તેહનો કોય ન પામેં પાર
૧પત્ય સ્થીત્ય લય જેહમાં તે નીરંજન નીરાકાર ॥૨૭૨॥
રણ બ્રંહ્મ પૂરી રહ્યો ઠાલો નહી અણુ ઠાંમ
હે નરહરિ આ વસ્તુ સઘલે નીર્ગુણ સગુણ તે નામ॥ ॥૨૭૩॥

॥શ્લોક॥

શ્રોતવ્યં સતતં વિષ્ણોઃ વક્તવ્યં સતતં હરી
સ્મર્તવ્યં સતતં બ્રહ્મ દ્રષ્ટવ્યં સતતાત્મનઃ ॥૨૭૪॥

- જેહનિ — યેહનેં व जेहनों का येहनिं द जेनेअ नीत्य नीत्य — नेति व नेतनेत का तिनेति द नेतिनेति अ नीगम — निगम वकाद अ कहे — कहेंव कहे" का कहिद तेहनो — तेहनो व तेनो अ पामें — पंमें व पामें का पामि द पामे अ उतपत्य — उतपति वद उत्पत्ति अ स्थात्य — स्थिति व अ थीति द लय — लय जेहमां — येहमांहें व जेहमाहें का येहमांहें द जेमां अ नीरंजन — निरंजन वकाअ निरंतर द नीराकार — निराकार वकाद अ.

३— पूरण — पुर्ण का ब्रंह्म — ब्रह्म वकाद अ रह्यो — रह्यौ व ठालो — ठालौ व नही — ते हि व नहीं द अ ठांम — ठाम द अ कहे — कहि वद कहै का सघले — सघलें व सघलें का सघलि द सघले अ नीर्गुण — निरगुण व निर्गुण का निर्गुण द अ सगुण — व मां नथी— सगुणि का.

२७४. श्रोतव्यं — श्रोतव्यः वद अ सततं — संततं द विष्णोः — विष्णुः व अ विष्णो का विष्णु द वक्तव्यं — वक्तव्यः द अ हरी — हरिः वद अ स्मर्तव्यं — स्मरतव्यं का स्मर्तव्यः द सततं — ततं का द्रष्टव्यं — द्रष्टव्यं व द्रष्टव्यः अ सततात्मनः — सर्वतात्मन का संततमात्मा अ.

ચાલતી ॥

પે તત્વાર્થ કહૂં નીરધારજી તો બૂધ્ય ટલે સઘ સંસારીજી

મે જ્ઞાંનગીતા લ્યો રદે વીચારીજી તો બૂધ્ય ટલે સઘ સંસારીજી॥
॥ઢાલ॥૨૭૫॥

બૂધ્ય સંસારી ટલિ પ્રકાશ હોયે પરબ્રંહ્મનો

ગ્રંથ ગલિ સંશિ ટલિ ક્ષિ હોયિ સર્વકર્મનો ॥૨૭૬॥

પરબ્રહ્મ હસ્તામલક હોયિ અને ટલિ સકલ વીકાર

એ આત્મવિદ્યાને અનૂંભવિ ભાસે નહી સંસાર ॥૨૭૭॥

तत्वार्थ — તત્વરથ व તત્વારથ द कहूं — કહૂ व કહો का द કહું. अ

नीरधारीजी — निरધારીજી व निરધારી का द निરધારજી अ

પહેલી પંક્તિનો ઉત્તરાર્ધ व માં આ મુજબ છે : એકમનો થૈ સુણો નરનારીજી

" का માં " : એકમના શુણો નરનારી

" द માં " : એકમનાં સુણો નરનારી

" अ માં " : એકમના સુણો નર ને નારીજી

ज्ञानगीता — જ્ઞાનગીતા व का द अ ल्यो — શુલ व रुदे — હૃદય व રુદય का

हदि द वीचारीजी — વિચારીજી व अ વિચારી का द बूध्य — બુદ્ધિ. व अ

બુધ્ય का टले — ટલૈ का ટળે अ सघ — સત્ય व संसारीजी — સંસારી का,

द માં બીજી લીટીનો ઉત્તરાર્ધ નથી.

13. बूध्य — બુદ્ધિ व अ બુધ્ય का द टलि — ટલૈ व ટલૈ का ટળે अ

प्रकाश — પ્રકાશ का होये — હોઈ व द હોય का परब्रंहमनो — પરબ્રહ્મનો व का अ

પરબ્રહ્મનો द ग्रंथ — ગ્રંથ का ગ્રંથિ द अ गलि — ગલિં व ગલૈ का ગળે अ

संशि — સંશય व द अ સંસૈ का टलि — ટલે व ટલૈ का ટળે अ

क्षि — ક્ષય व द अ क्षै का, व 'સર્વ' ઉમેરે છે. होयि — હોય व का હોઈ द હોયે अ

૨૭૭. होयि — હોએ व હૈ का હોઈ द હોયે अ अने — અનેં व અનેં का

અનિ द टलि — ટલે व ટલૈ का ટળે अ सकल — સર્વ व સકળ अ

वीकार — વિકાર व द अ વ્યકાર का आत्मविद्याने — આત્મ વિદ્યાનેં व

આત્મ વિદ્યાનૈ का આત્મા વિદ્યાનિં द अनूंभवि — અનુભવે व અનુભવૈ का

અનુભવ્ય द અનુભવે अ भासे — ભાસૈ का ભાસિ द नही — નહીં का द अ.

પૃથક જ્યોત્ય દીપક બહૂ અનિ એક નીર બહુ કૂપ
ક એક ભૂષણ બહૂ એમ એક આત્મ બહુ રૂપ ॥૨૭૮॥

રકુંભવત આત્મા સ્વયં બાહ્ય મધ્ય પ્રકાશ
ા નીરંતર નીશ્ચલ નીર્મલ અખંડીત અવિનાશ ॥૨૭૯॥

ત બુધ્ય હોયિ યાંહાં લગિ ભાઈ ત્યહાં લગિ અજ્ઞાંન
ત બૂધ્ય ત્યારિં ટલિ યારિં આવિ બ્રહ્મજ્ઞાંન ॥૨૮૦॥

यम — જ્યમ का જેમ अ पृथक — અલગ व कादक ज्योत्य — ज्योति वअ
ज्योति द दीपक — દીપ का बहू — બહું का बहूं द बहु अ
अनि — व मां नथी. અને का अनिं द અનેક अ बहु — બહૂ वद
कूप — કૂપ व बहू — બહુ का इम — ઇમ का જેમ अ
एक आत्म — એકાતમા व એક આત્મા कादअ बहु — બહૂ वद.

रत्न कुंभवत — રતનકુંભવત द आत्मा — આતમા वद स्वयं — સ્વયં द
बाह्य — બ્રાહ્ય व બહાર अ इम — એમ वदअ नीरंतर — નિરંતર व कादअ
नीश्चल नीर्मल — નિર્મલ નિશ્ચલ व कादअ अखंडीत — અખંડિત व
અખડીત का અખંડિત दअ अविनाश — અવિનાશ का

द्वैत बुध्य — દ્વૈતબુદ્ધિ व अ होयि — હોઈ व હોય काअ હોઈરે द
याँहाँ — જ્યહાં व જ્યહાં का यहाँ द જ્યાં अ लगि — लगी वअ
લગી का લગે द भाइ — ઈ व त्यहाँ — ત્યહાં का ત્યાંહં द त्यां अ
लगि — લગે व લગે का લગિં द लगी अ अज्ञाँन — અજ્ઞાન व कादअ.
द्वैत बूध्य — દ્વૈતબુધ્ધ व अ द्वैतबुध्य का. દ્વૈતબુધ્ધ द त्यारिं — ત્યારે व
ત્યારે का त्यारि द त्यारे अ टलि — ટલી का ટલે द ટળે अ
यारिं — યાહારે व જ્યારે का यारि द જ્યારે अ आवि — આવે व
આવી का આવે अ ब्रह्मज्ञाँन — બ્રહ્મજ્ઞાન का दअ.

ગ્નાંનિં ભરમ ભાજિ નીરંતર બ્રહ્મ જોય
ગ્નાંન તો પ્રગટિ જો સંત સંગતિ હોય ॥૨૮૧॥

સંગિં ટલિ સંશિ હોય દ્રષ્ટિ સમાંન
વ બ્રહ્માકાર ભાસિ ઇમ કહે શ્રી ભગવાન ॥૨૮૨॥

પાંણીથી પાલો હોયિ પાલો તે પાણી રૂપ
નીર્ગુણ સગુણ પરમાત્મા સઘલિ તે સત્યસ્વરુપ ॥૨૮૩॥

. ब्रह्मग्नाँनिँ — બ્રહ્મગ્નાંનિ व 'બ્રહ્મગ્નાન' का બ્રહ્મગ્નાનિં द् બ્રહ્મગ્નાનં अ
भरम — ભર્મ का द् अ भाजि — ભાજી का। ભાજે अ नीरंतर — निरंतर व अ
निरंतरि का निरंतर द् जोय — જોય द् ब्रह्मग्नाँन — બ્રહ્મગ્નાનકા द् अ
अ 'तो त्यारे' ઊભરે છે. प्रगटि — પરગટે व प्रगटै का, पगटि द् प्रगटे अ संतसंगति —
સંતસંગત द् होय — હોઈ व.

२. संतसंगि — સંતસંગિ व द् संतसंगे का सत्संगे अ टलि — ટળે का टळे अ
संशि — સંશય व द् अ संसै का होय — હોઈ व द् द्रष्टि — દ્રષ્ટિ व द् अ द्रष्टि का
समाँन — समाँनि व समान्य का समान द् अ वीश्व — विश्व व का द् अ.
भासि — ભાસે व अ ભાસૈ का कहे — કહૈ का कहि द् भगवान — ભગવાન व द्

यम — જ્યમ का जेम अ पाँणीथी — પાણીથી का अ होयि — હોઈ व होय का व अ
पाणी — પાણી व रूप — રૂપ द् अ इम — ઈમ व का द् जेम अ नीर्गुण — निर्गुण व द् अ
निरगुण का सगुण — सगुण का परमात्मा — परमातमा द्
सघलि — सघलै का सघळो अ सत्यस्वरुप — सत्यस्वरूप व द् अ

લક્ષણ જ્ઞાંનનું યે વ્યંન ભાવ ન હોય
વ આત્મા સર્વ રૂપ જાંણિ બ્રહ્મવેતા તે સોય ॥૨૮૪॥
માહ્ય અરૂપ વ્યાપક અરૂપમાહિ રૂપ
કાશવત પરમાત્મા ચૈતન્ય બ્રહ્મ સ્વરૂપ ॥૨૮૫॥
ન અમ્રીત પાંમિ અમર હોયિ એમ બ્રહ્મ ભાવિ હોયે બ્રહ્મ
અનૂભવ રુદિ રાખો છાંડો હૂં તું ભર્મ ॥૨૮૬॥

ક્ષણ — ઓ द् જ્ઞાંનનું — જ્ઞાનનૂ व જ્ઞાનનું का જ્ઞાનનુ द् જ્ઞાનનું अ
ે — જે काद, अ માં નથી — વ્યંન — ભિન્ન वद अ ભિંન का વાસ્ય — વિષ્ય वकाद अ
ात्मा — આતમ (?) व આત્મ काद अ सर्वरूप — સ્વરૂપ वद अ સ્વરૂપ का
ंणि — જાંણે व જાણેં का જાણે अ ब्रह्मवेत्ता: બ્રહ્મવેતા वकाद अ
ે — वकाद अ માં નથી

पमाह्य — રૂપમાંણં व રૂપમાહેં का રૂપમાંહિ द् રૂપમાંહી अ
अरूप — સ્વરૂપ व અરૂપ काद व्यापक — વ્યાપક व
अरूपमाहि — અરૂપમાંહિ वद અરૂપમાંહે का અરૂપમાંહી अ
रूप — રૂપ वद अ आकाशवत् — આકાસવત का परमात्मा — પરમાતમા द्
ब्रह्मस्वरूप — બ્રહ્મસ્વરૂપ द् બ્રહ્માસ્વરૂપ अ.

मन — જ્યમ का જેમ अ अम्रीत — અમૃત वद अ અમ્રિત का
ांमि — પાંતિ वद પામેં का પામે अ अमर — અમ્રત का અમૃત द्
ोयि — હોય व હોવેં का હોય अ एम — એમ वकाद
ब्रह्मभावि — બ્રહ્મભાવે બ્રહ્મભાવેં બ્રહ્મભાવિ બ્રહ્મભાવે
होये — હોયવદ હોય का अ हे — એહ वकाद अनूभव — અનુભવ वकाद अ.
रुदि — હૃદય वद अ રાદેં का छांडो — છાડો का हूंतुं — હુંતુ व हुंतुंकाअहूंतुंद.

માન દ્રષ્ટિ સઘલે કરો પરહરો રાગ નિ દ્વેષ
ાંહાં લગિ તત્વ ન જાંણીયિ યાંહાં લગી હૂં તૂં હોયિ શેષ॥
॥૨૮૭॥

ત્ રહતાં યે રહિ ભાઈ તત્વ કૈવલ્ય તેહ
ત્વિં તત્વ તે જાંણીયિ એહમાંહાં નહીં સંદેહ॥૨૮૮॥

મ ચંદ્રકાંતિ ચંદ્ર દીસિ અર્ક તે અર્ક પ્રકાશ
ત્ન તેજિ રત્ન દીસિ ઇંમ વસ્તિં વસ્તુ સમાસ॥૨૮૯॥

समाँन — સમાનિ व સમાનિ का સમાન द अ दृष्टि — દ્રષ્ટિ व द अ દ્રષ્ટ का
सघले — સઘલિ व द સઘલે का સઘળે अ परहरो — પહરો व
नि — નોં का નિં द, अ માં નથી. त्याँहाँ — ત્યહાં व ત્યહાં का ત્યાં अ,
लगि — લગિં व द લગેં का લગી अ जाँणीयि — જાંણીએ व જાણીયે का
જાંણઈ द જાણીએ अ यांहाँ — જ્યાં व જ્યહાં का જ્યાં अ
लगी — લગિ व લગેં का લગે द हूंतूं — હૂં व द હુંતું का હું अ
होयि — હોય व द अ, का માં નથી.

हूंतू — હૂંતું व अ હુંતું का હૂંતું द ये — જે का अ रहि — રહે का
रहो द રહે अ तत्विं — તત્વં व तत्वं का तत्व द अ
तत्व — व માં નથી. जाँणीयि — જાંણીએ व જાણીએ का જાંણીએ द
જાણીએ अ एहमाँहाँ — એહમાં व द એહમાંહે का એમાં अ नहीं — નહી व का
संदेह — સંદેહ व.

यम — જ્યમ का જેમ अ चंद्रकाँति — व માં નથી. ચંદ્રકાંતે का
ચંદ્રકાંત્યો अ चंद्र — ચંદ્ર द ચંદ્ર अ दीसि — દીસે व દીસે का દીસિ द દીસે अ
अर्क — અર્ક व અર્ક का અર્ક अ ते — का માં નથી. अर्क — અર્ક द
प्रकाश — પ્રકાસ का तेजि — તેજે व તેજે का તેજ अ
दीसि — દીસે व દીસે का દીસે अ ईंम — ઇમ व का द એમ अ
वस्तिं — વસ્તિ व द વસ્તે का વસ્તે अ समास — સમાંતે व.

તુ માહિ વીશ્વ વરતિ વીશ્વમાહિ વસ્તુ
તુ તે તહ્નો જાંણ્યો યે રહીત ઉદિ નિ અસ્ત ॥૨૯૦॥
ી ક્રીપા ચારિં કરિ ત્યારિ પાંમીયિ સતસંગ
ત સંગિ ટલિ સંશિ લાગે હરીશૂં રંગ ॥૨૯૧॥
ા લાગો ભરમ ભાગો પાંમ્યો તે ગુરુપ્રસાદ
રીક્રીપાઈ હવો આનંદ ટલ્યા વાદવીવાદ ॥૨૯૨॥

. वस्तुमाहि- વસ્તુમાંહિ वद વસ્તુમહેં फा વસ્તુમાંહી अ कारख- विश्व वफादअ वरति- વરતેં व વરતૈં फा વરતે अ વરતે मी वीश्वमाही- વિશ્વમાંહિ वद विश्वमांहे फा વિશ્વમાંહી अ ते-तेइ फा तह्नो-तहिं द तह्नो अ जांणयो- जाण्यो फा જાણ્યો अ ये-जे फाअ रहीत- रहित वअ उदि- उदेय व उदैं फा उदेय दअ नि- नें व, फाद માં નથી. ने अ अस्त- अस्तु फा

हरीक्रीपा - હરિકૃપા वअ હરિકૃપા फा હરિકૃપા द चारिं- જ્યારેં व ज्यारें फा चारिद ज्यारे अ करि- કરેં व કરેં फा करे अ त्यारि- ત્યારિં वद त्यारैं फा त्यारे अ पाँमीयि - પાંમીએ व પાંમિયેં फा પામીઈ द પામીયે अ संतसंग - सतसंग व संतसंगों फा सत्संगो अ टलि संशि- संशय टले व टलैं संसैं फा टलि संशय द टळे संशय अ लागे- लागैं फा लागि द हरीशूं- हरिशूं व हरिस्यों फा हरिशु द हरिशूं अ रंग- रंगो व लागो- व માં નથી. भरम- भ्रमें व भ्रमफादअ पांम्यो- पाम्यो वफादअ गुरुप्रसाद- गुरप्रसाद फा हरीक्रीपाइ- हरिकृपाई व हरिकृपायें फा हरी कृपायिं द हरिकृपाये अ हवो- हवौं व हुवो फादअ टल्यो- टला व टल्यो फा टल्या अ वादवीवाद- वादविवाद वफादअ

ભોલી ભગતિં ભાઈ ગીતા ન જાંણું રાગ નિ ભાસ
ને હરીએ કેહેવરાવ્યૂં તે કહ્યૂં ઇમ કહિ નરહરીદાસ ॥૨૯૩॥
તરયયામી અંતરસ્થ બેંઠો તેણેં ક્યો સંમ્યક્ પ્રકાશ
રહરિનિં તે નીમીત્ત દીધૂં કરતાં લીલવીલાસ ॥૨૯૪॥
શીખિ સાંભલિ અનૂંભવિ ગાઈ જ્ઞાંનગીતા જેહ
રંજન પદ તે વસિં પુનરપિ ન ધરે દેહ ॥૨૯૫॥

. भगतिं- ભગતેં फा ભાઈલ द ભાઈલએ अ भाइ- ગાઈ वफाद ने-ના द
जाणूं - જાણું फाद જાંણું अ नि- નેં व नें फा निं द ने अ सुंणे-સુણિં व
सुनें फा સુનિ द સુણે अ हरीए- હરિએં व હરિય फा હરિ द હરિએ अ
केहेवराव्यूं- કહિવરાવ્યૂં व કહવરાવ્યું फा કહિવરાવ્યૂં द કહેવરાવ્યું अ कह्यूं-
કહું फा કહ્યું अ कहि- કહું फा કહું अ नरहरीदास- નરહરિદાસ वफाअ नरहरिजोदास द

२. अंतरय यामी- અંતરયાંમી व અંતરજ્યામી फा અંતરજ્યાંમી द અંતર્યામી अ
अंतरस्थ- અંતરસ્ત व અંતર द बेंठो- બેંઠો व બેંઠો फा બેઠા द બેઠો अ तेणें-
તેણે व તેણેં फा તેણિં द તેણે अ कर्यो- કર્યો व કર્યું अ संम्यक्- સમ્યક વફાદઅ
सम्यक् द प्रकाश- પ્રકાસ फा नरहरिनिं- નરહરિનેં व નરહરિનેં फा નરહરિને अ
नीमीत- નિમિત્ત वदअ નિમત फा दीधूं- દીધો फा દીધૂ द દીધું अ करतां- કરતા वद
करतां फाअ, लीलवीलास- લિલવિલાસ फा લીલવિલશ द લીલાવિલાસ अ

३. ए शीखि- એ શીખેં व એ શીખેં फा એ શીખે अ सांभलि- સાંભલેં फा
સાંભળે अ अनूंभवि- અનુભવિ वद અનુભવેં फा અનુભવે अ गाई- ગાએ व
ગાયે फा ગાઈ द ગાય अ ज्ञांनगीता- જ્ઞાનગીતા वफादअ जेह- જેહ वद
नीरंजन- નિરંજન वदअ पद- પદેં व પદે फा ते- તેં व न अ वसिं- વસે वअ
વસેં फा વસિ द पुनरपि- પુનરપ્ય फा धरे- ધરિ वद ધરે फा

હવડાં તેહને મ્યલેં યે અર્થ ગ્રહિ જ્ઞાંનગીતાતણો
પના સઘલી પરહરિ શ્રી કૃષ્ણ કૃષ્ણ અહર્નિશિ ભણે॥
॥૨૯૬॥

નરહરિ સહૂ સાંભલો એ પ્રગટ તત્વાર્થ કહ્યો
ભક્તિ કરતાં સંતસંગિ વીરલિ યોગેંદ્રિ લહ્યો ॥૨૯૭॥

ડવાં ૧૬ ॥ અથ દૂપદ ॥ રાગ વસંત ॥

એ રસ અનૂંભવ્ય રે અનૂંભવ્ય માહારા વાહાલા
વીલંબ ન કીજે એ રસ અનૂંભવતાં ભાઈ કાર્ય શીઝે ॥ એ રસ૦॥
॥૨૯૮॥

---

६. हरी- હરિ वफाद हवडां तेहने- હવડાં તેહનિં व तेहनें હવડા का હવડાં तेहनि द હવણાં अ म्यलें- મ્યલે व मलें का મ્યલિ द મળે अ ये- જે काअ अर्थग्रहि- અર્થગ્રહું का ग्रहुं, अर्थ का ग्रहि अर्थ द અર્થગ્રહે अ ज्ञाांनगीतातणो- જ્ઞાનગીતાતણો वाकाद्अ कल्पना- કલ્પના काद्अ सघली- સઘલિ द સઘળી अ परहरि- પરહરી वाकाद श्रीकृष्ण कृष्ण- શ્રી કૃષ્ણ व श्री કૃષ્ણકૃષ્ણ का કૃષ્ણકૃષ્ણ अ अहर्निशि- અહર્નિશ व અહનિશ का અહરનિશ द्अ भणे- ભણે व ભણિ द

७. कहे- કહિ वद કહું का सहू- સહૂ वद સહુ काअ प्रगट- પ્રકટ व तत्वार्थ- તત્વારથ वाका तत्वर्थ द तत्वार्थ अ कह्यो- કહ્યો व કહ્યું अ गुरुभक्ति- ગુરભગત का ગુરુભક્તિ द करतां- કર્તાં का संतसंगि- સંતસંગેં व સંતસંગેં का સંતની अ वीरलि- વિરલે व વરલે का વિરલિ द વિરલે अ योगेंद्रि- યોગેંદ્રે व જ્યોગેંદ્રે का યોગેંદ્રે द યોગીન્દ્રે अ लह्यो- લહ્યો व लह्युं अ

अ जाप्र પંક્તિનો પૂર્વાર્ધ આ પ્રમાણે છે: હરિગુરુ સંતની ભક્તિ કરતાં

८. ए रस- એરસ का એરસ द अनूंभव्य- અનુભવિ व अनुभव्य काद अनुभव अ अनूंभव्य- અનુભવિ व અનુભવિ काद अनुभव अ माहारा- માહરા व મારા का महारा अ वाहाला- વાહલા का વા'લા अ वीलंब- વિલંબ व વિલંબ अ कीजे- કીજેં का कीजि द ए- એ द अनूंभवतां- અનુભવતાં वाकाअ अनुभवता द भाई- व આ નથી. कार्य- કારજ वअ કારજ્ય का કારય द शीझे- શીઝે व શીઝેં का शीझि द सीझे अ

રસ હરીહરબ્રહ્મા હદિમાંહિ રાખિ
ા રે મોટા મુનીવર એ રસ ચાખેં ॥એ રસ.॥૨૯૯॥
મ નીરંતર એ રસ ગાયિ
રસ અનૂંભવતાં સંત ત્રપતિ ન થાયિ॥એ રસ.॥૩૦૦॥
નેક અવિદ્યા એ રસ રે ટાલિ
ર્ં વીકર્મબિજ એ રસ બાલિ ॥ ૩૦૧॥

---

९. હરીહરબ્રહ્મા- હરિહરબ્રહ્મા वअ હદિમાંહિ- હ્રદયમાંહિ व હદૈંમાહિ क હ્રમાંહિ द હ્રદયમાં अ રાખિ- રાખ્યૈં क રાખે अ મોટા રે મોટા- મોટ્યા રે મોટા व મુનીવર- મુનિવર वकद ચાખેં- ચાખિ वद ચાખે अ

०. નીગમ- નિગમ वकादअ નીરંતર- નિરંતર वदअ નિરંતરય क ગ- એક वद ગાયિ- ગાઈ व રે ગાય क રેગાય द ગાએ अ અનૂંભવતાં- અનુભવતાં वकादअ ત્રપતિ- ત્રિપત્ય क ત્રપત્ય द સંતૃપ્તિ अ ન- ને द થાયિ- થાઈ व થાયક થાય द થાએ अ

०१. અવિદ્યા- વિદ્યા दअ અ- એક द રસારે- રસ व રસર द રસ अ ટાલિ- ટાલૈ क ટાળે अ કર્મવીકર્મબિજ- કર્મવિકર્મ व કર્મવિકર્મબીજ क કર્મવિકર્મબિજ द કર્મઅકર્મબીજ अ એ- એક व રસેં- સર્વ क બાલિ- બાલૈં क બાળે अ

મય પરમપદ એ રસ આપિ
મેય નીશ્ચલ કરી એ રસ થાપિ ॥૩૦૨॥

રિગુરુસંતપ્રસાદિ એ રસ લહીયિ
રસ અનુભવતાં નરહરિ એ રસ પૈયિ ॥૩૦૩॥

॥૧૫॥શ્લોક॥
ર્વાતીતં સર્વગતં નિર્મલં નિશ્ચલં શિવં
કેણ ભક્તિજ્ઞાનેન પ્રાપ્યતે પરમં પદં ॥૩૦૪॥

---

૩૦૨. अमिय- અમ્રં क અમિ ह; परमपद- પરમિદ क आपि- આપૈં क આપે अ नीश्चिय- નિશ્ચય व નિશ્ચૈં क નિશ્ચય इअ नीश्चल- નિશ્ચલ वकादअ थापि- સ્થાપૈં क થાપૈં अ

૩૦૩. हरीगुरुसंतप्रसादि- હરિગુરુસંતપ્રસાદૈં व હરિગુરુસંતપ્રસાદૈં क હરિગુરુસંતપ્રસાદિ ह હરિગુરુસંતપ્રસાદે अ लहीयि- લહીઍ व લહીયે क લહીઍ इअ रस- પરસ व पैयि- પઇઍ वअ પઈયે क પૈં ઍ ह

૩૦૪. सर्वातीतं- સર્વાતીતં સર્વાતીતં व સર્વાતિતં क निर्मलं- નિરમલં ह शिवं- શીવ क येकेण- એકેન वअ એકેન ह भक्तिज्ञानेन- ભક્તિયોગેન अ पदं- પદ व

ુદેવં પરં બ્રહ્મ સર્વભૂતાશયસ્થિતં
ૂપં વ્યાપકં નિત્યં તુભ્યં ભગવતે નમઃ ॥૩૦૫॥
સીદ્ધાંત માલોક્ય યોગિનાં નિશ્ચયં કૃતં
ાસ્તં ખિલ્વિદં બ્રહ્મ સત્યમેતત્ ન સંશયઃ ॥૩૦૬॥
ી ચાલતી ॥

એ બ્રંહ્મરસ ભોલી ભગતિં પામીયિજી
વલીવલી સંતનિં શીશ જે નામીયિજી
તાપ તે ત્રણ્યિ તતક્ષણ વામીયિજી
એહવું કહ્યૂં છિ અંતરયામીઇજી ॥૩૦૭॥ ઢાલ॥

---

1. वासुदेवं - વાસુદેવઃ व વાસુદેવ द વાસુદેવઃ अ परंब्रह्म - પરબ્રહ્મ द सर्वभूताशय - સર્વભૂતાશ્રય अ चिद्रूपं - ચિદ્રૂપ फ व्यापकं - વ્યાપક फ

 सीद्धांतमालोक्य - સિદ્ધાંત માલોકિ व શિદ્ધાંતમાલોક્ય फ સિદ્ધાંતમાલોક્યાં द સિદ્ધાન્ત માલોક્ય अ योगिनां - જોગીનાં फ યોગિના अ निश्चयं - નિશ્ચયઃ व નિશ્ચય दअ कृतं - કૃતઃ व કૃતં दअ समस्तं - સમસ્ત फद खिल्विदं - ખિલિદં व ખલ્વિદં फअ ખિખલં द सत्यम् - સત્યમ્ व संशयः સંસય फ

2. ए ब्रंह्मरस - એ રસ वअ એ બ્રહ્મરસ फद भोली - ભોળી द भगतिं - ભગતેં फ ભક્તિએ अ पामीयिजी - પાંમીએ व પામીએ फ પામીએ द પામીએજી अ वलीवली - ફવળીવળી द વળીવળી अ संतनिं - સંતનેં फ સંતને अ शीश - શીસ वद सिस फ જો જે व, अ માં નથી. नामीयिजी - નાંમીએ व નામિયે फ નાંમીઈ द नामीएजी अ त्रण्यि - ત્રણે फ ત્રણ્ય द वामीयिजी - વામીયે फ વામીઈ द एहवुं - એવું व એહવો फ એહવૂ द એહું अ कह्यूं - કહ્યું व કહું फ कह्युं अ छि - છે व છે फ છિ द છે अ अंतरयामीइजी - અંતરયાંમીએ व અંતર મીયે फ અંતરયામીઈ द અંતરજામીએજી अ

व માં ત્રીજી પંક્તિ આ મુજબ છે: એ ગીતનો રસ જે પાંમીએ
अ માં " " ; શીશ નામતાં પરમ પદ પામીએજી

અંતરજામીએ કહ્યું તે રાખજો સહુ કો રદિ
દીર્ઘરોગ ટાળવા ઇછે તેનેંહ ઔષધ રુદિ ॥૩૦૮॥

સંગત્ય હરીભક્તિવીણ પામીજિ નહી પ્રરબ્રંહ્મ
ઉત્તમ બૂધ્ય ત્યારિ ઉપજિ જ્યારિ ખૂટિ સઘલાં કર્મ ॥૩૦૯॥

ખૂટાવ્યના જન્તુનિ ન ઉપજિ એ ભાવ
ભવાર્ણવ પાર પાંમવા હરીભક્તિ તે દ્રઢ નાવ ॥૩૧૦॥

---

૮. अंतरजामीएं- અંતરજામીએ व અંતરજામીએ फा અંતરઆમ્યામાઈ द અંતરજામીએ अ ये कह्यूं- એ કહ્યા व જે કહ્યું फा એ કહ્યું द જે કહ્યું अ ते- તો द राखयो- રાખજો वअ રાખજ્યો फा રાખજો द सहू को- સહુકો फा સૌ કો अ रुदि- હૃદે वअ રદે फा હૃદિ द ये- જે फा જે अ इछें- ઇછે व ઈછે फा ઈછિ द તોંકે अ तेनेंह- તેહુને व તેહનેં फा તેહુનિ द તેહુને अ औषध- ઊષધ व ઔષધ फा ઓષધ द ઓખધ अ रुदि- રહે व એ રહિ फा રહે अ

૯. संतसंगत्य- સંતસંગતિ वदअ હરીભક્તિ- હરિભક્તિ वअ હરિભક્તિ द वीण- વિન व વના फा વણ द વિણ अ पामीजि- પાંમીએ व પામીએ फअ પામી द नही- નહીં दअ परब्रंह्म- પરબ્રહ્મ वफादअ उत्तमबूध्य- ઉત્તમ બુદ્ધિ वअ ઉત્તમબુધ્ય फा ઉત્તમબુદ્ધિ द त्यारि- ત્યારેં व ત્યારેં फा ત્યારે अ उपजि- ઉપજે वअ ઉપજેં फा ज्यारि- જ્યારેં व જ્યારેં फा જ્યારે अ खूटि- ખૂટે व ખૂટેં फा ખૂટે अ सघलाँ- સઘલા फा સઘળાં अ.

૧૦. खूटा- ખૂટા व ખુટા फा છૂટ્યા अ व्यना- વિના वदअ जन्तुनि- જંતુને व જંતનો फा જંતુનિ द જંતને अ न- व માં નથી. उपजि- ઉપજિટિ व ઉપજે फा ઉપજે अ ए- ઓ व भवार्णव- ભવાઅરણવ व हरीभक्ति- હરિભક્તિ वअ હરિભક્ત્ય फा द्रढ- દ્રઢ वदअ नाव- નાવ द

ક્તિભાવ યારિ ઉપજિ ત્યારેં કર્મનો ક્ષય હોય
: પૂરિ પાંમીયિ હરી પરમ પદ તે સોય ||૩૧૧||
રમ પદ તે જાણ્યો યેને રુદિ નીત્યાનંદ
રંજન નીરખિ નીરંતર ઉપજિ નહી દંદ ||૩૧૨||
યેનિ સંતસંગત્ય હરિભક્તિ વાહાલી હરીકથાશું રંગ
રષાશ્રુ ગદગદ કંઠ તેહના હુંઈ રોમાંચીત અંગ ||૩૧૩||

---

૩૧૧. भक्तिभाव- ભક્ત્યાભાવ का यारि- જ્યારે व જ્યારેં का જ્યારે अ ઉपजि-ઊપજે व ઊપજૈ का ઊપજે अ त्यारें-ત્યારેં का त्यारि द त्यारे अ कर्मनो- કર્મનો व क्षय- क्षें का पूरि- पुरें व पुरें का पुरे अ पांमीयि - तारे पामीએ व पांमिये का पामीए द पामीએ अ हरी-हरि व अ भाई काद ते- ते का अर्थ मां नथी.

३१२. परमपद- परमपद व जाणयो- જાણ્યો व जाण्यो काअ जाण्यो द येने- येहने व जेहनें का येहनिं द जेने अ रुदि-हृदय वद अ रुदें का नीत्यानंद- नित्या आनंद व नित्यआनंद का त्यानंद द नित्यानंद अ नीरंजन - निरंजन वफाद अ नीरखि- निरखे व अ निरखें का निरखि द नीरंतर- निरंतर वफाद अ उपजि- ઊપજિ व ઊપજૈં का ઊપજે अ नहीं - नहीं द दंद- દંદ व द अ

३१३. येहनि- जेहनें का जेने अ संतसंगत्य- संतसंगति वद संतसंगत अ हरि-भक्ति- हरिभक्ति का भक्ति द वाहाली- वाली का वाहली द वहाली अ हरीकथाशुं- हरिकथाशू व हरिकथाशूं का हरिकथाशुं द अ हरषाश्रु- हरखाश्रु व हरषाश्रु का हर्षाश्रु द हरख आंसु अ कंठ- कंठ व तेहना- तेहना व तेहनां काद, अर्थ मां नथी. हुंई - होय व होय का होइ द होय अ रोमांचीत- रोमांचित वफाअ रोमांचित द.

ણે તે હરીકથા સુણિ જીહ્વાઈં જપિ ગુણગ્રામ

તક નમાવિ મહાપુરુષનિં નયણે તે નિરખી રામ॥૩૪॥

ધા ભક્તિં હરી ભજિ મન્ય આંણીનિ અતી પ્રેમ

રે ક્રીયા તેહનિ કૃષ્ણજી સૂખિં હોયિ યોગક્ષેમ॥૩૫॥

ર્યાદા મૂંકિં નહી વર્ણાશ્રમ પાલિ યેહ

મનન્ય ભાવિ હરી ભજિ હરીભક્ત લક્ષણ તેહ॥૩૬॥

---

૪. श्रवणे - શ્રવણેં क ठरीकथा - હરિકથા પકાદઅ सुणि - સૂણો क सुणे अ जीहवाईं - જિહ્વાંએ ब जह्वाईं क जिह्वाईं द ઝહ્વાએ अ जपि - જ્યેંપકા જપએ अ गुणग्राम - ગુણગ્રામ क ગુણગ્રાંમ द नमावि - નમાવેં ब નમાવો क નમાવે अ महापुरुषनि° - મહાપુરુષનિં ब મહાપુરૂષનેં क મહાપુરુષનિ द મહાપુરૂષને अ नयणे - નયણ ब નયણેં क નયણિં द निरखी - નિખે ब નિખો क નિરખિ द નીરખે अ

૨૫. भक्तिं - ભક્તિ बअ ભક્તો क ભગતિં द ठरी - હરિ પકાદઅ भजि - ભજે कअ मन्य - મનિં ब મન कअ आंणीनि - આંણીનં ब આણીને क આંણીનિં द આણીને अ अतीप्रेम - અતિપ્રેમ ब અત્યપ્રેમ क અતિપ્રેમ द करि - કરેં क કરે अ क्रीपा - કૃપા बदअ तेहनि - તેહને ब તેહનેં क તેહનિં द તેને अ कृष्णजी - કીષ્ણજી क શ્રીકૃષ્ણજી अ सुखिं - સુખેં ब સુખેં क સુખે द સુખે अ होयि - હોએ ब હોય कअ હોઈ द योगक्षेम - જોગક્ષેમ क યોગને ક્ષેમ अ

૩૨૬. मर्यादा - મર્યાદા क મરજાદા अ मुंकि - મૂંકેં ब મૂકેં क મૂંકિ द મૂકે अ नही - નહીં दअ पालि - પાલે बअ પાલેં क येह - જેહ पकाअ अनन्यभावि - અનન્યભાવેં ब અનન્યભાવેં क અનન્યભાવે अ ठरी - હરિ बदअ भजि - ભજેં ब ભજે कभजे अ ठरीभक्त - હરિભક્ત पका હરિભક્ત अ

द માં બીજી પંક્તિનો ઉત્તરાર્ધ નથી.

પ્રીતે હરી ભજેં અને સદા રહે નીઃકામ
સ્તુત્ય નિંદાનેં પરહરિ ભાઈ તે હરીનૂં નીજ ધામ ||૩૧૭||

ત દાંત નીર્દ્વંદ નીશ્ચલ લયલીન દ્રષ્ટી સમાંન
આત્મચ્યંતન કરિ અહનિંશ જેહનિ રુદિ ભક્તિજ્ઞાન||
||૩૧૮||

ક્તિજ્ઞાંનિ પાંમીયિ ભગવંતજીનાં ચર્ણ
તીતપાવનબંધૂ શ્રીહરી અશર્ણશર્ણ ||૩૧૯||

---

૩૧૭. પ્રેમપ્રીતે - પ્રેમપ્રીતિ ફા હરી- હરિ વફાઅ ભજેં- ભજે વઅ ભજેંફાઅને - અનિ° વ અનેં ફા અનિ દ રહે - રહે" ફા રહિ દ નીઃકામ- નિઃકામ વફા નિષ્કામ દ યે- જે ફા તે અ સ્તુત્ય નિંદાનેં- સ્તુતિનિંદ વ સ્તુત્યનિંદા ફા સ્તુતિનિંદા દ સ્તુતિ નિંદા અ પરહરિ- પરહરે" વ પરહરે" ફા પરહરિ દ પરહરે અ હરીનૂં- હરિનો ફા હરિનૂં દ હરિ અ નીજધામ- નિજધામ ફાદ

દ માં પહેલી પંક્તિનો પૂર્વાર્ધ નથી.

વ માં બીજી પંક્તિનો ઉત્તરાર્ધ આ મુજબ છે: ભાઈ હરિનૂં નિજધાંમ

૩૧૮. નીર્દ્વંદ- નિર્દ્વંદ્વ વઅ નિર્દ્વંદ ફા નિર્દ્વંદ દ નીશ્ચલ- નિશ્ચલ વફાદઅ દ્રષ્ટી- દ્રિષ્ટિ વદઅ દ્રીષ્ટ ફા સમાંન- સમાંનિ વ સમાનિ ફા સમાન દઅ આત્મચ્યંતન- આત્મચિંતને વ આત્માચિંતન ફા આત્મચિતન દ આત્મચિંતન અ કરિ- કરે વઅ કરે" ફા અહનિંશ- અહનિસ ફા અહનિશ દ અહરનિશ અ જેહનિ- જેહનિંદ જેહનેં ફા જેને અ રુદિ- હ્રદયે વઅ રહે" ફા હ્રદિ દ ભક્તિજ્ઞાન- ભક્તિજ્ઞાંન વ ભક્તિજ્ઞાન ફા

૩૧૯. ભક્તિજ્ઞાંનિ - ભક્તિજ્ઞાનં" ફા ભક્તિજ્ઞાનિ દ ભક્તિજ્ઞાને અ પાંમીયિ- પામિએ [illegible]પામીયે ફા પાંમઈ દ પામીએં અ ભગવંતજીનાં- ભગવંતજીના ફાઅ ચર્ણ- ચરણ વફાઅ પતીતપાવનબંધૂ- પતિતપાવંન દીનબંધૂ દ પતિતપાવન દીનબંધુ ફાઅ પતિતપાવનદીનબંધુ ર શ્રીહરી- શ્રી હરિ વફાદઅ અશર્ણશર્ણ- અશરણ શરણ વઅ અશર્ણ શર્ણ ફા અશરણ શરણ દ

[કૃ]ષ્ણચરણે નમૂં વલીવલી સંતનિ નામૂં શીશ
[સદ્]ગુરક્રીપાઈં પાંમીયિ હરી પરમપદ જગદીશ ॥ ૩૨૦॥
[વિ]લંબ ન કીજિ ભજન નિ ભાઈ ક્ષણભંગુર છિ દેહ॥
[કી]ધો લીજે હરી ભજી સીધ્ધાંત પક્ષતાં એહ ॥ ૩૨૧॥
[શ્રી]કૃષ્ણચિંતન કરો અહનિંશી પરહરો વાદવીવાદ
[દા]સ નરહરિ કહે વલીવલી ત્યજો મોહપ્રમાદ ॥ ૩૨૨॥

---

૩૨૦. श्रीकृष्णचरणे - શ્રીકૃષ્ણચરણોં કા શ્રીકૃષ્ણચરણોં દ નમૂં - નમુ કાઉં સંતનિ - સંતનોં વ સંતજનોં કા સંતજનનિ દ સંતજનને અ નામૂં - નાંમૂં વઇ નામુ કા નામી અ शीश - શીશ વાકા શીશ દ સદ્ગુરુક્રીપાઈં - સદ્ગુરુકૃપાંએ વ સદ્ગુરક્રીપાઈં કા સદ્ગુરુકૃપાએ દઉ પાંમીયિ - પાંમીએ વાકાદઉ હરી - હરિ વદઉ પરમપદ - પરમપદ કા જગદીશ - જગદીશ કા

૩૨૧. વિલંબ - વિલંબ વાકાદઉ કીજિ - કીજે વ કીજે કા કીજીએ અ ભજનનિ - ભજનનોં વ ભજનનો કાઉં ભજનનિં દ ક્ષણભંગુર - ક્ષણભંગુર કા છિ - છે વદઉ છે કા લીજે - લીજે વ લીજે કા લીજિ દ લીજીએ અ હરી - હરિ કાદઉ સીધ્ધાંત - સિધ્ધાંત વઉ સાધાંત કા સિધ્ધાંત દ એહ - એ વ

૩૨૨. શ્રીકૃષ્ણચિંતન - વ અને નથી. શ્રીકૃષ્ણચિંતન કા અહનિંશી - અહર્નિશ વ અહર્નિશ કા અહર્નિશ દ અહરનિશ અ વાદવીવાદ - વાદવિવાદ વ કહે - કહિ વદ કહું કા વલીવલી - વલી વ ત્યજો - તજો કાદઉ.

તનૂં સીદ્ધાંત એહ જ જે કીજેં કૃષ્ણચિંતંન
ઇમ ચૈતન્યતણિ પ્રસાદિ પાંમ્યો તે રામરતંન ॥૩૨૩॥

જ્ઞાંનગીતા હવી પૂરણ હરીગુરસંતપસાય
બત્રિંસ નિ કડવાં સતર સાંભલિ દુઃખ જાય ॥૩૨૪॥

દ સતર માહિ સૂંદર ઉત્તમ શ્લોક પચવીશ
એકાગ્ર થે અનૂંભવિ તેહનિ સદ્ય મલિ જગદીશ ॥૩૨૫॥

---

૩. સીદ્ધાંતનૂં- સિદ્ધાંતનુ વ શાધાંતનું કા સિધ્ધાંતનૂં દ સિધ્ધાન્તનું અ સીદ્ધાંત- સિદ્ધાંત વદઅ શાધાંત કા (જેહ જ-એજ કા એ દ જે- વ માં નથી. કીજે કૃષ્ણચિંતંન- કૃષ્ણકીજેં ચિંતન વ કીજૈ કૃષ્ણચિંતંન કા કીજિ શ્રીકૃષ્ણચિંતંન દ કીજે કૃષ્ણચિંતન અ ગુરુક્રમ- ગુરુક્રમ વદ ગુરુક્રમ કા ચૈતન્યતણિ - ચૈતન્યવંગિ વ ચૈતનનૈં કા ચૈતન્યનિં દ પ્રસાદિ- પ્રસાદેં વ પ્રસાદૈં કા પ્રસાદિં દ પ્રસાદે અ પાંમ્યો - પાંમ્યો વ પામ્યું કા પામ્યા દઅ તે- ય માં નથી. રામરતંન- રામરતન દ રામરતન અ

અ માં બીજી પંક્તિનો પુર્વાર્ધ આ મુજબ છે: હરિગુરુ સંતપ્રસાદે પામ્યો.

૪. જ્ઞાંનગીતા- જ્ઞાનગીતાવકાદઅ પૂરણ- પુરી કા હરીગુરસંત- હરિગુરસંત વઅ હરિગુરસંત કા હરિંગુરુસંત દ બત્રિંસ- બત્રીસ વ બત્રીસ કા છત્રીસ દ બત્રીશ અ નિ- નં વદ, કામાં નથી, નો અ કડવાં-કડવા કા સતર- સત્તર વદઅ સાંભલિ- સાંભલિં વદ સાંભલૈં કા સાંભળતાં અ દુઃખ- દુખ વાકાદ ભવદુઃખ અ

૨૫. દૂપદ- દુપદ વ સતર- સતર કા માહિ- માંહિ વદ મહા કા માંહી અ સૂંદર- સુંદર વકાદઅ ઉત્તમ- ઉતમ કા પચવીશ- પંચવીસ વદ પચીસ કા પંચવીશ અ એકાગ્ર- એકાગ્ર વ એ એકાગ્રો દ એકાગ્રચિત્તે અ થે- જે કદઅ અનૂંભવિ- અનુભવિ વદ અનભવૈ કા અનુભવે અ તેહનિ- તેહનેં વ તેહનૈં કા તેહનિં દ તેને અ સદ્ય- શુદ્ધ દ મલિ- મલે વ મલૈં કા મલિં દ મળે અ જગદીશ- જગદીસ કા જુગદીશ અ

ત સોલ બોહોત્તર્યો શુક્લ પક્ષ કાર્તિક માસ
ેપદા ગુરુવાસરિ હવો પૂરણ ગ્રંથ પ્રકાશ ॥૩૨૬॥
હે નરહરિ રહિ રાખ્યો એ અર્થ જ્ઞાનગીતાતણો
રમપદ તો સુખિં પામો જો એ રાસ પરબ્રહ્મનો ભણો ॥
॥૩૨૭॥
ડવાં ૧૭ ॥ સંપૂર્ણ ॥
લોક ॥
ઠિતો વા શ્રુણ્વતો વા ચિંતિતો પુનઃપુનઃ
ેન તન્મયતાં યાતિ મિદં સ્તોત્રં ચ મભ્યસેત્ ॥૩૨૮॥

---

૩૨૬. સંવત - સંવત वफाद सोलबोहोत्तरयो - સોલ બોહોત્તરો व सोलबोलतरा का સોલબોહોત્તરો द સોળબોતેરો अ शुक्लपक्ष - સુકલપખિ का શુકલપક્ષ द कार्तिकमास - કારતિક માસ व કારતિકિ માસ का કારતિક માસ द प्रतिपदा - का માં નથી. गुरुवासरि - ગુરવાસરે व ગુરવાસરે कअ ગુરુવાસરિ द હવો - व માં નથી. पूरणग्रंथ - ગરંથ પૂરણ का

૩૨૭. कहि - કહું का કહે अ रहि - हृदय वअ રહું का हृदि द राख्यो - રાખ્યો का રાખ્યો अ ज्ञानगीतातणो - જ્ઞાન ગીતા તણો वकादअ परमपद - પરમપદ का सुखिं - સુખે व सुखें का सुखि द सुखें अ पामो - પાંમો वकाद जो - જુઓ व योगे द जो अ परब्रह्मनो - પરબ્રહ્મનુ व भणो - ભણો द

૩૨૮. श्रुण्वतो - શ્રુતો व श्रुणितो का श्रवणतो द वा - વાચિત, द માં નથી. चिंतितो - ચિંતિતો द चिन्तयन्या अ पुनः पुनः - પુનપુનઃ वका तेन - तेन का येन अ यातिमिदं - યાતિદં वद ज्यांतीमिदं का યાતિ તદિદં अ च मभ्यसेत् - સદાભ્યસેત વ સમભ્યસેત્ द स्तोत्रमभ्यसेत् अ માં પ્રથમ પંક્તિનો પૂર્વાર્ધ આ મુજબ છે: પઠન્સ્તોત્રમિદં શ્રુણ્વં.

પ દૂપદ || રાગ ધન્યાશ્રી ||
રતાં નીર્મલ ભક્ત ત્ય પાપ તે ત્રણિયં વામીયિએ ||૩૨૯||
ીજિ કીજિ દષ્ટિ સમાન માંન મછર હૂંતુ ટાલીયિએ
દગુર સંતનિ સંગિ કેવલ કૃષ્ણ નિહાલીયિએ ||૩૩૦||
ર્મતણો ક્ષય હોઇ યારે એ બૂધ્ય ઉપજે એ
તે પાંમિ પરબ્રંહ્મ જે અન્યાંન્ય ભાવિ હરી ભજિયે ||૩૩૧||

---

૯. व પ્રતમાં છે : એ રસ અંગાધ અપાર કૃષ્ણ કૃપાંએ પાંમીએ
का " : એ રસ અગાધ અપાર કૃષ્ણ કૃપાએ પામીએ
द " : એ રસ અગાધ અપાર કૃષ્ણ કૃપાઈ પામઈએ
अ " : એ રસ અગાધ અપાર કૃષ્ણ કૃપાએ પામીએ એ
करताँ - કર્તાં का કર્તાં द नीर्मल - નિર્મલ वदअ નિશ્ચલ का भक्तत्य - ભગતિ व ભક્ત का ભક્તિ दअ ते त्रणियँ - ત્રય તે व તે ત્રણે का ત્રએ द તે ત્રણે अ वामियिए - વાંમીએ व વામિયએ का વામીએ द વામીએ એ अ

330. कीजि कीजि - કીજે કીજે व કીજેકીજે का કીજેકીજે अ दृष्टि - દૃષ્ટિ वअ દૃષ્ટ काद समान - સમાંન व मांनमछर - માનમછર काद માનમત્સર अ हूंतु - હૂં व હુંતુ का,द માં નથી. હું अ टालीयिए - ટાલિએ व ટાલિયએ का ટાળીઈ द ટાળીએ अ सद्गुर - સદગુરુ वदअ संतनि संगि - સંતનિ સંગિ व સંતને સંગ્ય का સંતનિ સંગિ द સંતને સંગ अ कृष्ण - શ્રી કૃષ્ણ व निहालीयिए - નિહાલિએ व નિહાલિયએ का નિહાળીઈ द નીહાળીએ अ

331. कर्मतणो - એ કર્મતણો का क्षय - છે का होइ - હોય वकाअ यारे - યારે व જ્યારે का જ્યારે दअ बुध्य - બુદ્ધિ वअ બુધ્ય काद उपजे - ઉપજિએ वद ઉપજે એ का ઉપજે अ पांमि - પામે का પામિ द પામે अ परब्रंहम - પરબ્રહ્મ वकादअ जे - તે वद अन्यांन्यभावि - અનન્યભાવિં व અનન્યભાવ का અનન્યોન્યભાવિ द અનન્યભાવે अ हरी - हरि वकादअ भजिये - ભજીએ का ભજિ द ભજીએ अ

ી દીનાનાથ દયાલ કેવલ કૃષ્ણ આરાધીચિએ

રી આપી રે અવીચલ ઠાંમ જો હર્ખિં હરીગુણ ગાઈચિએ|| ||૩૩૨||

રી પુરુષોત્તમ પરબ્રંહ્મ પાર યેનો કો નવ્ય લહીએ

ોવી જેં તેહ જ ચર્ણ જન્મમરણભવદુઃખ દહિએ||૩૩૩||

વલીવલી નાંમૂં શીશ જડમત્ય માહારી કાપીચિએ

ઈમ કહિ નરહરિદાસ મુર્હૂનિં વાસ તે ચરણે આપીચિએ|| ||૩૩૪|| પદ||૧૬||

---

332. हरी- हरि वअ अ का, ह्मां નથી. दयाल- પદયાલ व દયાળ अ केवल- કેંવલ का कृष्ण- કૃષ્ણ का आराधीचिए- આરાધિએ व આરાધીચએ का આરાધીએ द આરાધીએએ अ हरी- हरि काद अ आपिरे- આપીરે का આપે अ अवीचल- અવિચલ वद अ અવ્યચલ का ठांम- ઠામ का अ हर्खिं- હરખેં व હરખેં का હરખિં द હરખે अ हरीगुण- હરિગુણ वद अ હરીગુણ का गाइचिए- ગાઈએ वद अ ગાયીએએ का

333. हरी- हरि वकाद अ पुरुषोत्तम- પુરુશોત્તમ का परब्रंह्म- પરબ્રહ્મ व પરબ્રહ્મ काद अ येनो- યેહનોં व જેહનો का યેહનો द જેનો अ नव्य- નવિ वद નવ अ लहीए- લહિ व લહીએ का લહિએ द લહે अ शेवी- સેવી वद સેવિ જે अ जें- जि वद जें का, अ માં નથી. तेहज- તે वकाद તેહનોં अ चर्ण- ચરણ वअ जन्ममरण- જનમરણ व જન્મમર્ણ का भवदुःख- ભવદુખ व ભવદુખ का दहिए- દહિય व દહેંએ का દહેએ अ

334. वलीवली- એ વલીવલી का વલી द नांमूं- નામું काअ નામૂં द शीश- શીસ वद जडमत्य- જડમતિ व જડમતી अ माहारी- મહારિ व મારી का માહરી द મહારી अ कापीचिए- કાપિએ व કાપિયએ का કાપીએ द કાપીઓએ अ ईम- ઈમ वका એ એમ द એમ अ कहि- કહેં का કહે अ मुर्हूनिं- મુરનિં व, काद માં નથી. मुने अ चरणे- ચર્ણે का ચરણોં द आपीचिए- આપીએં व આપિયેએ का આપીઈએ द આપીએએ अ

રા ધન્યાશ્રી ॥ ઢાલ વધામણાનો ॥

સખી આનંદ અંગ્ય ન માય કૃષ્ણજીએ કીપા કરીએ
મુંહૂંનિ આપી રે નીજ મત્યસાર જ્ઞાંનગીતા તે ઉચ્ચરીએ ॥
॥૩૩૫॥

ત્ર્યસિં ઉપરિ પદ ત્રીસ જગદીશિં ઉપજાવીયાંએ
દ્રૂપદ શ્લોક તે સાર તે સંતતણિ મન્ય ભાવીયાએ ॥
॥૩૩૬॥

એ સાંભલતાં એક ચિંત્ય સકલ પદારથ પામીયેએ
ભાજેં રે ભવનાં દુઃખ આવાગમન ભય વામીયે એ ॥
॥૩૩૭॥

---

335. सखी- સખિ व अंग्य- અંગ व અંગ/અંગ્ય का અંગિ द અંગ अ कृष्णजीए- કૃષ્ણજીએં व કૃષ્ણજીએં का कीपा- કૃપા वअ કૃપા कार मुंहूंनि- મુહુનિં व मुंनें का मुहिन द मुनें अ नीजमत्यसार- નિજમતિસાર वद निजमत्यसार का नीजमति अ ज्ञांनगीता- જ્ઞાનગીતા वकादअ उच्चरीए- ઉચ્ચરીએ का ઉચ્ચારણ द

336. त्र्यसिं- ત્ર્યસેં व ત્રસેં का ત્રિશે द ત્રસેં अ उपरि- ઉપરિ व ઉપરથ का ઉપર अ त्रीस- ત્રિસ का ત્રીશ अ जगदीशिं- જગદીશેં व જગદીસેં का જગદીશ दअ उपजावीयांए- ઉપજાવિયાએ व ઉપજાવીયાએ कार द्रूपद- દ્રુપદ वद ध्रुपद अ श्लोक तै सार- સતર સાર का સત્તર સાર द तै- તતો का તેતો द, अ મા નથી. संततणि- સંતતણે वद સંતતણોં का સંતતણો अ मन्य- મન दअ भावीयाए- ભાવિએ व ભાવીયાએ का ભાવ્યાએ द ભાવીયાઈએ अ

337. सांभलतां- સાંભલો द સાંભળતાં अ चिंत्य- ચિંત व ચિંતकारચિત अ पदारथ- પદાર્થ का पामीयेए- પામિએ व પામીયએ का પામીઈએ द પામીએ अ भाजेंरे- ભાજે રે वअ ભાજેં રે का ભાંજિ રે द भवनां- ભવના का दुःख- દુખ व દૂખ: का वामीयेए- વામિએ व વામીયએ का વામાઈએ द વામીએ એ अ

પે ગાતાં ગલિ અભીમાન બુધ્ય સમાંન તે ઉપજિએ
માયા મોહમદ જાય તે અનન્ય ભાવિ હરી ભજેએ॥
॥૩૩૮॥
એ અનૂંભવતાં એકાંત્ય શાંત્ય તે હોયિ મનતણીએ॥
યે યમ તે ત્યમ થાય કહૂં મોટી મતાં શી ઘણીએ ॥૩૩૯॥

અજ્ઞાંન અંધારી રાત્ય જ્ઞાંનગીતા શશી ઉદયોએ
રમતાં હરીશું રાસ ત્રાસ ભરમ સઘળો ગયો એ ॥
॥૩૪૦॥

---

૩૩૮. गलि- ગલેં फा રળે अ अभीमान- અભિમાન वफादअ बुध्य- बुद्धि वअ બુધ્ય फा, ड માં નથી. समाँन- સમાનેં व સમાનિ फा, द માં નથી, સમાનઅ તે- व માં નથી. ઉપજિએ- ઉપજેં એ फ ઉપજે अ माया- માયા द मोह- મોહો द जाय- તે જાય व अनन्यभावि- અનન્યભાવિં व અનન્યભાવેં फा અનંતભાવિ द અનન્યભાવે अ हरी- હરિ वफाअ भजे- ભજિએ वद ભજેં એ फा

૩૩૯. अनूँभवतां- અનુભવતા वफादअ एकाँत्य- એકાંત वफादअ शाँत्य- શાંતિ वअ શાતિ द ते होयि- તે હોએ व તે હોય फा હોએ द તે હોયે अ ये- જે फाअ यम- ज्यम फा જેમ अ थाय- થાએ व कहूँ- કહૂ व કહું फाअ मोटीमतां- મોડીમતા व મોટિમતા फा મોટિમત द મોટમતા अ शी घणीए- શી એ ઘણીએ व શી અન્ય ઘણીએ फा શી અતિઘણી द શી અની ઘણીએ अ

૩૪૦. अज्ञाँन- અજ્ઞાન वफाअ रात्य- રતિ वद રાત अ ज्ञाँनगीता- જ્ઞાનગીતા वदअ शशी- સૂર द उदयोए- ઉદયો व ઊગીયો એ द ઉદીઓ अ हरीशुं- હરિશૂં व હરીશૂ द, હરિશું अ त्रास- ત્રા व भरम- ભરમ व ભર્મ द
फा માં 'અજ્ઞાન' પછી આખી કડી નથી.

મ્યો પાંમ્યો શરણ શ્રી કાંત્ય હરી ગુરસંતિ ક્રીપા કરીએ

રહિ નાંમી શીશ તમો રુદયાંઈ રેહેયો શ્રીહરીએ ||૩૭૧||

ભાવસી કરું પરણાંમ સ્વાંમી વીનતી દાખીયિએ

મ કહિ નરહરીદાસ મુંહૂંને ------------- ||૩૭૨||

|| પદ || ૧૭ ||

ઇતિ શ્રી જ્ઞાંનગીતાસ્તોત્ર બ્રહ્મવિદ્યાનીરૂપણં વેદાંતશાસ્ત્રોક્તં

સંપૂર્ણ | સમાપ્તંમ્ |સંવત્ ૧૭૬૭ વર્ષે જેઠવદિ ૨ બુધે----

---

૧. પાંમ્યો પાંમ્યો- પાંમ્યાં व પાંમ્યુ પામ્યુ का પાંમૂ પાંમૂ द પામ્યો પામ્યો अ શરણો - શર્ણ का શર્ણ द ચરણ अ શ્રી કાંત્ય - શ્રીકાંત વकाद अ. હરીગુરસંતિ- હરિગુરુસંતે व સદગુરુસંતે का સદગુરુ સંતે द હરિગુરૂસંતે अ ક્રીપા - કૃપા वदअ કૃપા का નાંમી- નાંમિ व નાંમે का નાંમિ द નામે अ શીશ- શીશ वद રુદયાઈં- હૃદયાંએ व રુદૈમાં का, द માં નથી, હૃદયે अ રેહેયો- રહિયો वद રહિઓ का રહો अ શ્રી હરીએ- હરીએ वकाद શ્રી હરિએ अ

૨. કરું- કરૂં वदअ પરણાંમ- પ્રણામ वकाअ પ્રણાંમ द સ્વાંમી- સ્વામી वकादअ વીનતી- વિનતી वअ દાખીયિએ- દાખીએ वदअ દાખિએ का કુમ- એમ वदअ કહિ- કહે का કહે अ નરહરીદાસ- નરહરદાસ व નરહરિદાસ कादअ મુંહૂંને- મુરજને व, काद માં નથી. મુને अ

અંતિમ પંક્તિ આ મુજબ છે:

व સંતને સંતને શરણે રાખીએ

का વાસ તે શર્ણે આપીએ

द વાસ તે શર્ણે આપીએ

अ સંતને શરણે રાખીએ એ

ઇતિ શ્રી જ્ઞાનગીતાસ્તોત્ર સંપૂર્ણ ||

પઠનાર્થં વૈષ્ણવપુરુષોત્તમ ગોકુલ સ્તસ્ય પઠનાર્થં | પરોપકારાય | શ્રી કૃષ્ણાર્પણમસ્તુ |

ઇતિ શ્રી બ્રહ્મવિદ્યાનિરૂપણં વેદંત શાસ્ત્રોક્તં જ્ઞાનગીતાસ્તોત્ર સંપૂર્ણમ્ ! શ્રીરામ:||

ઇતિ શ્રી જ્ઞાનગીતા સમાપ્ત: | લિખતં અમરદાસ વૈષ્ણવસ્વામી પીતાંબરદાસ પઠનાર્થં || સમસ્ત વૈષ્ણવસમાગમે || સંવત્ || ૧૭૭૨ || કાશીશુભસ્થાને લીખતં||

ઇતિશ્રી જ્ઞાનંગીતાસ્તોત્રં સંપૂર્ણ